

ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Επιμέλεια Τάκης - Τάκης Δαρίδης

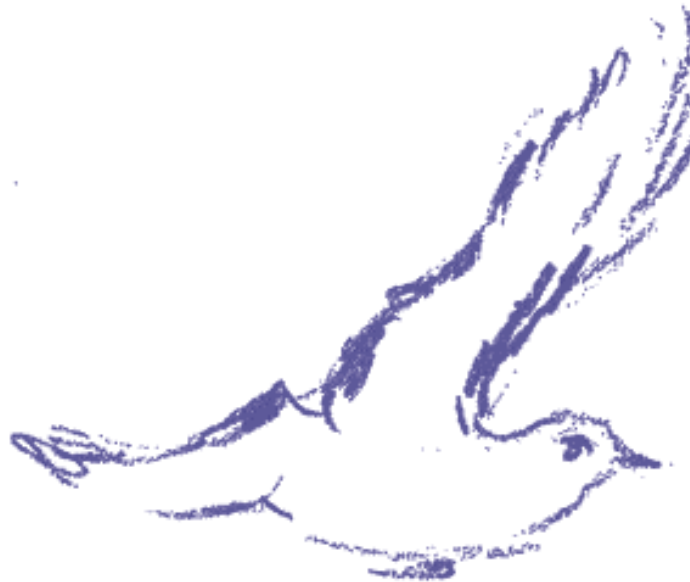
[Τετράδιο Δραστηριοτήτων]

Ε.Σ.Α.Μ.Μ.Ε., ΠΟΡΕΥΟ 2003

Καθ' ἡμέραν

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων
Πανεπιστήμιο Κρήτης
Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε.
Εργαστήριο Διαπολιτισμικών
και Μεταναστευτικών Μελετών (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.)
Πανεπιστημιούπολη 74 100 Ρέθυμνο
Τηλέφωνο: 28310-77605, 77635 • Fax: 28310-77636
e-mail: ediamme@edc.uoc.gr www.uoc.gr/diaspora

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΩΔΟΤΗΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΤΙΜΟΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΠΑΙΔΕΙΑ ΜΠΡΟΣΤΑ
2^ο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης

Kid's MEYAKAVUVA

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ Δ.Ε.
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.)
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΟΜΟΓΕΝΩΝ

Το Πρόγραμμα Παιδείας Ομογενών χρηματοδοτήθηκε από την Επιτροπή της Ε.Ε και το ΥΠ.Ε.Π.Θ. στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ, και η υλοποίησή του ανατέθηκε στο «Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών» του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Για την παραγωγή του διδακτικού υλικού, που περιέχεται στο παρόν τεύχος, εργάστηκαν οι εξής:

ΟΜΑΔΑ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΕΝΟΤΗΤΩΝ
Παρασκευή Θώμου, Ειρήνη Κασσωτάκη, Ευρυδίκη Λελεδάκη, Γιάννης Μητροφάνης, Ελπινίκη Νικολουδάκη - Σουρή, Νικόλαος Ε. Παπαδογιαννάκης, Κυριακή Πετράκη, σε συνεργασία με τα μέλη των Ο.Ε. στην Αυστραλία, στη Μ. Βρετανία, στη Γερμανία, στις ΗΠΑ και στον Καναδά.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ
Μαρία Τρουλλινού

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΠΡΩΤΟΤΥΠΩΝ - ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ - ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Νικόλαος Ε. Παπαδογιαννάκης, Ελπινίκη Νικολουδάκη-Σουρή

ΕΙΚΑΣΤΙΚΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ - ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Φριξος

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
Μιχάλης Δαμανάκης

ΕΝΟΤΗΤΑ 19

Μεγάλα κείμενα

κατανόηση

1. Ξαναδιαβάζω τα κείμενα και βάζω X στο σωστό:

■ Κάποτε θα σώσει ένα καράβι ένας

λιμενοφύλακας.
νυκτοφύλακας.
δασοφύλακας.
φαροφύλακας.

■ Ο πρωθυπουργός θα του δώσει

εισιτήρια.
διαβατήρια.
συγχαρητήρια.

κατανόηση

2. Σε ποια από τα κείμενα υπάρχουν οι παρακάτω απόψεις:

α. Τα παιδιά ονειρεύονται έναν κόσμο χωρίς πολέμους.

.....
.....

β. Τα παιδιά ζητούν την προσοχή και την αναγνώριση των μεγάλων.

.....
.....

γ. Ονειρεύονται μια ζωή δίπλα στη φύση.

.....
.....

Τίνος είναι το καπέλο;

Ένα παλιό καπέλο έφερε από το κελάρι ο θεός Ιάσων και η συζήτηση φούντωσε. Όλοι άρχισαν να αναρωτιούνται τίνος είναι το καπέλο. Ο καθένας έλεγε το δικό του:

ΕΛΠΙΔΑ: Ενός αξιωματικού του στρατού;

ΙΑΣΩΝ: Οι αξιωματικοί όμως, έχουν χακί καπέλα.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ: Ενός αστυνομικού;

ΦΑΝΗΣ: Ίσως. Όμως, ποιος ήταν αστυνομικός από την οικογένειά μας;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ: Ενός ταχυδρόμου τότε;

ΕΛΣΑ: Βέβαια, ο Άγγελος, ο αδελφός της θείας της Νίκης, της πρώτης μας εξαδέλφης, ήταν ταχυδρόμος επί δύο χρόνια!

ΕΛΠΙΔΑ: Αλλά μπορεί να 'ναι κι ενός ναυτικού!

ΙΑΣΩΝ: Ίσως, αφού τα καπέλα των ναυτικών έχουν και άσπρο χρώμα.

ΦΑΝΗΣ: Ενός καπετάνιου, λοιπόν!

ΕΛΣΑ: Α! του θείου του Στέλιου, του αδελφού του παππού· αυτός ήταν καπετάνιος στην Κάλυμνο, πριν έρθει στην Αμερική.

ΙΑΣΩΝ: Μα κι ο Ιάκωβος, ο άλλος αδελφός του Στέλιου, δεν ήταν κι αυτός κάποτε ανθυποπλοίαρχος;

ΕΛΣΑ: Εγώ τον Ιάκωβο τον θυμάμαι πρώτο καπετάνιο¹!

1. πρώτος καπετάνιος= πλοίαρχος

γραμματική

3. Εσείς τι νομίζετε; Τίνος είναι το καπέλο;

Νομίζω ότι

.....

.....

.....

γραμματική

4. Διαβάζω τον διάλογο και συμπληρώνω τα κενά:

Ενικός αριθμός

ο ναυτικός	ο ταχυδρόμος	ο _____
τον ναυτικό	τον ταχυδρόμο	τον Άγγελο
του _____	του _____	του Άγγελου

Πληθυντικός αριθμός

οι ναυτικοί	οι ταχυδρόμοι
τους ναυτικούς	τους ταχυδρόμους
των _____	των ταχυδρόμων

Προσέχω και μαθαίνω:

ο άγγελος	ο ανήφορος	ο Άγγελος	ο Θόδωρος
αλλά	και	ή	
του αγγέλου	του ανήφορου	του Άγγελου	του Θόδωρου

οι άνθρωποι		οι αντίλαλοι
τους ανθρώπους	αλλά	τους αντίλαλους
των ανθρώπων		των αντίλαλων

Λέμε, λοιπόν: Η μητέρα του **Άγγελου** μόλις τηλεφώνησε.
Μένω στην οδό **Αγγέλου** Σικελιανού.

Ξέρουμε ότι τα κύρια ονόματα δεν έχουν πληθυντικό αριθμό.

αλλά

Στον τηλεφωνικό κατάλογο βρίσκουμε πολλούς **Ξενόπουλους**.
Μερικοί **Ξενόπουλοι** κατάγονται από τη Ζάκυνθο. Το όνομα όμως,
των **Ξενόπουλων** είναι περισσότερο γνωστό από τον συγγραφέα
Γρηγόριο **Ξενόπουλο**. Ο Γρηγόριος **Ξενόπουλος** ήταν ο διευθυντής
του περιοδικού "Διάπλασις των Παίδων" για πολλά χρόνια. Τα
θεατρικά έργα του **Ξενόπουλου** παίζονται πολύ συχνά.

ο Ξενόπουλος		οι Ξενόπουλοι
του Ξενόπουλου	και	των Ξενόπουλων
τον Ξενόπουλο		τους Ξενόπουλους

ακρόαση

5. Ακούω το κείμενο «Το κυνήγι του θησαυρού» και συμπληρώνω:

Το κυνήγι του ..... Ο ..... του .....
"Ψηλορείτης" κάθισε σκεπτικός στη ρίζα του .....
Ο ..... φυσούσε δυνατά. Πέρα, στον .....
άκουγε όλο και πιο καθαρά τον ..... από τους
..... των άλλων ομάδων που πλησίαζαν. Υπήρχε
..... να τον προφτάσουν, οπότε θα έπρεπε να μοιραστούν
το μήνυμα, που με τόσο ..... είχε βρει. Ο .....
έπρεπε να λυθεί αμέσως: Ο πατέρας κι ο ..... πέταξαν
μακριά.
Ο ..... τον ένα τους θα τον χαρίσει στον .....
Όμως, ο βασιλιάς χρόνια θα ζει μέσα στους ..... των
..... τους.

Η οδός που πρέπει να ακολουθήσει ο πρωταγωνιστής της ιστορίας
λέγεται..... και ο αριθμός είναι .....

σύνταξη

6. Αλλάζω τη σειρά των λέξεων στις παρακάτω προτάσεις, απαντώντας κάθε φορά στις ερωτήσεις, όπως στο παράδειγμα:

Ποιος κάνει τι;

Ο Στέλιος γράφει γράμμα

α. Τα παιδιά παίρνουν τηλέφωνο.

β. ....

Τι κάνει ποιος;

Γράμμα γράφει (ο Στέλιος)

.....

Κιθάρα παίζει η Ελένη.

σύνταξη

7. Συμπληρώνω τα κενά, με ερωτήσεις και απαντήσεις, όπως στο παράδειγμα:

Τι συμβαίνει;	Ο Κώστας	παίζει	μπάλα.
Τι κάνει ο Κώστας;		παίζει	μπάλα.
Τι παίζει;			Μπάλα!
Τι συμβαίνει	Η Μαρία	διαβάζει	εφημερίδα.
Τι κάνει η Μαρία;		διαβάζει	εφημερίδα.
Τι διαβάζει;			Εφημερίδα.
Τι συμβαίνει;	Ο Στέλιος	βλέπει	τηλεόραση.
Τι κάνει ο Στέλιος;		Βλέπει	τηλεόραση.
	Τα παιδιά	ζωγραφίζουν	τον τοίχο.
Τι κάνουν τα παιδιά;			

γράφω για τον εαυτό μου

8. Ζητήστε από τον/τη διπλανό/νή σας να απαντήσει στις παρακάτω ερωτήσεις, σ' ένα χωριστό φύλλο, χωρίς να γράψει όνομα. (15-20 λέξεις στην ερώτηση)

α. Ποια είναι η αγαπημένη σας ασχολία;

.....
.....
.....

β. Τι σχέδια έχετε για το μέλλον;

.....
.....
.....

γ. Τι ζητάτε από τους μεγάλους;

.....
.....
.....

δ. Γράψτε κάτι που κάνει τον/ τη διπλανό /ή σας να ξεχωρίζει (π.χ. γυαλιά, κόκκινη μπλούζα, ωραίο χαμόγελο...)

.....
.....
.....

11. Συμπληρώστε το παρακάτω ερωτηματολόγιο, ρωτώντας φίλους ή γνωστούς. Στο άλλο μάθημα, συζητήστε και συγκρίνετε τα αποτελέσματα.

α. Διαβάζεις συχνά εξωσχολικά βιβλία και περιοδικά; Αν ναι, σταύρωσε κάποια από τα παρακάτω:

- Λογοτεχνικά	☐	- Ιστορικά	☐
- Αστυνομικά	☐	- Επιστημονικής φαντασίας	☐
- Αισθηματικά	☐	- περιπέτειες	☐
- Άλλες προτιμήσεις	☐		

β. Πώς διασκεδάζεις καλύτερα και με ποιους; (βάλε 1, 2, 3... σε σειρά προτίμησης)

- Οικογένεια	☐	- Κινηματογράφος	☐
- Φίλοι	☐	- Θέατρο	☐
- Ελληνική κοινότητα	☐	- Εκδρομές	☐
- Άλλες προτιμήσεις	☐	- Χορός	☐

γ. Ασχολείσαι με κάποιο άθλημα; Πόσες ώρες την εβδομάδα;

.....
 .....
 (15-20 λέξεις)

δ. Πηγαίνεις στην εκκλησία; Πόσο συχνά;

.....
 .....
 (15-20 λέξεις)

ε. Ποια μέρα της εβδομάδας σου αρέσει περισσότερο και γιατί;

.....
 .....
 (15-20 λέξεις)

ΕΝΟΤΗΤΑ 9

Μια ... ειρηνική οικογένεια

κατανόηση

1. Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις:

α. Με ποιο τρόπο προσπάθησε η μαμά να συμφιλιώσει τα παιδιά;

.....
.....
.....

β. Τι πήρε ο Άρης από το δωμάτιο του Φίλιππου και γιατί;

.....
.....
.....

γ. Διαβάζω το κομμάτι που δείχνει πώς νιώθει ο Φίλιππος και γράφω ποιος από τους δύο έχει δίκιο κατά τη γνώμη μου.

.....
.....
.....

Προσέχω τη διαφορά που υπάρχει στις φράσεις:

Άννα: **μαλώνω την** αδερφή μου.

Νίκος: **μαλώνω με τον** αδερφό μου τον Κώστα.

Κώστας: Ο Νίκος κι εγώ **μαλώνουμε**.

Φίλιππος: **νευριάζω τον** Άρη.

Άρης: **νευριάζω με τον** Φίλιππο.

Πέτρος: **θυμώνω τον** πατέρα μου. (= **κάνω** τον πατέρα μου **να** θυμώσει)

Πατέρας: **θυμώνω με τον** Πέτρο. (= Ο Πέτρος **με κάνει να** θυμώνω)

Λεξιλόγιο

2. Συμπληρώνω τα κενά με τις σωστές λέξεις ή φράσεις:
(το κασετόφωνο, μαλώνω, το θηριάκι, νευριάζω, το αστείο, με πίνουν τα νεύρα μου, αντέχω, μαλώνω με, ενοχλώ, βάζω τις φωνές, θυμώνω)

α. Το ..... έπαιζε δυνατά. Ο πατέρας μου .....και το έκλεισε.

β. Ο Άρης είναι ένα σωστό ..... Κανείς όμως, στην οικογένεια δεν τον .....

γ. "Μήπως .....; Όχι, δεν θύμωσα, σου λέω.

δ. Όταν η Ειρήνη ..... την Ιωάννα, η μαμά δεν τις ..... και .....

ε. Ο φίλος μου με διασκεδάζει με τα ..... του.

στ. Πολλές φορές δεν ..... μόνο τα παιδιά μεταξύ τους αλλά και οι μεγάλοι!

ζ. Όταν βρίσκω τα πράγματά μου άνω κάτω, με ..... τα ..... μου.

Λεξιλόγιο

3. Βρίσκω ποια λέξη δεν ταιριάζει με τις υπόλοιπες:

- α. θυμώνω, γκρινιάζω, γελάω, καβγαδίζω .....
- β. θηριάκι, φρόνιμος, ζωηρός, άτακτος .....
- γ. κασέτα, τάβλι, μαγνητόφωνο, τραγούδι .....

Διαβάζω το κείμενο και προσέχω τις υπογραμμισμένες λέξεις

Προχθές η μαμά χρειαζόταν μερικά ψώνια από τα μαγαζιά της γειτονιάς. Μαντέψτε ποιον ήθελε να στείλει! Μα, εμένα, φυσικά, τον Φίλιππο!

- Φίλιππε, έλα, σε παρακαλώ, να πας να ψωνίσεις μερικά πράγματα από τα μαγαζιά.
- Γιατί να πάω εγώ και να μην πάει ο Άρης; Αφού το ξέρεις, δεν μ' αρέσει να πηγαίνω ούτε στους χασάπηδες ούτε στους μανάβηδες...
- Μιλάς, βρε Φίλιππε, και νομίζει κανείς ότι θα σε στείλω, δεν ξέρω κι εγώ, σε πόσα μαγαζιά. Ένας μανάβης βρίσκεται στη γωνία και πιο κει ένας χασάπης. Πού είναι το πρόβλημα;
- Το πρόβλημα είναι πως κάθε φορά με στέλνεις να φέρω εδώ τα φρούτα όλων των μανάβηδων και τα κοτόπουλα όλων των χασάπηδων!
- Φίλιππε, τα παραλές...
- Εξάλλου, δεν είναι δικά μου τα πράγματα. Ας πάει και ο Άρης μια φορά, όλο εγώ θα πηγαίνω;
- Φίλιππε, σε παρακαλώ. Ο Άρης δεν μπορεί να σηκώσει τόσες τσάντες μόνος του! Αν θέλεις πάρε τον μαζί σου, να σε βοηθήσει.
- Είδες που σου τα 'λεγα; Καλά, πάω μόνος μου.

Έτσι, πήγα πάλι εγώ! Πρώτα πέρασα από τον χασάπη και αγόρασα κιμά για κεφτέδες. Μετά πήγα στον μανάβη για φρούτα και λαχανικά. Την ώρα που βρισκόμουν έξω από τον φούρνο, ο κυρ-Ανδρέας, ο φούρναρης, μου φώναξε: "Ε, Φίλιππε, καλημέρα, τι κάνεις, σήμερα;". "Καλά είμαι" του απάντησα. Δίπλα στον φούρναρη είναι ένα ανθοπωλείο. Ο ανθοπώλης την ώρα που περνούσα έβαζε στα βάζα έξω από το μαγαζί κάτι ωραιότατες και φρεσκότατες τουλίπες. Στη μαμά αρέσουν πολύ οι τουλίπες και αποφάσισα να της αγοράσω ένα ωραίο μπουκέτο, για να το στολίσει στο σαλόνι! Έτσι το σπίτι θα είναι γεμάτο με λουλούδια και χαμόγελα! Δεν πρέπει να ξεχάσω και τον καφέ για τον μπαμπαά!

γραμματική

4. Γράφω τα υπογραμμισμένα ουσιαστικά στη σωστή στήλη του πίνακα:
ε ν ι κ ό ς α ρ ι θ μ ό ς

ο	χασάπης				
τον	χασάπη	φούρναρη		καφέ	κιμά
του	χασάπη		μπαμπά		

π λ η θ υ ν τ ι κ ό ς α ρ ι θ μ ό ς

οι	χασάπηδες				
τους	χασάπηδες				
των	χασάπηδων				

Από παλιά ξέρω:

ο	μαθητ -	ής	οι	μαθητ	ές
τον	μαθητ -	ή	τους	μαθητ	ές
του	μαθητ -	η	των	μαθητ	ών

Τώρα μαθαίνω:

ε ν ι κ ό ς α ρ ι θ μ ό ς								
ο	καφέ-	ς	ταξιτζή-	ς	μπαμπά	ς	παππού-	ς
τον	καφέ	-	ταξιτζή	-	μπαμπά	-	παππού	-
του	καφέ	-	ταξιτζή	-	μπαμπά	-	παππού	-
π λ η θ υ ν τ ι κ ό ς α ρ ι θ μ ό ς								
οι	καφέ-	δες	ταξιτζήδες		μπαμπάδες		παππούδες	
τους	καφέ-	δων	ταξιτζήδες		μπαμπάδες		παππούδες	
των	καφέ-	δες	ταξιτζήδων		μπαμπάδων		παππούδων	

γραμματική

5. Συμπληρώνω τα κενά όπως στο παράδειγμα:

ο κεφτές	οι κεφτέδες
ο παπάς	.....
ο καβγάς	.....
ο καναπές	.....
ο χασάπης	.....
ο ψαράς	.....
ο λουκουμάς	.....
ο μεζές	.....
ο κουμπάρας	.....

γραμματική

6. Συμπληρώνω τον σωστό τύπο του ουσιαστικού στα κενά των παρακάτω προτάσεων:

- α. Ο ..... (χασάπης) της γειτονιάς μου έχει το καλύτερο κρέας.
- β. Οι ..... (ταξιτζής) το καλοκαίρι έχουν πολλή δουλειά.
- γ. Τα ονόματα των ..... (παππούς) μου είναι Γιώργος και Ανδρέας.
- δ. Οι πολλοί ..... (καφές) κάνουν κακό στην υγεία.
- ε. Σου αρέσουν οι ..... (κεφτές);
- στ. Όλοι οι ελληνικοί ..... (μεζές) με ξετρελαίνουν.

γραμματική

7. Συμπληρώνω τα κενά με την κατάλληλη λέξη στον κατάλληλο τύπο και παίζω τον Φίλιππο σε παντομίμα:

(ο κεφτές, ο καναπές, ο μπακλαβάς, ο λουκουμάς,)

Ο Φίλιππος θυμωμένος με τη μαμά του κάθισε με δύναμη στον ..... Άνοιξε την τηλεόραση και άρχισε να τρώει τους ..... που είχε στο πιάτο μπροστά του. Αφού τελείωσε το φαγητό του, πήγε ξανά στην κουζίνα και έβαλε σε ένα πιάτο ένα μεγάλο κομμάτι ..... Το πόσο του αρέσει ο ..... δεν λέγεται! Μετά είδε ότι πάνω στο τραπέζι η γιαγιά είχε αφήσει ωραιότατους ..... Με το ζόρι κρατήθηκε να μην τους δοκιμάσει.

σύνταξη

Μεγαλώνω τις προτάσεις:

Παίρνει τον Άρη. **Πού;** ⇨

Παίρνει τον Άρη κοντά της. **Πότε;** ⇨

Αμέσως παίρνει τον Άρη κοντά της

Ο Φίλιππος μου θύμωσε. **Πότε;** ⇨

Εκείνη τη μέρα ο Φίλιππος μου θύμωσε. **Πόσο;** ⇨

Εκείνη την ημέρα ο Φίλιππος μου θύμωσε πάρα πολύ

Νευριάζει **Πότε;** ⇨

Νευριάζει όλη την ώρα. **Με τι;** ⇨

Νευριάζει όλη την ώρα με το παραμικρό

σύνταξη

8. Μεγαλώνω τις παρακάτω προτάσεις, όπως στα παραπάνω παραδείγματα:

	Πού;	Πότε;
α. Ο Νίκος πίνει καφέ	.....	.....
β. Έφαγες κεφτέδες;	.....	.....
γ. Ο μανάβης πουλάει λαχανικά	.....	.....
δ. Κάθομαι	.....	.....
ε. Ο μπαμπάς έφυγε	.....	.....

σύνταξη

9. Μικραίνω τις παρακάτω προτάσεις, όπως στο παράδειγμα:

Το πρωί ο Γιάννης πίνει καφέ στο μπαλκόνι.

Το πρωί ο Γιάννης πίνει καφέ.

Ο Γιάννης πίνει καφέ.

α. Οι μπακάληδες το καλοκαίρι δουλεύουν όλη μέρα κάθε μέρα.

.....

.....

β. Τρώμε λουκουμάδες στο σαλόνι με τους φίλους μας.

.....

γ. Κάθεσαι μόνος στον καναπέ τόσες ώρες;

.....

.....

δ. Έφτασα σήμερα το πρωί με το τρένο.

.....

.....

Επικοινωνία

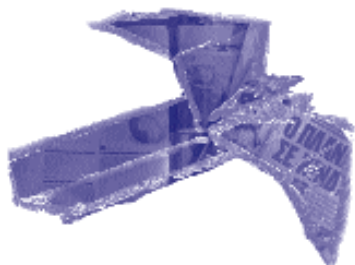
Ο Φίλιππος και ο Άρης βλέπουν τα πράγματα ο καθένας από τη δική του πλευρά. Ας δούμε τι λένε για το τάβλι:

ΦΙΛΙΠΠΟΣ: Παίξαμε λίγο τάβλι - ο Θεός να το κάνει τάβλι αυτό. Να γκρινιάζει ο μικρός, όταν έχανε και να θέλει να ξαναρίξει, όταν δεν του άρεσαν οι ζαριές. Τέλος πάντων, παίξαμε μισή ώρα, πόσο παραπάνω ν' αντέξω;

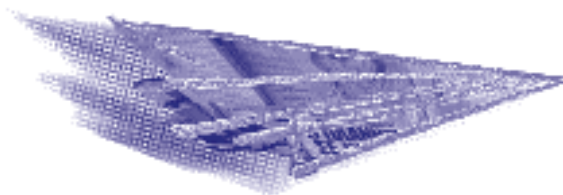
ΑΡΗΣ: Του Φίλιππου δεν του αρέσουν τα αστεία. Όποτε πάω να του κάνω κανένα αστείο, φωνάζει και νευριάζει. Νευριάζει όλη την ώρα με το παραμικρό. Μια μέρα που παίζαμε τάβλι θύμωσε και με είπε ζαβολιάρη και νιάνιανο, γιατί κέρδισα 3-0.

ΕΝΟΤΗΤΑ 8α

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ!
ΟΛΕΣ ΟΙ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ!
ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ!

κατανόηση

1. Διαβάζω προσεκτικά το κείμενο "Το χρονικό μιας εφημερίδας" και απαντώ στις ερωτήσεις.

α. Τι έγραφε ο Λευτέρης στο κύριο άρθρο της εφημερίδας;

.....
.....
.....

β. Με ποιον τρόπο βοήθησαν οι γονείς των παιδιών στην έκδοση της εφημερίδας;

.....
.....
.....

γ. Τι περιείχε η "ιστορική στήλη" της εφημερίδας;

.....
.....
.....

Λεξιλόγιο

2. Αντιστοιχίζω τις λέξεις της πρώτης στήλης με εκείνες της δεύτερης:

Πώς λέγεται η εφημερίδα που εκδίδεται

κάθε μέρα

κάθε Κυριακή

κάθε 15 μέρες

κάθε μήνα

κάθε εβδομάδα

δεκαπενθήμερη

μηνιαία

κυριακάτικη

καθημερινή

εβδομαδιαία

Λεξιλόγιο

3. Βρίσκω και συμπληρώνω τη σωστή λέξη από τις παρακάτω:

(αρχισυντάκτης, αγγελία, κοσμική στήλη, πρακτορείο τύπου, συνέντευξη τύπου, αναγνώστες, συνεργάζομαι, ανταποκριτής)

α. Ο ..... της εφημερίδας ανακοίνωσε ότι από φέτος αλλάζει το σχήμα της εφημερίδας.

β. Ο σκηνοθέτης της διάσημης ταινίας "Τιτανικός" έδωσε ..... για τον νέο κινηματογραφικό θρύλο.

γ. Διάβασε αυτή την ..... . Μπορεί να σε ενδιαφέρει!

δ. Πάνω από 20.000 ..... μάς διαβάζουν καθημερινά !

ε. Τι διαβάζεις εσύ; Την ..... στήλη. Γράφει για τη χθεσινή δεξίωση της "Ηπειρωτικής Ένωσης" Μονάχου.

στ. Χθες γράφτηκα ..... στην εφημερίδα της Κοινότητάς μας.

ζ. Η εφημερίδα ..... με πολλούς δημοσιογράφους και .....

γραμματική

Μέχρι σήμερα για τα θηλυκά ουσιαστικά σε -η ξέρω:

	Ενικός αριθμός	Πληθυντικός αριθμός
Ονομαστική	η γνώμ-η	οι γνώμ-ες
Αιτιατική	τη γνώμ-η	τις γνώμ-ες
Γενική	της γνώμ-ης	των γνωμ-ών

Τώρα διαβάζω τις παρακάτω προτάσεις και προσέχω το θηλυκό ουσιαστικό η "είδηση" στις διάφορες πτώσεις:

- Στην πρώτη σελίδα της εφημερίδας υπάρχουν όχι μόνο οι τίτλοι **των ειδήσεων**, αλλά και οι ίδιες **οι ειδήσεις** σε περίληψη, όπως επίσης και αναφορές για κρίσεις και απόψεις.
- Στην αρχή **η είδηση** για την κυκλοφορία της εφημερίδας δεν έκανε καμιά εντύπωση.
- Παλιότερα η διάδοση **της είδησης** γινόταν πολύ αργά. Τη νέα **είδηση** την άκουγες μετά από καιρό.
- Σήμερα μαθαίνουμε **τις ειδήσεις** μέσα σε ελάχιστο χρόνο.
- Στην εφημερίδα "*Η Αθλητική Ιδέα*" η πρακτική γνώση βρίσκει κι αυτή τη θέση της.
- Πρόσφερε φωτογραφίες από την Ολυμπία με λεπτομέρειες μιας σπάνιας παράστασης αγώνων.

	Ενικός αριθμός	Πληθυντικός αριθμός
Ονομαστική	η είδησ-η	οι ειδήσ-εις
Αιτιατική	την είδησ-η	τις ειδήσ-εις
Γενική	της είδησ-ης	των ειδήσε-ων

γραμματική

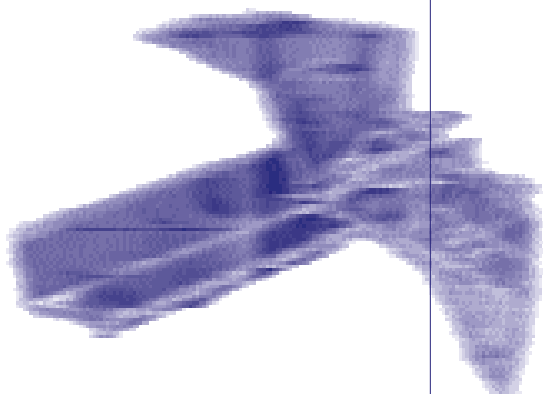
6. Τα υπογραμμισμένα θηλυκά ουσιαστικά των παραπάνω προτάσεων κλίνονται όπως "η είδηση". Βάζω το καθένα από αυτά στη σωστή πτώση και συμπληρώνω τις υπόλοιπες με τον κατάλληλο τύπο:

	Ενικός αριθμός	Πληθυντικός αριθμός
Ονομαστική	η γνώση	οι
Αιτιατική	τη(ν)	τις κρίσεις
Γενική	της	των

γραμματική

7. Συμπληρώνω τα κενά με την σωστή κατάληξη του ουσιαστικού.

- α. Άκουσες .....στο ραδιόφωνο; (ειδήσεις)
β. Ο Γκατσιούδης κατέλαβε την πρώτη.....στο ακόντιο. (θέση)
γ. ΣΕΙΣΜΟΣ 7,6 ΣΤΗΝ ΤΑΪΒΑΝ. Κύριε των .....! Τι συμβαίνει στον κόσμο! (δύναμη)
δ. Οι μεγάλοι μαιτρ της ραπτικής αρχίζουν τον νέο κύκλο των.....μόδας . (επίδειξη)
ε. Εξαιτίας της .....χρόνου οι Ιάπωνες δεν διαβάζουν πολλές εφημερίδες.(έλλειψη).
στ. Το πρόγραμμα των βραδινών .....αρχίζει στις 20.00. (είδηση).
ζ. Η δημοσίευση του άρθρου από την εφημερίδα μας δεν σημαίνει και αποδοχή των .....του συγγραφέα. (άποψη)

Για να θυμάμαι:

	Ενικός	Πληθυντικός
Ονομ.	-η	-εις
Αιτιατ.	-η	-εις
Γεν.	-ης	-εων

Σύνταξη

Η Κατερίνα άλλαξε τα λόγια του Γιάννη έτσι:

Γιάννης: Αύριο θα γραφτώ συνδρομητής στην εφημερίδα της Κοινότητας.

Ο Γιάννης είπε ότι αύριο θα γραφτεί συνδρομητής στην εφημερίδα της Κοινότητας.

Προσέχω τώρα και αυτές τις αλλαγές:

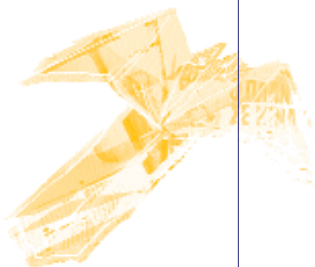
Κατερίνα: Άννα, θα έχεις αύριο έτοιμο το άρθρο για την εφημερίδα;

Άννα: Ναι, θα το έχω

Η Κατερίνα ρώτησε την Άννα αν θα έχει αύριο έτοιμο το άρθρο για την εφημερίδα.

Η Άννα απάντησε ότι /πως θα το έχει έτοιμο.

σύνταξη

8. Το ίδιο μπορούμε να κάνουμε και με προτάσεις που υπάρχουν μέσα στα κείμενα της ενότητας:

Παράδειγμα:

«Έφερα από τη συλλογή του πατέρα μου γραμματόσημα των Ολυμπιακών Αγώνων», είπε ο πιτσιρικάς.

Ο πιτσιρικάς είπε ότι έφερε από τη συλλογή του πατέρα του γραμματόσημα των Ολυμπιακών Αγώνων.

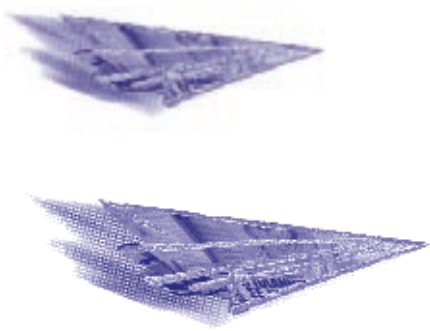
α. ....

.....

β. ....

.....

- Μέχρι τώρα, λοιπόν, ξέρουμε πώς μεταφέρουμε τα λόγια του ομιλητή σε κάποιον άλλον χρησιμοποιώντας φράσεις όπως:

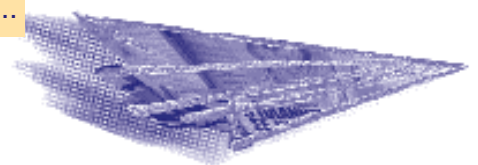
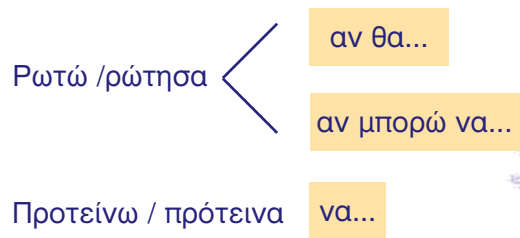
απαντώ/απάντησα	ότι/πως
λέω/είπα	ότι/πως
ρωτώ/ρώτησα	αν

Πάμε τώρα και στα πιο δύσκολα!

Γιάννης: Να φέρω φωτογραφίες από την Ολυμπία;

Ο Γιάννης ρώτησε αν μπορεί να φέρει φωτογραφίες από την Ολυμπία

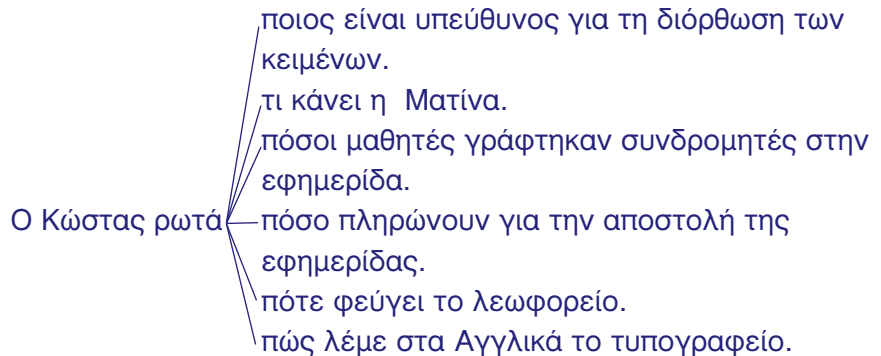
Ο Γιάννης πρότεινε να φέρει φωτογραφίες από την Ολυμπία.

- Ποιος είναι υπεύθυνος για τη διόρθωση των κειμένων ;
- Τι κάνεις, Ματίνα;
- Πόσοι μαθητές γράφτηκαν συνδρομητές στην εφημερίδα;
- Πόσο πληρώνουν για την αποστολή της εφημερίδας;
- Πότε φεύγει το λεωφορείο;
- Πώς λέμε στα Αγγλικά το τυπογραφείο;

Ο Κώστας ρωτά:

Λέω κι εγώ τι ρωτά ο Κώστας:

σύνταξη

9. Μεταφέρω τους διαλόγους σε πλάγιο λόγο, όπως στο παράδειγμα:

Αθηνά: Θα πας στη συναυλία του Νταλάρα;

Κίμωνας: Δεν ξέρω.

Η Αθηνά ρώτησε τον Κίμωνα αν θα πάει στη συναυλία του Νταλάρα και ο Κίμωνας απάντησε ότι δεν ξέρει.

α. Γιάννης: Μπορείς να αγοράσεις μερικά βιβλία, σε παρακαλώ;

Νίκος: Ναι, μπορώ!

.....
.....
.....

β. Γιάννης: Θέλεις να παίξουμε ποδόσφαιρο;

Στέλιος: Όχι, προτιμώ το μπάσκετ!

.....
.....
.....

γ. Γιάννης: Πόσων χρόνων είσαι;

Στέλιος: Δώδεκα.

Γιάννης: Σε ποια τάξη του ελληνικού σχολείου πηγαίνεις;

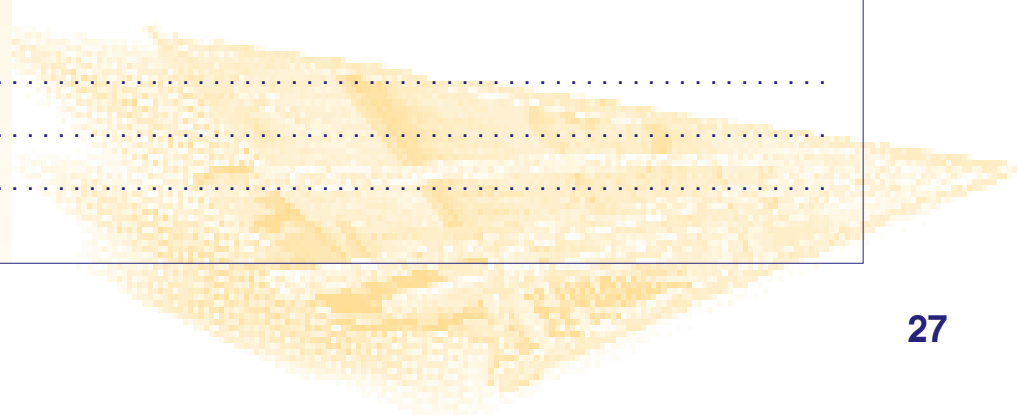
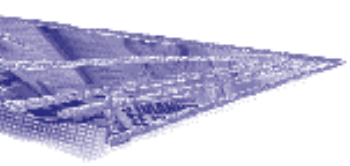
Στέλιος: Στην Εβδόμη.

.....
.....
.....

δ. Γιάννης: Πού πήγες το Σαββατοκύριακο;

Στέλιος: Το Σάββατο το βράδυ πήγα σινεμά. Είδα μια πολύ ωραία ταινία.

.....
.....
.....

ακρόαση

10. Ακούω προσεκτικά το κείμενο «Με λένε Μαρίνα» και βρίσκω το σωστό:

Η Μαρίνα τσακώνεται:

- με τον συντάκτη της εφημερίδας, γιατί δεν δημοσιεύει το γράμμα της.
- με τον αδελφό της, γιατί δεν την αφήνει να διαβάσει την εφημερίδα.
- με τον αδελφό της, για το ποιος θα την πρωτοδιαβάσει.

Η Μαρίνα διασκεδάζει:

- με τα ανέκδοτα και τις ιστορίες της εφημερίδας.
- με τις γελοιογραφίες της εφημερίδας.
- με τα νούμερα του αδελφού της.

Η Μαρίνα επικοινωνεί με την εφημερίδα:

- γιατί πουλάει το ποδήλατό της.
- γιατί θέλει αλληλογραφία με παιδιά από την Ελλάδα και το εξωτερικό.
- γιατί κάνει συλλογή γραμματοσήμων και θέλει να συνεργαστεί με την εφημερίδα.

ΑΓΓΕΛΙΕΣ

Ενοικιάζεται διαμέρισμα 3 δωματίων με πλήρη επίπλωση στο κέντρο της πόλης. Κεντρική θέρμανση, πάρκιν, τηλέφωνο. Τιμή 500 Ευρώ μηνιαίως.

Πωλείται φωτογραφική μηχανή Canon σε τιμή ευκαιρίας. Πληροφορίες στο τηλ. 08310 / 77605.

Ζητείται συνεργασία ομογενών μαθητών από όλο τον κόσμο με την εφημερίδα του Ε.ΔΙΑ.Μ.Μ.Ε., πληροφ. κ. Αμαρυλλίς Μαναδάκη.

γραφτός λόγος

11. Ποιες πληροφορίες νομίζετε ότι είναι οι πιο σημαντικές στις παραπάνω αγγελίες;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Καθημερινές Ιστορίες

κατανόηση

1. Ξαναδιαβάσω το πρώτο κείμενο και βάζω Χ στο σωστό:

α. Τα παιδιά

- είχαν Αριθμητική και τώρα έχουν διάλειμμα
- είχαν Φυσική και τώρα έχουν διάλειμμα
- είχαν διάλειμμα και τώρα έχουν Αριθμητική

β. Ο Φιόντορ Νικήτις

- μπαίνει στην τάξη, για να εξετάσει την Αλέσια
- μπαίνει στην τάξη, για να παρακολουθήσει το μάθημα
- μπαίνει στην τάξη, για να κάνει μάθημα

γ. Η Ζένια

- σηκώνεται στον πίνακα πριν την Κάτια
- λύνει το πρόβλημα μετά την Αλέσια
- σηκώνεται στον πίνακα μετά την Κάτια

δ. Η Αλέσια

- λύνει το πρόβλημα μαζί με την Κάτια
- λύνει το πρόβλημα πριν την Ζένια
- λύνει το πρόβλημα μετά την Κάτια

κατανόηση

2. Ξαναδιαβάζω το δεύτερο κείμενο και βρίσκω το σωστό:

α. Η πιο βαρετή μέρα γι' αυτά τα παιδιά είναι

- η Κυριακή τον χειμώνα
- όλες οι Κυριακές του χρόνου
- όλες οι μέρες

β. Την Κυριακή το απόγευμα, ο μπαμπάς και η μαμά

- δεν μένουν στο σπίτι, γιατί πάνε εκδρομή
- δεν είναι στο σπίτι, επειδή πάνε επίσκεψη
- μένουν στο σπίτι, για να ξεκουραστούν

γ. Την Κυριακή το απόγευμα, τα δύο κορίτσια

- μένουν μόνα τους στο σπίτι
- ο μπαμπάς και η μαμά τα παίρνουν μαζί τους
- μένουν στο σπίτι με τον παππού

δ. Το σπίτι τους είναι

- κοντά στην θάλασσα
- δίπλα στο ποτάμι
- απέναντι από την λίμνη

λεξιλόγιο

3. Συμπληρώνω τα κενά με τη λέξη που ταιριάζει:

κλείστηκε, πέρασα βαρετά, φώναξε, συλλογιέμαι

α. Μερικές φορές ..... πώς θα είναι ο κόσμος μετά από είκοσι χρόνια.

β. Χτες ....., γιατί δεν είχα τι να κάνω.

γ. Προχτές ο Γιώργος θύμωσε με τον αδερφό του και ..... στο δωμάτιό του. Δεν ήθελε να δει κανένα.

δ. Ο δάσκαλος άνοιξε τον κατάλογο και ..... στον πίνακα τον Πέτρο για να λύσει το πρόβλημα.

γραμματική

Ο μπαμπάς και η μαμά πηγαίνουν **στο σπίτι** του κυρίου Περικλή.
Ο παππούς κλείνεται **στο γραφείο** του.

Μετά **το διάλειμμα** είχαμε Αριθμητική.

Τα κυριακάτικα **απογεύματα** μένουμε μόνες με τον παππού.

Προσέχω, θυμάμαι, μαθαίνω:

Ενικός αριθμός

Ονομ.	το σπίτι	το βιβλίο	το μάθημα
Αιτ.	το σπίτι	το βιβλίο	το μάθημα
Γεν.	του σπιτιού	του βιβλίου	του μαθήματος

Πληθυντικός αριθμός

Ονομ.	τα σπίτια	τα βιβλία	τα μαθήματα
Αιτ.	τα σπίτια	τα βιβλία	τα μαθήματα
Γεν.	των σπιτιών	των βιβλίων	των μαθημάτων

γραμματική

4. Συμπληρώνω τα κενά:

α. Είδες τα ..... (το άγαλμα) στο μουσείο;

β. Την ώρα του ..... (το μάθημα) αυτοί οι δύο μιλούσαν συνέχεια.

γ. Μου αρέσουν τα ..... (το χρώμα) αυτών των ..... (το ύφασμα). Είναι πολύ χαρούμενα.

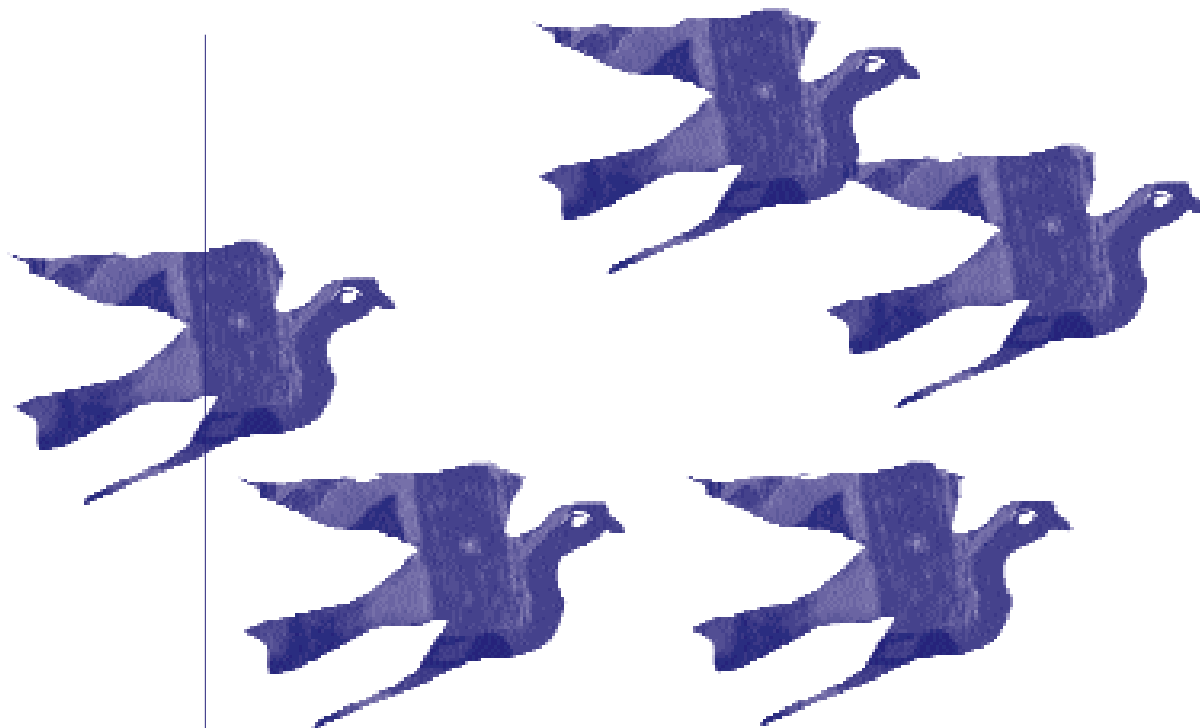
δ. Σήμερα τα ..... (το λεωφορείο) έχουν απεργία και θα πάρω ταξί.

ε. Τα κυριακάτικα ..... (το απόγευμα) βαριέμαι πολύ.

στ. Αποφεύγουμε να ανοίξουμε τα ..... (το τζάμι), για να μην αναπνέουμε τις σκόνες και τα ..... (το καυσαέριο).

ζ. Πολλές φορές σκεπάζω με τα ..... (το χέρι) το πρόσωπό μου, και ταξιδεύω σε παραμυθένιους τόπους, γεμάτους αμυγδαλιές και πικνόφυλλα ..... (το πλατάνι).

η. Αυτά τα ..... (το πρόβλημα) δεν ήταν δύσκολα.

ακρόαση

5. Ακούω το κείμενο «Στο Σουπερμάρκετ» και συμπληρώνω τα κενά:

Μέσα στο σουπερμάρκετ ψάχνουμε να βρούμε .....
και ζάχαρη. Σε κάτι ..... έχει .....
και δίπλα ..... Ποιο από όλα να πάρουμε;
Παίρνουμε ένα ..... πράσινο, παίρνουμε και ένα
πακέτο ..... Λίγο παρακάτω έχει χιλιάδες .....
..... γάλατα. Σ' ένα πάγκο .....
χιλιάδες ..... ζάχαρη. Παίρνουμε και ένα.....
..... ζάχαρη και προχωράμε. Τώρα κάνει στροφή
το ..... και μας φέρνει μπροστά σε .....
με πορτοκαλάδες, λεμονάδες, μπίρες, ...
Ο πατέρας έχει προχωρήσει στη βιτρίνα με τα .....
Άλλο και τούτο! έπάρχουν κι άλλα ..... εκτός από
τη μυζήθρα, τη φέτα, το κεφαλίσιο και το .....; Κι
εγώ που νόμιζα ότι τα ήξερα όλα ... Κοίτα εδώ ..... Ένα
όμως τους έχει μουχλιάσει κι αυτοί το πουλάνε ...

Ε. Φακίνου, *Αστραδενή*, σελ.60

Διασκευή

γραμματική

α. Την Παρασκευή το πρωί η Μαρία σηκώθηκε στις 7:00, για να ετοιμαστεί για το σχολείο. Αλλά το παντελόνι της το τζιν ήταν λερωμένο και ήθελε **πλύσιμο**. Δύο ζευγάρια κάλτσες είχαν τρύπες και ήθελαν **ράψιμο**. Η αγαπημένη της η κόκκινη μπλούζα χρειαζόταν και αυτή **πλύσιμο**. Έτσι, φόρεσε την αθλητική της φόρμα και έφυγε γρήγορα.

β. Ο Νίκος γράφει ένα γράμμα. Βιάζεται πολύ, γιατί θέλει να προλάβει να το τελειώσει και να το πάει στο ταχυδρομείο σήμερα. Κάνει λάθη και σβήνει. Και ξαναγράφει. Αλλά από το **σβήσιμο** και το **γράψιμο**, το χαρτί σκίζεται. Ο Νίκος ξεκινάει το **γράψιμο** από την αρχή. Δεν θα προλάβει να το τελειώσει σήμερα το γράμμα...

Πρέπει να **ράψω** τις κάλτσες!

Θέλουμε **ράψιμο!**

γ. Πρέπει να **πλύνω** το παντελόνι. Το παντελόνι χρειάζεται **πλύσιμο**. **Γράψαμε** πάρα πολλά γράμματα σήμερα. Κουραστήκαμε από το **γράψιμο**.

Εσείς δεν **φταίξατε** σε τίποτα. Το **φταίξιμο** είναι δικό μας.

ράβω,	έραψα,	θα/να	ράψω	το ράψιμο
φταίω,	έφταιξα,	θα/να	φταίξω	το φταίξιμο
πλένω,	έπλυνα,	θα/να	πλύνω	το πλύσιμο

γραμματική

6. Συνεχίζω με τον ίδιο τρόπο:

α. Το σπίτι θέλει ..... Θα το βάψω την επόμενη εβδομάδα.

β. Πο, πο! Πώς μπλέξαμε έτσι; Μεγάλο .....

γ. Χτες δεν τρέξαμε αλλά σήμερα θα τρέξουμε. Το .....
..... είναι καλή γυμναστική.

δ. Αυτό το γλυκό μπορείς να το ψήσεις εύκολα. Δεν χρειάζεται πολλή ώρα .....

ε. Πρέπει να το σβήσεις αυτό, γιατί είναι λάθος. Πρόσεξε όμως να μη σκιστεί το χαρτί από το .....

στ. Ο σύλλογος Κρητών "Ο Ψηλορείτης" σας προσκαλεί στο ..... της πρωτοχρονιάτικης πίτας την Πέμπτη στις 8:00 το βράδυ. Την πίτα θα κόψει ο πρόεδρος κ. Παπαδάκης.

σύνταξη

7. α. Ξαναδιαβάζω το κείμενο "Μια μέρα στο σχολείο" και βάζω στη σωστή σειρά τις παρακάτω προτάσεις. Στα τετραγωνάκια σημειώνω τους αριθμούς της σειράς των προτάσεων:

- ο Φιόντορ Νικήτις φωνάζει στον πίνακα την Ζένια
- αρχίζει το μάθημα της αριθμητικής
- η Κάτια λύνει σωστά το πρόβλημα
- ο Φιόντορ Νικήτις ανοίγει τον κατάλογο
- ο Φιόντορ Νικήτις φωνάζει στον πίνακα την Κάτια
- ο Φιόντορ Νικήτις σηκώνει την Αλέσια
- ο Φιόντορ Νικήτις μπαίνει στην τάξη
- η Αλέσια λύνει σωστά το πρόβλημα
- η Ζένια λύνει σωστά το πρόβλημα

β. Συνδέω τις προτάσεις μεταξύ τους με τις παρακάτω λέξεις: όταν, μετά, ύστερα, έπειτα, αργότερα, πρώτα, αφού.... Τώρα ξαναγράφω αυτή την ιστορία. Αρχίζω έτσι:

Μετά το διάλειμμα .....

.....

.....

.....

8. Διαβάζω την ιστορία και γράφω τη συνέχεια όπως νομίζω εγώ:

Η γιαγιά Μάγιερ μένει στην ίδια πολυκατοικία με μας, στο κάτω πάτωμα. Μια μέρα λέει σε μένα και στην αδερφή μου την Κλάρα:

-Παιδιά, σήμερα δεν νιώθω και τόσο καλά. Δεν μπορώ να βγω από το σπίτι. Θα θέλατε να πάτε να μου ψωνίσετε;

-Πού;

-Στο σουπερμάρκετ.

-Πολύ ευχαρίστως! φωνάξαμε κι οι δυο μαζί.

-Να, πάρτε ένα χιλιάρικο. Προσέξτε μόνο μην το χάσετε. Να μου πάρετε ψωμί, γάλα, βούτυρο και ντομάτες.

-Εννοια σου, γιαγιά. Θα σου πάρουμε ό,τι χρειάζεσαι.

Έκανα να απλώσω το χέρι μου να πάρω το χιλιάρικο, αλλά η Κλάρα το είχε κιάλας βουτήξει*. Τι να πεις! Μα την αλήθεια, φουρκίστηκα** για τα καλά. Άπλωσα απότομα το χέρι μου, για να της αρπάξω το χαρτονόμισμα. Αλλά, πριν προφτάσω να το πιάσω, φύσηξε ένας δυνατός αέρας και πήρε το χιλιάρικο. Πέταξε πάνω από τα κεφάλια μας. Εγώ κι η Κλάρα τα χάσαμε. Τρέχαμε και πηδούσαμε προσπαθώντας να πιάσουμε το χαρτονόμισμα, αλλά αυτό πετούσε ψηλά κι ο αέρας το 'παιρνε όλο και ψηλότερα.

-Και τώρα τι κάνουμε;

(Ντιμίτερ Ινκίοφ, *Η αδερφή μου η Κλάρα και τα φαντάσματα.*

(Διασκευή)

* το είχε βουτήξει: το είχε αρπάξει

**φουρκίστηκα: νευρίασα, θύμωσα

.....

.....

.....

.....

.....

9. Διαλέγω και αφηγούμαι (με 50 περίπου λέξεις):

α. Ένα περιστατικό που μου συνέβη στο σχολείο.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

β. Μια αστεία περιπέτεια στο σπίτι.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Για να δω τι ξέρω

Διαβάζω το κείμενο και απαντώ στις ερωτήσεις:

Η Χιονάτη της Πάρνηθας

Η μικρή Άννα είναι πια τώρα σε θέση να καταλαβαίνει τον κόσμο. Δεν κάθεται να κοιτάζει με απορία, όταν περνούν τα σύννεφα, όταν αστράφτει, σαν πέφτει βροχή. Έγινε φίλη και με τα δέντρα. Τα δέχτηκε σαν πλάσματα που ήρθαν στη γη μονάχα για να την ευχαριστούνε: να της κάνουν σκιά άμα έχει ήλιο ή να σαλεύουν τα φύλλα τους, όταν φυσά τ' αγέρι, για να παίζει. Μονάχα σαν ήρθε το χιόνι, αυτό ήταν πολύ νέο και η Άννα γοητεύτηκε. Κόλλησε το πρόσωπό της στο τζάμι του παραθύρου κι έμεινε ώρα κοιτάζοντας την άσπρη μαγεία που έπλεε στην ατμόσφαιρα. Το φως, στα γαλάζια μάτια της ανακατεύτηκε τότε παράξενα με το άσπρο φως του χιονιού. Ήταν σαν να ήρθε αφρός και κύματα, σαν να ήρθε Αιγαίο μέσα στο χειμωνιάτικο κλειστό χώρο του δωματίου.

Ηλία Βενέζη, *Η Γαλήνη*, απόσπασμα
(διασκευή)

1. Τι σημαίνει εδώ η φράση: *Η μικρή Άννα έγινε φίλη με τα δέντρα.*

.....

2. Πώς δέχτηκε η Άννα το πρώτο χιόνι;

.....

3. Αντιστοιχίζω τις λέξεις που ταιριάζουν:

σκοτεινιάζει

θυμώνω

νευριάζω

σπουδαίος

σημαντικός

σκέφτομαι

συλλογίζομαι

νυχτώνει

4. Βάζω τον σωστό τύπο της λέξης στις παρακάτω προτάσεις (ο χασάπης, ο κεφτές):

α. Αν δεν πας στον ....., κεφτέδες δεν τρως.
(χασάπης)

β. Η ζωή των..... είναι γεμάτη δυσκολίες
(ναυτικός)

ΕΝΟΤΗΤΑ 59

Όσοι δεν... γράφει η ιστορία

Το Σάββατο το πρωί οι τρεις φίλοι χτυπούν την πόρτα του θείου Αλέξη.

- Ελάτε, παιδιά, τα υποδέχεται εκείνος, σας περιμένουμε...
- Μας περιμένετε; Μα, μόνος του δεν μένει ο θείος σου, Φάνη, ρωτά ξαφνιασμένη η Ελπίδα.
- Μόνος. Σήμερα όμως, έχω μια εξαιρετική συντροφιά για σας, απαντά ο θείος γελαστά. Περιμένετε και θα δείτε.
- Ωχ! Τι ετοιμάζει πάλι ο θείος, μурμουρίζει ο Φάνης. Όλο εκπλήξεις και ιδέες είναι.

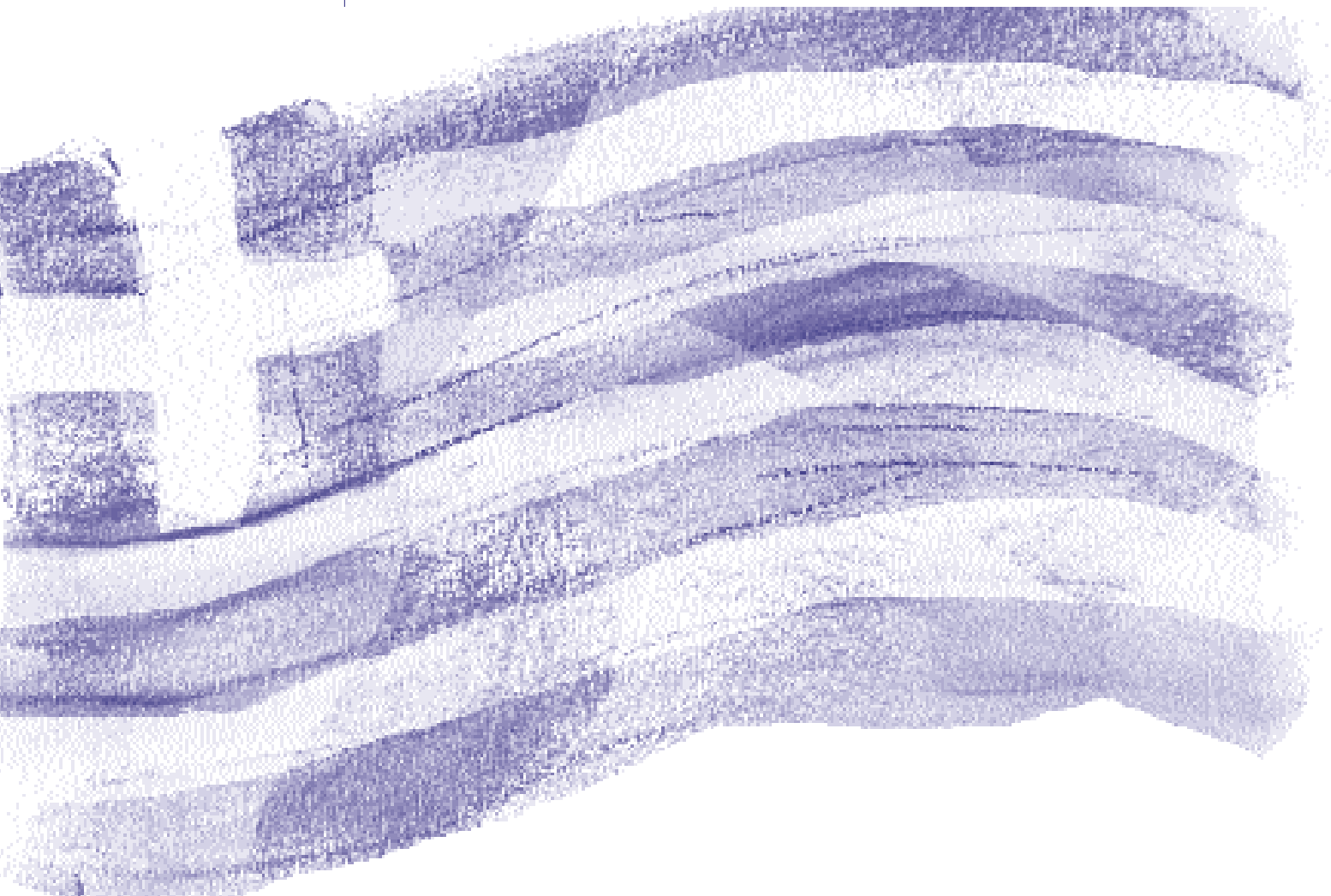
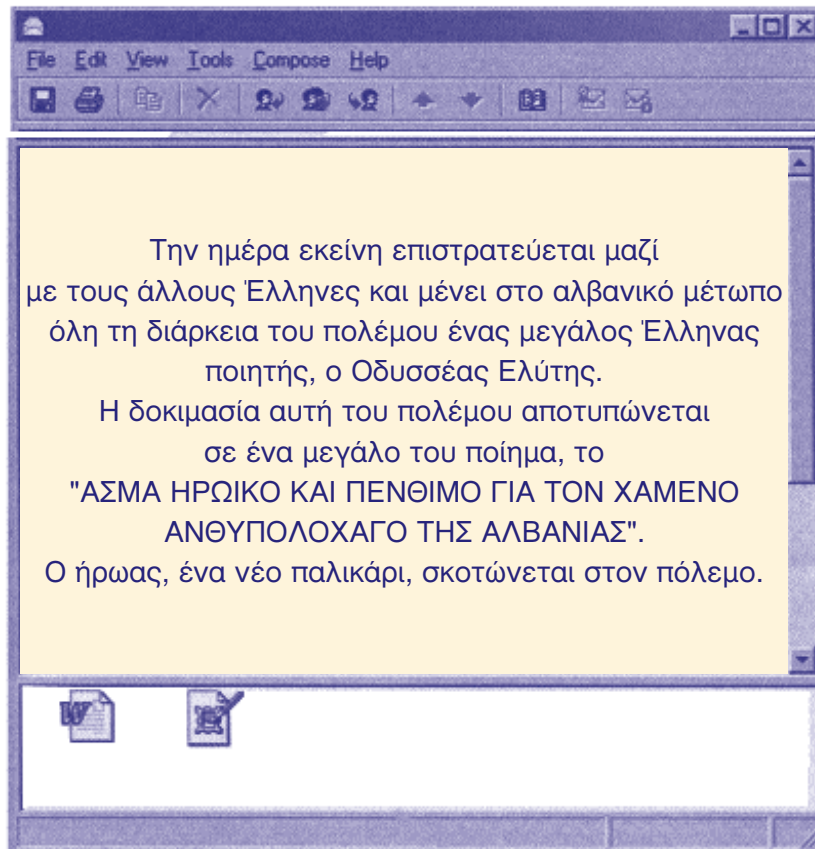
Στο μεταξύ έχουν προχωρήσει στο γραφείο. Ο θείος κάθεται στον υπολογιστή.

- Κανέναν δε βλέπω, μурμουρίζει η Ιφιγένεια.
- Ας πάρουμε τα πράματα με τη σειρά. Ποιος θα γράψει στην οθόνη την ημερομηνία που άρχισε ο πόλεμος;
- Εγώ, εγώ, τρέχει η Ελπίδα.

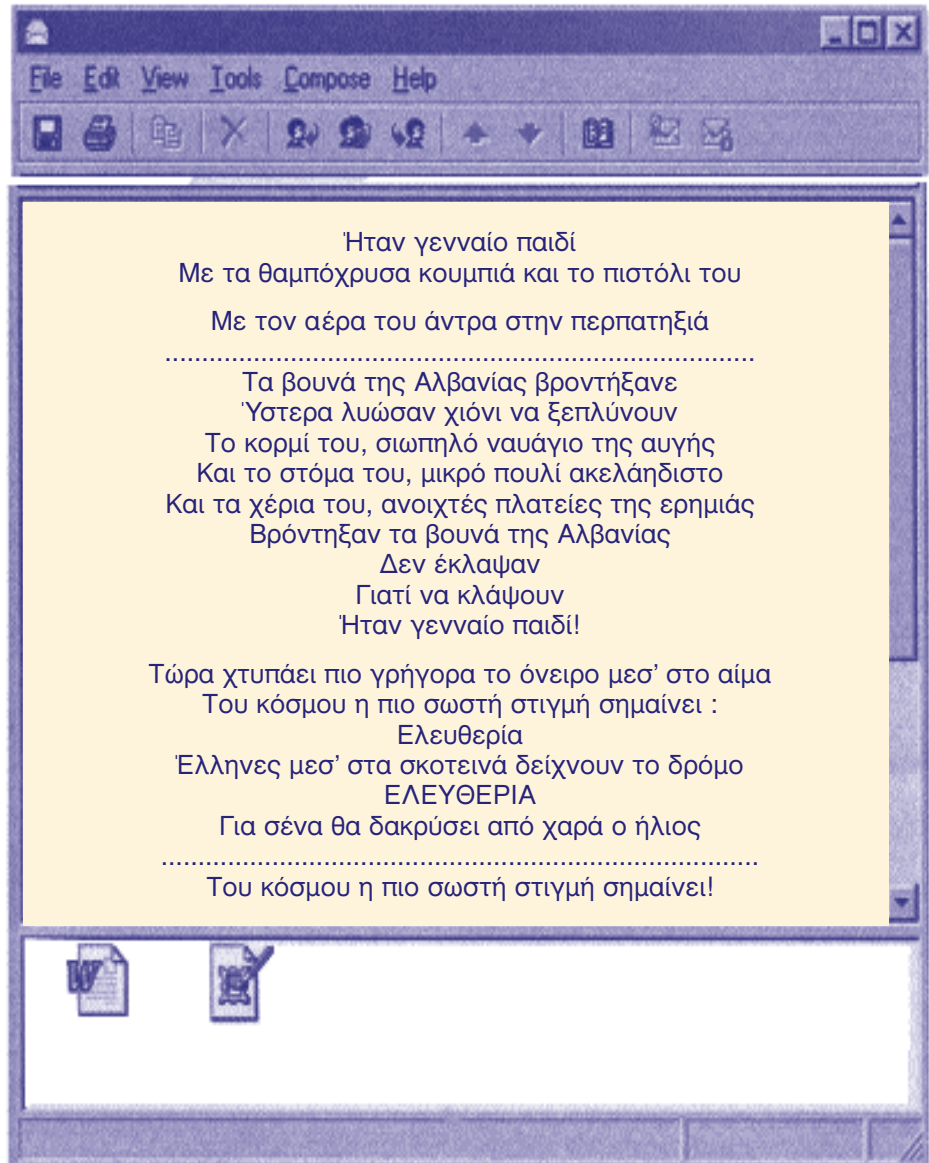
"28η Οκτωβρίου 1940", γράφει και πατάει "κλικ" με το ποντίκι. Αμέσως γεμίζει η οθόνη με ένα κείμενο και μια φωτογραφία.

- Άρχισε πάλι ο θείος τα κόλπα του, λέει ο Φάνης.

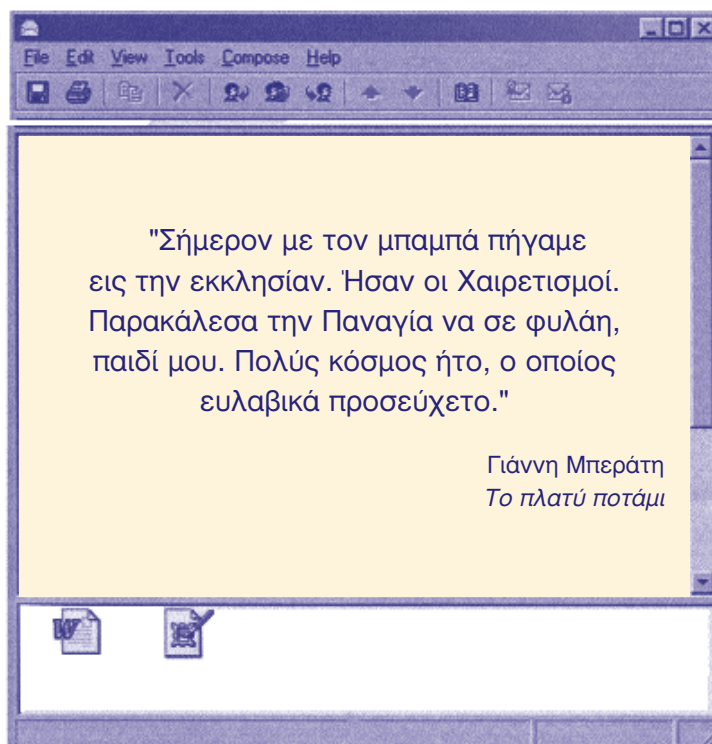
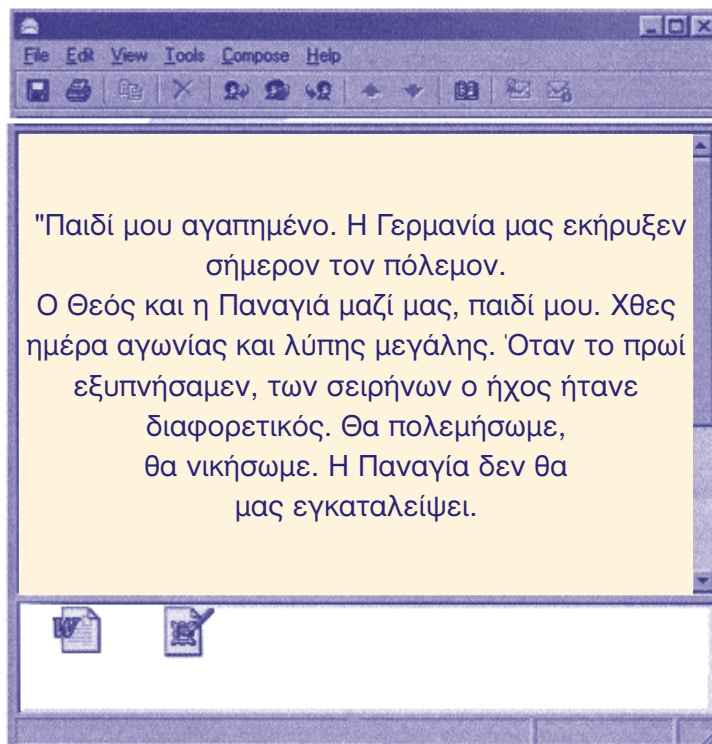
Τα παιδιά διαβάζουν στην οθόνη:

Ο θεός κάνει πάλι κλικ με το ποντίκι και λέει:
- Κοιτάξτε, εδώ έχω ένα απόσπασμα από το μεγάλο ποίημα:

- Είναι για τους πρώτους νεκρούς!, μουρμουρίζουν τα παιδιά.
- Που δεν ήταν και οι τελευταίοι.. Δείτε παρακάτω και πείτε μου τι καταλαβαίνετε, λέει ο θεός που έχει κάτι ακόμη να τους δείξει.

κατανόηση

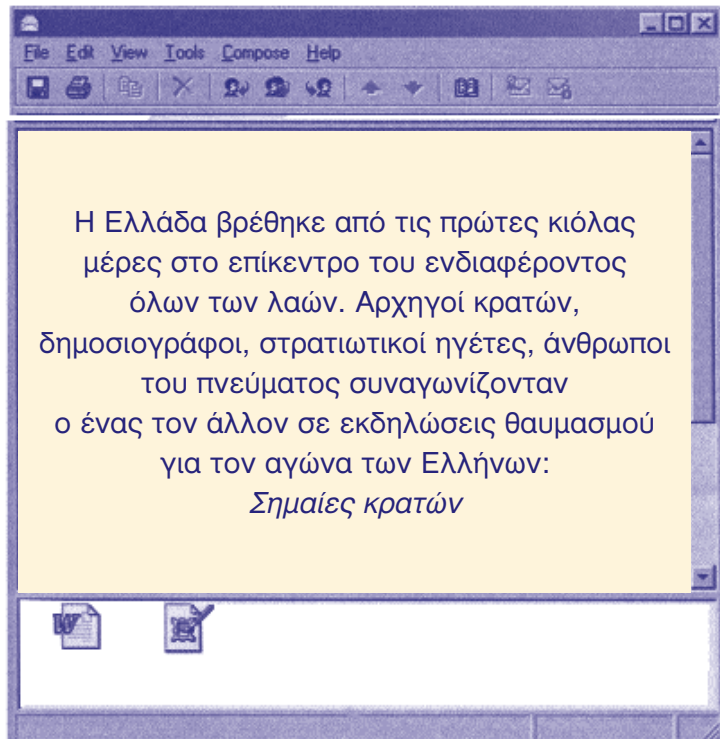
1. Τα δύο παραπάνω γράμματα μας δείχνουν και μια παλαιότερη μορφή της γλώσσας μας. Τι παρατηρείτε;

2. Πώς θα το γράφατε εσείς σήμερα;

- Καλά, αυτά τα λέμε εμείς, ο άλλος κόσμος όμως τι έλεγε; ρωτά η Ιφιγένεια.

- Για γράψε στην οθόνη " Ξένος Τύπος" της λέει χαμογελώντας ο θείος.

Η Ιφιγένεια το γράφει και η οθόνη γεμίζει ξανά!

δραστηριότητα

3. Ζωγραφίστε τη σημαία της χώρας, όπου έχουν ειπωθεί τα παρακάτω λόγια:

Ο πρωθυπουργός του Καναδά Μακένζυ Κινγκ:
"Όταν η πατρίδα του πιο ευγενικού πολιτισμού
δέχεται τέτοια επίθεση, η θέση όλων των αληθινών
ανθρώπων είναι στο πλευρό της."

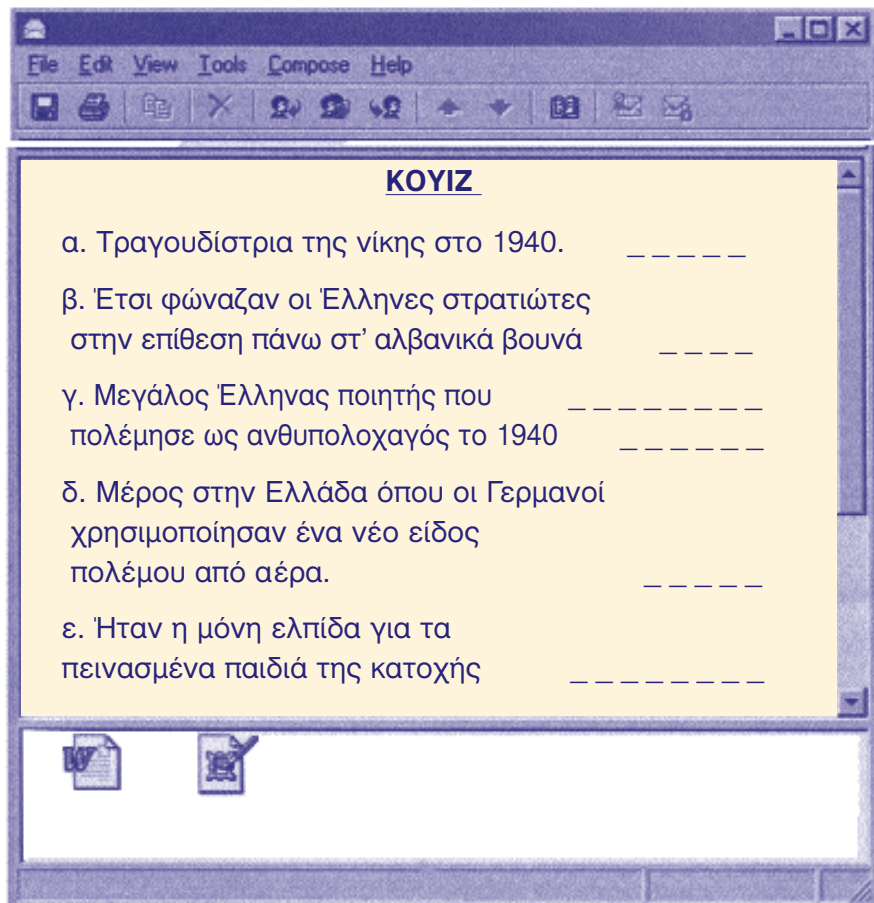
Ο ελεύθερος γαλλικός ραδιοφωνικός σταθμός:
"Όλοι οι αληθινοί Γάλλοι βρίσκονται πλάι στη μικρή
Ελλάδα, που δίνει και σε άλλα, μεγαλύτερα έθνη,
ένα υπέροχο παράδειγμα."

Οι Τάιμς της Νέας Υόρκης στο κύριο άρθρο της
28ης Νοεμβρίου: "Σ' ένα σύντομο μήνα το μικρό
ελληνικό έθνος διέλυσε τον κακό εφιάλτη Οι
Έλληνες κατάφεραν την πρώτη πραγματική νίκη
στις δυνάμεις του εχθρού."

Ο Τούρκος Χουσεϊν Τζαχίντ γράφει στην
εφημερίδα "Γενή Σαμπάχ": "Αν η Ελλάδα δεν
απαντούσε στους Ιταλούς με την αναγκαία τόλμη
και δεν πολεμούσε κατόπιν με τον ηρωισμό που
κατέπληξε τον κόσμο, ο ιταλικός στρατός θα
βρισκόταν τώρα στα τουρκικά σύνορα και η Ιταλία
θα δοκίμαζε το ίδιο παιχνίδι και στη χώρα μας."

Ο Βρετανός πρωθυπουργός Ουϊνστον Τσώρτσιλ
τηλεγραφεί στις 22 Νοεμβρίου 1940, όταν οι
Έλληνες μπαίνουν στην Κορυτσά: "Εγκάρδια
συγχαρητήρια για τις νίκες στο Αλβανικό μέτωπο.
Το κατόρθωμα αυτό υπενθυμίζει τα ελληνικά
τρόπαια της κλασσικής εποχής. Ζήτω η Ελλάς!"

Καιρός τώρα για ένα κουίζ, λέει πάλι ο θεός, και πατά ένα κουμπί ξανά: η οθόνη γεμίζει πάλι, αυτή τη φορά με ερωτήσεις:

ΚΟΥΙΖ

α. Τραγουδίστρια της νίκης στο 1940. _____

β. Έτσι φώναζαν οι Έλληνες στρατιώτες στην επίθεση πάνω στ' αλβανικά βουνά _____

γ. Μεγάλος Έλληνας ποιητής που πολέμησε ως ανθυπολοχαγός το 1940 _____

δ. Μέρος στην Ελλάδα όπου οι Γερμανοί χρησιμοποίησαν ένα νέο είδος πολέμου από αέρα. _____

ε. Ήταν η μόνη ελπίδα για τα πεινασμένα παιδιά της κατοχής _____

ακρόαση

Ας ακούσουμε όμως, τώρα και μια ιστορία, λέει ο θείος. Αυτή τη φορά πατάει το κουμπί στο κασετόφωνο.

ακρόαση

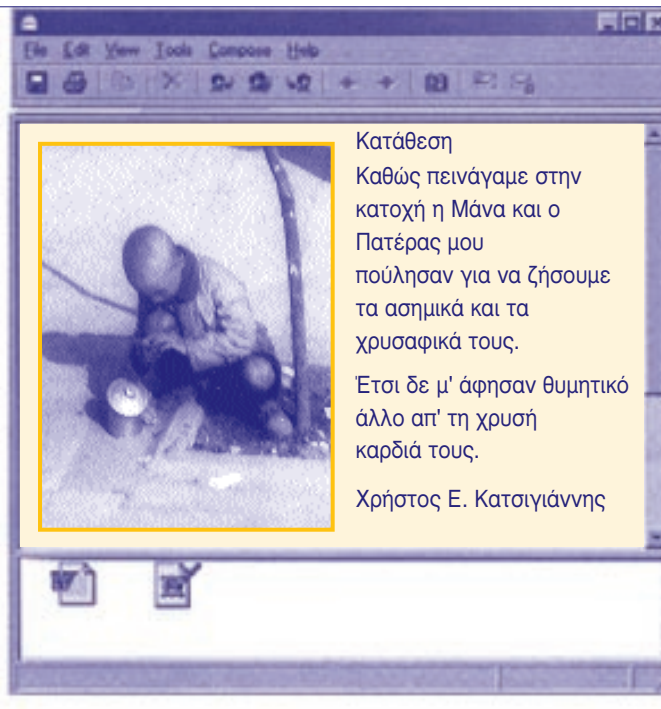
4. Να αναφέρετε τέσσερα από τα πρόσωπα που βοήθησαν τον Roy.

.....
.....

5. Σε ποια μέρη κατά σειρά μεταφέρθηκε ο Roy;

.....
.....

Πολλές φορές όμως, λέει ο θείος, η ιστορία βρίσκεται σε ποιήματα ή σε φωτογραφίες:

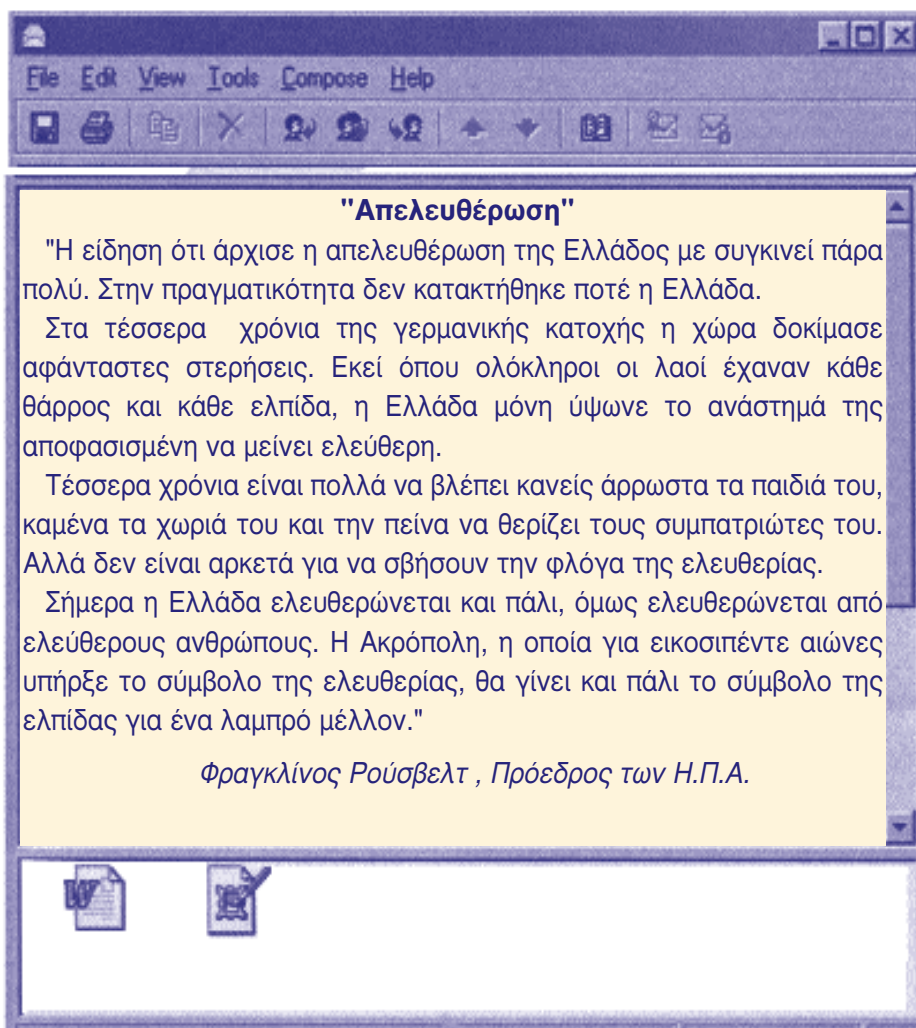
Κατάθεση
Καθώς πεινάγαμε στην
κατοχή η Μάνα και ο
Πατέρας μου
πούλησαν για να ζήσουμε
τα ασημικά και τα
χρυσafικά τους,
Έτσι δε μ' άφησαν θυμητικό
άλλο απ' τη χρυσή
καρδιά τους.
Χρήστος Ε. Κατσιγιάννης

δραστηριότητες

6. Ρωτήστε κι εσείς με το μαγνητόφωνό σας ή ένα μπλοκ σημειώσεων όσους έχουν κάτι να σας πουν γι' αυτή την εποχή.

7. Μαζέψτε φωτογραφίες ή ό,τι άλλο υλικό και φτιάξτε μόνοι ή με τους συμμαθητές σας ένα μικρό "αρχείο ιστορικού υλικού".

- Και πώς τελείωσαν όλα; ρωτάει ο Γιάννης;
- Και πότε; Μιλάμε για τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο!, πετάγεται η Ελπίδα.
- Σιγά-σιγά, παιδιά, λέει ο θείος Αλέξης και .....ο ίδιος αυτή τη φορά γράφει τη λέξη: «Απελευθέρωση»

ΕΝΟΤΗΤΑ 6

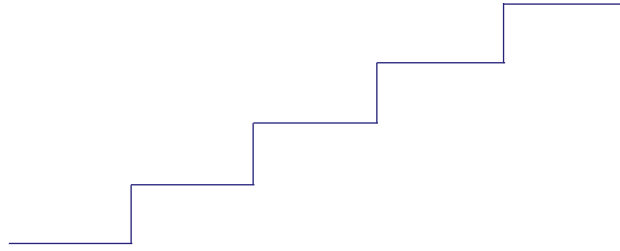
κατανόηση

1. Συνδέω τη φράση με το σωστό κομμάτι, σύμφωνα με τα κείμενα που διαβάσαμε.

α. Τα παιδιά ανεβαίνοντας στο βουνό	■ δεν κουράστηκαν καθόλου. ■ έκαναν μια στάση. ■ τραγουδούσαν όλη την ώρα.
β. Όταν ανέβηκαν εκεί τους υποδέχτηκε	■ ο πρόεδρος του ορειβατικού συλλόγου. ■ ένα κοπάδι κατσίκια. ■ ο παγωμένος αέρας.
γ. Οι Ινδιάνοι της Βόρειας Αμερικής	■ πούλησαν τη γη τους στους λευκούς και έζησαν μαζί τους ειρηνικά. ■ δεν καταλάβαιναν πώς μπορεί κανείς να αγοράζει και να πουλά κάτι που ανήκει σε όλους.
δ. Τα μεγάλα πνεύματα	■ φυσούσαν τα φύλλα της ιερής βελανιδιάς του Δία στη Δωδώνη. ■ κατοικούσαν στις λίμνες και τα ποτάμια της Αυστραλίας.

λεξιλόγιο

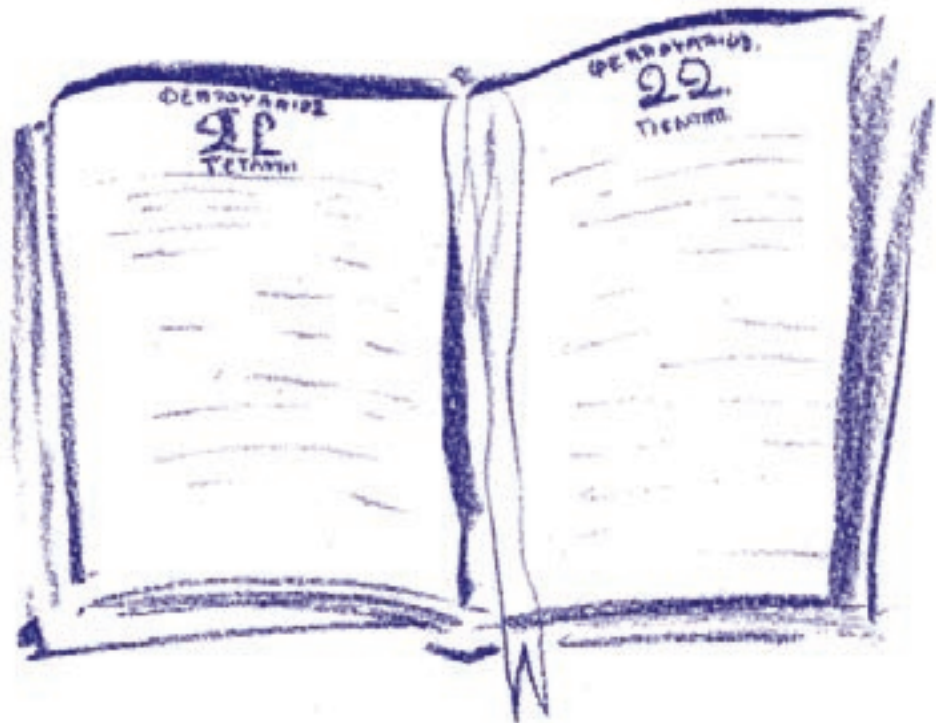
2. Ανεβαίνω στο βουνό πατώντας πάνω σε λέξεις από το λεξιλόγιο που με πάνε όλο και πιο ψηλά

δραστηριότητα

3. Σκεφτήκατε ποτέ να φτιάξετε ένα ημερολόγιο της φύσης;

Πάρτε ένα μεγάλο τετράδιο ή ένα μπλοκ. Εκεί θα σημειώνετε τακτικά ό,τι βλέπετε, και ό,τι βρίσκετε ή παρατηρείτε. Μπορείτε, ακόμα, να κολλάτε φύλλα δέντρων ή λουλουδιών ή να κάνετε πρόχειρα σχέδια.

σύνταξη

Το λέμε κι έτσι:

Φτιάξε ένα ημερολόγιο!
Γιατί δεν φτιάχνεις ένα ημερολόγιο;
Έφτιαξες ένα ημερολόγιο;

4. Αλλάζω τις φράσεις, όπως στο παραπάνω παράδειγμα

Διάβασε τον τίτλο του βιβλίου! .....

.....

Γιατί δεν χτυπάς το κουδούνι; .....

.....

Πάρε τον Κώστα τηλέφωνο! .....

.....

Περίμενε ένα λεπτό! .....

.....

Γιατί δεν ακούς τη συμβουλή της Ελένης; .....

.....

γραμματική

5. Τονίζω σωστά το παρακάτω κείμενο και βάζω σε κύκλο τα ρήματα. Τι παρατηρώ;

Τα παιδιά φτάνουν στο ποταμί. Είναι πολύ χαρούμενα. Παιζουν και γελουν.

Κολυμπουν στο νερο, κανουν βουτιες και πετουν νερο ο ενας στον άλλο.

6. Χωρίζω τα ρήματα σε δύο ομάδες, ανάλογα με τον τρόπο που τονίζονται:

.....

.....

.....

.....

.....

7. Προσπαθώ να βρω κι άλλα ρήματα για την κάθε ομάδα.

-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----

8. Πώς αλλιώς θα πω τα υπογραμμισμένα ρήματα στις παρακάτω φράσεις;

- α. "Δεν ζητάω τίποτα," είπε ο αρχηγός των Ινδιάνων, "αλλά δεν πουλάω κάτι που ανήκει σε όλους μας."
β. Ο άνεμος περνάει μέσα από τα φύλλα της ιερής βελανιδιάς στη Δωδώνη.
γ. Τις νύχτες στην κατασκήνωση ανάβουμε τη φωτιά, καθόμαστε γύρω της και μιλάμε ή τραγουδάμε όλοι μαζί.

-----	-----
-----	-----
-----	-----

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ

τραγουδ -ώ		τραγουδάω
τραγουδ -άς		_____
τραγουδ -ά	αλλά και:	τραγουδάει
τραγουδ -ούμε		τραγουδάμε
τραγουδ -άτε		_____
τραγουδ -ούν		_____

ζητάω	και	.....
πουλάω	και	.....
περνάω	και	.....
μιλάμε	και	.....
τραγουδάμε	και	.....

9. Συμπληρώνω σωστά τα ρήματα

- α. Τι ----- (προτιμώ) εσείς για διακοπές; Θάλασσα ή βουνό;
- β. Μην του ----- (μιλώ) καθόλου! Δεν πρόκειται να σ' ακούσει!
- γ. Αυτά τα αεροπλάνα ----- (πετώ) χαμηλά και παίρνουν λίγους επιβάτες.
- δ. Με την καινούρια δασκάλα των Γαλλικών ----- (προχωρώ) πολύ γρήγορα. Έτσι θ' αλλάξουμε επιτέλους βιβλίο!
- ε. Ο θεός μου ----- (περπατώ) πέντε χιλιόμετρα κάθε μέρα, χειμώνα, καλοκαίρι!

επικοινωνία

Μια περιπέτεια στο βουνό:

Οι εκδρομές έχουν πολλές φορές τους κινδύνους και τις περιπέτειές τους. Φανταστείτε ότι βρίσκεστε σε μια εκδρομή και, ξαφνικά, κάποιος από την παρέα σας γλιστράει και σπάει το πόδι του. Βρίσκεστε αρκετά χιλιόμετρα μακριά από κάποιο νοσοκομείο ή ιατρείο. Τι μπορείτε να κάνετε;

10. Συζητάμε στην τάξη, προτείνουμε κάποιες λύσεις και καταλήγουμε σε ένα κοινό σχέδιο. Σημειώνουμε τις βασικές ιδέες και γράφουμε την ιστορία σε διάλογο.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Οι μικροί ταξιδιώτες θα κατασκηνώσουν για λίγες μέρες στο βουνό. Συμφώνησαν μάλιστα να τηρήσουν τον παρακάτω κώδικα συμπεριφοράς, όσο θα μένουν εκεί.

κώδικας συμπεριφοράς

- Μην κόβεις αγριολούλουδα, παρά μόνο αν υπάρχουν αρκετά. Ακόμα και τότε όμως κόψε μόνο λίγα.
- Μην κόβεις ποτέ σπάνια φυτά.
- Μην μαζεύεις για τις συλλογές σου περισσότερα δείγματα απ' όσα χρειάζεσαι και ποτέ μην παίρνεις όλα όσα υπάρχουν σ' ένα μέρος.
- Μην πετάς ποτέ μα ποτέ σκουπίδια.
- Άφηνε το περιβάλλον καθαρό, φεύγοντας από την κατασκήνωση.
- Μην ενοχλείς τα πουλιά στη φωλιά τους και μην κλέβεις τα αβγά τους.

σύνταξη

11. Το λέμε κι έτσι:

Οι μικροί ταξιδιώτες μάς ανακοινώνουν τι θα προσέχουν στο βουνό:

Δεν θα κόβουμε αγριολούλουδα...

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Μικροί παρατηρητές

Οι μικροί ταξιδιώτες έχουν μάθει να παρατηρούν και να ξεχωρίζουν αμέσως κάθε σημάδι ρύπανσης ή καταστροφής στο περιβάλλον. Αν δουν κάτι, ειδοποιούν αμέσως τον πιο κοντινό τους δασοφύλακα. Ξέρουν όμως, και να χαίρονται τη ζωή δίπλα στη φύση: θα κάνουν μπάνιο στο ποτάμι, μακρινές πεζοπορίες, θα λένε ιστορίες τη νύχτα γύρω από τη φωτιά.

επικοινωνία

Λέω κι εγώ αν:

- έχω πάει κατασκήνωση με τους φίλους μου ή την οικογένειά μου: για πόσες μέρες, σε ποιο μέρος, τι κάναμε εκεί.
- έχω ποτέ παρατηρήσει σημάδια ρύπανσης ή καταστροφής του περιβάλλοντος: πότε, σε ποιο μέρος και τι έκανα γι' αυτό.
- έτυχε να διαβάσω τώρα τελευταία για κάποια οικολογική καταστροφή: μιλάω γι' αυτήν στην τάξη μου και φέρνω τα σχετικά περιοδικά ή τις εφημερίδες.

δραστηριότητα

12. Περιπέτειες και κίνδυνοι που απειλούν τη φύση σήμερα:

Όπως ακούμε συχνά, εμείς οι ίδιοι οι άνθρωποι προκαλούμε καταστροφές στο φυσικό περιβάλλον.

Συζητάμε στην τάξη και κάνουμε μια λίστα με τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η φύση σήμερα, όπως: σκουπίδια, πυρκαγιές

.....

.....

.....

.....

.....

.....

13. Διαλέγω με τον/τη διπλανό/ή μου ένα από τα προβλήματα και μαζεύουμε πληροφορίες γι' αυτό. Με το υλικό που θα μαζέψουμε φτιάχνουμε μια αφίσα.

ΕΝΟΤΗΤΑ 3^η

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΟΥΜΕ ΜΕ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

κατανόηση

1. Ξαναδιαβάζω το πρώτο κείμενο και βρίσκω το σωστό:

- α. Την Παρασκευή 4 Ιουνίου οι μαθητές πήγαν
- στην αίθουσα υπολογιστών του σχολείου τους.
  - στο Εργαστήρι Νέων Τεχνολογιών.
  - σε ένα μουσείο.

- β. Στους υπολογιστές
- έγραψαν γράμματα.
  - μπήκαν στο Ίντερνετ.
  - παραμόρφωσαν φωτογραφίες.

2. Ξαναδιαβάζω το δεύτερο κείμενο και βρίσκω το σωστό:

- α. Συνδέονται στο Ίντερνετ και συνεργάζονται μεταξύ τους με
- Δημοτικά από όλη την Ελλάδα.
  - Δημοτικά και Γυμνάσια από όλο τον κόσμο.
  - Γυμνάσια από όλο τον κόσμο.

- β. Ο Διονύσης και η Ανθένια
- είναι από το ίδιο σχολείο και μας συστήνεται.
  - είναι από διαφορετικά σχολεία και συστήνονται μεταξύ τους.
  - είναι από διαφορετικά σχολεία και μας συστήνονται.

Λεξιλόγιο

3. Συμπληρώνω τα κενά με τις παρακάτω λέξεις ή φράσεις:

μέσα μαζικής ενημέρωσης, σερφάρουν, ενημερώνονται, μεταμορφώνουν, επικοινωνώ

- α. Τα παιδιά αλλάζουν μία φωτογραφία με τη βοήθεια του υπολογιστή. Αλλάζουν το σχήμα του προσώπου, το χρώμα των μαλλιών. Δηλαδή, αυτή την φωτογραφία την .....
- β. Κάθε μέρα ..... με τους φίλους μου με το ηλεκτρονικά ταχυδρομείο.
- γ. Οι άνθρωποι ....., δηλαδή μαθαίνουν τα νέα του κόσμου, από την τηλεόραση, το ραδιόφωνο, την εφημερίδα.
- δ. Η τηλεόραση, το ραδιόφωνο, η εφημερίδα είναι .....
- ε. Πολλοί άνθρωποι δεν ..... θάλασσα, αλλά στο Ίντερνετ.

Γραμματική

Ο Νίκος και ο Πέτρος μιλούσαν μέσα στην τάξη **χτες όλη την ώρα**.
Χτες από το πρωί τηλεφωνούσα στους φίλους μου.

σήμερα/τόρα

τηλεφωνώ
μιλάω/-ώ

χτες (συνέχεια)

τηλεφων -ούσα
μιλ-ούσα

τηλεφων -ούσα
τηλεφων -ούσες
τηλεφων -ούσε
τηλεφων -ούσαμε
τηλεφων -ούσατε
τηλεφων -ούσαν

γραμματική

4. Συμπληρώνω:

Χτες το πρωί, την ώρα που μιλούσα με τον Πέτρο στην πλατεία, πέρασε από μπροστά μας ένας τουρίστας. .... (φορώ, αυτός) μια κόκκινη βερμούδα και ένα άσπρο μπλουζάκι. .... (ρωτώ, αυτός) συνέχεια τους περαστικούς πού είναι η οδός Θεμιστοκλέους, αλλά κανείς δεν ήξερε να του πει. Τότε ο Πέτρος πήγε κοντά του και του εξήγησε πού είναι αυτός ο δρόμος. Ο τουρίστας ..... (προσπαθώ) να καταλάβει αλλά δεν ήξερε καλά Ελληνικά. Μετά έβγαλε από την τσάντα του ένα χάρτη της πόλης μας. Ο Πέτρος τού έδειξε στον χάρτη τον δρόμο. Ο τουρίστας είπε "ευχαριστώ" στον Πέτρο και χαμογέλασε. Καθώς έφευγε, ... (κοιτώ, αυτός) τον χάρτη, για να μην ξαναχάσει τον δρόμο.

σύνταξη

**Την ώρα που / καθώς / ενώ
μιλούσα
στον Πέτρο,
πέρασε ένας τουρίστας.**

γραμματική

5. Γράφω ή λέω σε ένα φίλο μου για μια ιστορία που μου συνέβη. Διαλέγω μία από τις παρακάτω προτάσεις για να ξεκινήσω:

- Την ώρα που
- Καθώς
- Ενώ

κοιτούσα από το παράθυρο την πλατεία,
παρατηρούσα τους περαστικούς,
απαντούσα στα μηνύματα των φίλων μου
στο κομπιούτερ
μιλούσα με τον περιπτερά,
τηλεφωνούσα στην ξαδέρφη μου,

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Θέλετε να γνωρίσετε νέους φίλους; Γράψτε μας για σας, τα χόμπι σας, τα ενδιαφέροντά σας. Στείλτε το γράμμα σας στην παρακάτω διεύθυνση και σίγουρα πολλοί νέοι φίλοι θα θέλουν να σας απαντήσουν:

Περιοδικό "Η Παρέα μας"
Για τη στήλη "Αλληλογραφία"
Κιθαιρώνος 20
153 20 Αθήνα
ή στην ηλεκτρονική διεύθυνση
<http://allilographia.parea.gr>

δραστηριότητα

8. Συμπληρώνω τα μέρη του υπολογιστή

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ΕΝΟΤΗΤΑ 8^η

Ο αθλητισμός
τότε
και σήμερα

κατανόηση

1. Βάζω X στο σωστό:

α. Οι πρώτοι αθλητές ήταν	κνηγοί στην άγρια φύση. πολεμιστές στην πόλη τους. ιερείς στους ναούς.	☐ ☐ ☐
β. Όταν γίνονταν οι Ολυμπιακοί Αγώνες	σταματούσαν οι πόλεμοι. σταματούσαν οι συμμαχίες. σταματούσε το εμπόριο.	☐ ☐ ☐
γ. Σήμερα οι νικητές παίρνουν	χρηματικά έπαθλα. βραβεύονται με τον κότινο. ταξιδεύουν δωρεάν.	☐ ☐ ☐

2. Γράφω πώς τιμούσαν τους Ολυμπιονίκες οι αρχαίοι Έλληνες και πώς τους τιμούμε σήμερα. Ποια είναι η διαφορά; Το ποίημα του Λορέντζου Μαβίλη με βοηθά!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Συμπληρώνω τα κενά με την κατάλληλη από τις παρακάτω λέξεις:

Ολυμπιακοί, παγκόσμιοι, αθλητισμός, καλύτεροι, αγριελιάς, αγωνίσματα.

α. Ο ..... και τα ..... είναι τόσο παλιά όσο και ο άνθρωπος.

β. Σε πολλές πόλεις γίνονταν αγώνες, για να φανούν οι ..... αθλητές.

γ. Οι πιο φημισμένοι αγώνες της αρχαιότητας ήταν οι ..... Αγώνες.

δ. Στους αρχαίους Ολυμπιακούς Αγώνες έδιναν στον νικητή ένα στεφάνι .....

4. Γράφω τι σημαίνουν οι λέξεις και οι φράσεις:

δημοφιλής: .....

Γυμνάσιο: .....

κότινος: .....

Ολυμπιονίκης: .....

Πανευρωπαϊκοί Αγώνες: .....

χρηματικό έπαθλο: .....

γραμματική

Στους αρχαίους Ολυμπιακούς Αγώνες αγωνίζονταν μόνο άνδρες και επιτρεπόταν να τους παρακολουθήσουν μόνο άνδρες. Η Καλλιπάτειρα έσπασε αυτή την παράδοση.

Να ποιος ήταν ο λόγος:

Η Καλλιπάτειρα, ανήκε σε μεγάλη οικογένεια Ολυμπιονικών από τη Ρόδο. Πατέρας της ήταν ο περίφημος Ολυμπιονίκης Διαγόρας. Μετά τον θάνατο του συζύγου της, ανέλαβε η ίδια την προετοιμασία του γιου της Πεισίδωρου στην πυγμαχία. Το 396 π. Χ. τον συνόδευσε στην Ολυμπία, όπου ο νέος θα αγωνιζόταν. Επειδή ήθελε πάρα πολύ να καμαρώσει τον γιο της, ντύθηκε άντρας και μπήκε στο στάδιο. Όταν ο Πεισίδωρος βγήκε νικητής, η μητέρα του έτρεξε στον στίβο και τον αγκάλιασε. Τα ρούχα της έπεσαν και φάνηκε ότι ήταν γυναίκα. Οι κριτές δεν την τιμώρησαν, γιατί εκτιμούσαν πολύ τα μεγάλα αθλητικά κατορθώματα και τις νίκες των συγγενών της!

κατανόηση

Διαβάζω τα παραδείγματα:

Η Καλλιπάτειρα έσπασε την παράδοση, **επειδή** ήθελε να δει τον γιο της να αγωνίζεται.

Οι κριτές δεν την τιμώρησαν, **γιατί** εκτιμούσαν πολύ τα μεγάλα αθλητικά κατορθώματα και τις νίκες των συγγενών της!

■ Προσέχω αυτό:

Κάνω κολύμβηση, Κάνω κολύμβηση,

γιατί επειδή

 μου αρέσει η θάλασσα.
μου αρέσει η θάλασσα.

■ Αλλά και αυτό:

Μου αρέσει να παίζω ποδόσφαιρο, **γιατί** και στα τέσσερα αθλήματα
μπάσκετ, κυνηγώ μια μπάλα... ή ένα
βόλεϊ, μπαλάκι!
τένις,

Μου αρέσει να κάνω σκι, **επειδή** με αυτά τα αθλήματα
κολύμβηση, βρίσκομαι πολλές ώρες στο
ιστιοπλοΐα, χιόνι και στη θάλασσα!

5. Ποιο άθλημα σου αρέσει; Γιατί;

Μου αρέσει .....

γιατί / επειδή .....

6. Απαντώ στις ερωτήσεις χρησιμοποιώντας τους συνδέσμους γιατί, επειδή:

α. Γιατί οι νέοι μάθαιναν να τρέχουν και να ρίχνουν βέλη στα πολύ παλιά χρόνια;

.....
.....

β. Γιατί οι κριτές δεν τιμώρησαν την Καλλιπάτειρα;

.....
.....

γ. Γιατί οι σύγχρονοι Ολυμπιονίκες εμφανίζονται συχνά στην τηλεόραση;

.....
.....

7. Συμπληρώνω τις προτάσεις με τις λέξεις γιατί και επειδή.

α. Ο Γιάννης δεν ήρθε στο σχολείο σήμερα, ... ήταν άρρωστος.

β. Δεν θα έρθω μαζί σας στο σινεμά, ... δεν μου αρέσει το έργο.

γ. Δεν μπήκαμε στο λεωφορείο, ... είχε πολύ κόσμο.

δ. Το απόγευμα δεν θα έρθω να παίξουμε μπάλα, ... είμαι κουρασμένος.

ε. Η Μαρία θύμωσε πολύ με την Ελένη, ... της έσκισε κατά λάθος την αγαπημένη της αφίσα.

στ. Οι αθλητές πρέπει να τρώνε καλά, ... χρειάζονται πολλή ενέργεια.

προφορικός λόγος

8. Εξηγώ στους φίλους μου γιατί δεν θα πάω μαζί τους βόλτα.

9. Εξηγώ στη δασκάλα μου γιατί δεν διάβασα τα μαθήματά μου.

Ξέρετε ότι, οι Ολυμπιακοί Αγώνες
θα γίνουν το 2004 στην Ελλάδα;

10. Φέρνουμε στην τάξη μας εφημερίδες ή αφιερώματα περιοδικών και διαβάζουμε για τους Ολυμπιακούς Αγώνες και την προετοιμασία που γίνεται αυτόν τον καιρό στην Ελλάδα. Σχεδιάζουμε ένα ταξίδι εκεί, την περίοδο αυτή και ψάχνουμε να επικοινωνήσουμε με εθελοντές των Αγώνων.

Οι Έλληνες του εξωτερικού βοήθησαν ώστε να ξεκινήσουν από την Αθήνα οι σύγχρονοι Ολυμπιακοί Αγώνες! Ο **Δημήτριος Βικέλας**, πάμπλουτος ομογενής και λογοτέχνης, που ζούσε στο Παρίσι και ο **Κωνσταντίνος Μάνος** από την Ελλάδα, υποστήριξαν με πάθος την ιδέα του Πιερ Ντε Κουμπερτέν.

δραστηριότητα

11. Βρίσκω πληροφορίες για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1896 και τον Σπύρο Λούη και τις γράφω δίπλα στις φωτογραφίες.

---

12. Αντιστοιχίζω τους αθλητές με τα αθλήματα που ταιριάζουν:

■ Ποδόσφαιρο	Στέφι Γκραφ
■ Μπάσκετ	Κασπάροφ
■ Τένις	Καρλ Λιούις
■ Σκάκι	Μάτζικ Τζόνσον
■ Γυμναστική	Πύρρος Δήμας
■ Στίβος	Πελέ
■ Φόρμουλα 1	Σουμάχερ
■ Άρση Βαρών	Νάντια Κομανέτσι
■ Ακόντιο	Μιρέλλα Τζελίλη

13. Συμπληρώνω με ένα Χ τα αθλήματα: (α) που είναι ομαδικά, (β) ατομικά και (γ) μεικτά (ατομικά και ομαδικά):

ΑΘΛΗΜΑΤΑ	ΟΜΑΔΙΚΑ	ΑΤΟΜΙΚΑ	ΜΕΙΚΤΑ
Ποδόσφαιρο	X		
Σκι	X		
Κολύμβηση			
Τένις			
Βόλει			
Μπάσκετ			
Σκοποβολή			
Ιστιοπλοΐα			
Πόλο			
Ακόντιο			
Πάλη			
Σκουός			
Σκυταλοδρομία			
Ρυθμική Γυμναστική			
Άρση Βαρών			
Ξιφασκία			

ΕΝΟΤΗΤΑ 9^η

«αυτός ο ψύλλος
τσιμπάει αλλιώς...»

κατανόηση

1. Βάζω Χ στις σωστές φράσεις (προσοχή! Ίσως να είναι περισσότερες από μία οι σωστές φράσεις):

α. Ο "Ψύλλος" ήταν:

- Το όνομα του καφεενίου στο χωριό.
- το παρατσούκλι του μικρού Ηλία.
- το παρατσούκλι του αγροφύλακα.
- ένα έντομο που δεν άφηνε τον Ηλία να διαβάσει.
- μια μικρή χειρόγραφη εφημερίδα.

β. Η μητέρα του Ηλία ήταν:

- ενθουσιασμένη με το χόμπι του Ηλία.
- απογοητευμένη από την κυκλοφορία της εφημερίδας.
- εκνευρισμένη γιατί δεν διάβαζε ο Ηλίας.
- ήρεμη και ευγενική με τον γιο της.
- κουρασμένη από τη διανομή της εφημερίδας.

γ. Ο Ηλίας ήταν:

- ένας αργόσχολος και τεμπέλης μαθητής.
- ένας μικρός δημοσιογράφος.
- έτοιμος να παρατήσει την εφημερίδα.
- πικραμένος από τη συμπεριφορά των συγχωριανών του.
- αποφασισμένος να συνεχίσει την έκδοση της εφημερίδας.

2. Γράφω δυο αιτίες που κάνουν τη μητέρα του Ηλία να εκνευρίζεται:

α. ....

β. ....

κατανόηση

3. Θυμάμαι την ιστορία και συμπληρώνω:

- α. Ψύλλος! Η εφημερίδα που ..... και ..... τους κοιμισμένους!
- β. Εκείνο που τον ενοχλούσε ήταν ότι πολλοί τον .....
- γ. Σκέφτηκε πως δεν ..... σημασία στα λόγια του.
- δ. Ο, τι μου ζητήσετε ..... Την εφημερίδα όμως δεν την .....
- ε. Ο Ηλίας ..... σπίτι του. .... το δέκατο έβδομο φύλλο.

λεξιλόγιο

Ψύλλος (ο) μικροσκοπικό έντομο που ζει παρασιτικά σε ανθρώπους και ζώα: ΦΡ. (α) **για ψύλλου πήδημα** για ασήμαντο λόγο, για το τίποτα: εκνευρίζεται / τσακώθηκε ~ (β) **γυρεύει ψύλλους στ' άχυρα** βλ. λ. άχυρο (γ) **μου μπαίνουν ψύλλοι στ' αφτιά** βλ. λ. αφτί (δ) **ούτε ψύλλος στον κόρφο σου** δεν θα ήθελα με κανέναν τρόπο να μου συμβεί το ίδιο, να έχω την τύχη σου: αν μάθει η μάνα του πού ήταν, ούτε ψύλλος στον κόρφο του! (ε) **καλιγώνει τον ψύλλο** είναι ικανότατος, επιτηδειότατος.

4. Ψάχνω στο λεξικό και βρίσκω τι σημαίνουν οι φράσεις:

- α. Για ψύλλου πήδημα: .....
- β. Μου μπήκαν ψύλλοι στ' αυτιά: .....
- γ. Ούτε ψύλλος στον κόρφο του: .....

δραστηριότητα

5. Γράφω τι θα κάνω την ερχόμενη εβδομάδα στον ελεύθερο χρόνο μου

α. Πρόγραμμα της εβδομάδας:

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή

β. Παρατηρήσεις (Εδώ γράφω τι θα κάνω, με ποια σειρά και ποιες δυσκολίες θα αντιμετωπίσω, τι θα πω στους γονείς μου και ό, τι άλλο κρίνω χρήσιμο.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

γ. Τι από όλα αυτά θα ήθελα να αλλάξει και τι όχι;

.....
.....
.....
.....
.....

6. Περιγράψω το παιχνίδι που μου αρέσει:

Το παιχνίδι που μου αρέσει να παίζω λέγεται .....

Το παίζω συνήθως στο/ στην .....
μαζί με .....

Για να το παίξει κανείς χρειάζεται .....
.....

Οι κανόνες του παιχνιδιού μου με λίγα λόγια είναι:

α. ....

β. ....

γ. ....

δ. ....

ε. ....

στ. ....

σύνταξη

Διαβάζω το παρακάτω κείμενο. Συζητάω αν ξέρω και εγώ άλλα παιδιά που να μοιάζουν του Πέτρου.

Ο Πέτρος μάς μιλούσε συνεχώς για τις ασχολίες του και τα θαυμαστά πράγματα που έκανε. Απ' όλα όμως, μεγαλύτερη εντύπωση μου έκανε η αγάπη του για τα βουνά και την ορειβασία. Αν και ήταν ένα παιδί σαν κι εμάς, έκανε χίλια δυο δύσκολα πράγματα. Στα μαθήματα όμως, φρόντιζε να είναι πάντα πολύ καλός. Αλλά και την καθημερινή του ζωή ο Πέτρος τη γέμιζε με πολλές ασχολίες, παρά το γεγονός ότι τα μαθήματα, δυσκόλευαν και πλήθαιναν συνέχεια. Έπαιζε κιθάρα και αρμόνιο, αλλά ήταν και βασικός τερματοφύλακας στη σχολική ομάδα. Όμως, η μεγάλη του αγάπη ήταν η θάλασσα. Πρόσφατα μάλιστα είχε γραφτεί και στον Ναυτικό Όμιλο. Αλλά, αν και είχε τόσα πολλά να κάνει, ποτέ δεν παραμελούσε τους φίλους του!

7. Συμπληρώνω τα κενά με τις λέξεις αλλά και όμως και βάζω κόμματα όπου χρειάζονται:

- α. Δεν πίνω ποτέ αναψυκτικά ..... νερό.
- β. Ήθελε να αγοράσει αυτό το μπουφάν ..... δεν είχε αρκετά χρήματα.
- γ. Ήθελε να πάει στο πάρτυ ..... κανείς δεν τον είχε καλέσει!
- δ. Κατάλαβε ότι τον κοροίδευαν ..... δεν τους απάντησε.
- ε. Αυτά λέγονται ..... δεν γίνονται.
- στ. Δεν είχε πάει ποτέ στη Νέα Υόρκη ..... θα το ήθελε πολύ.
- ζ. Ο καθηγητής μιλούσε ..... κανείς δεν του έδινε σημασία.

γραμματική

Αλλάζω λίγο τα λόγια που λένε ο Ηλίας και η μητέρα του και διαβάζω:

- Αυτά δεν έχουν ψωμί! Τι λόξα* σε βάρεσε πια μ' αυτή την εφημερίδα; Όλα τα παιδιά του χωριού κοιτάνε τις δουλιές τους. Ακούνε τη μάνα τους και τον πατέρα τους... Δεν θα πιάσεις σήμερα στα χέρια σου τα βιβλία; Αγκάθια έχουν;
- Τι φωνάζεις, καλέ μαμά; Θα διαβάσω.
- Όλο με την εφημερίδα θα ασχολείσαι; Αν συνεχίσεις έτσι, θα με σκάσεις.
- Σώπα, καλέ μαμά! Συνέχεια θα διαβάζω;
- Δεν είπα "συνέχεια", αλλά κάθε μέρα θα ετοιμάζεις, πρώτα, τα μαθήματά σου και ύστερα θα γράφεις την εφημερίδα σου όση ώρα θέλεις.
- Τώρα συνεννοούμαστε! Θα λύνω τις ασκήσεις μου, θα γράφω την ορθογραφία μου, θα μαθαίνω την Ιστορία και τη Γεωγραφία κι ύστερα θα πέφτω με τα μούτρα στη δουλειά, στον "Ψύλλο" μου!
- Στην τρέλλα σου, θες να πεις! Για να δούμε όμως, ο μπαμπάς θα συμφωνήσει;
- Γιατί όχι, καλέ μαμά; Αφού θα διαβάζω ... Σήμερα όμως, βιάζομαι. Γι' αυτό θα σχεδιάσω τη γελοιογραφία της πρώτης σελίδας κι ύστερα θα απαντήσω στις ερωτήσεις της Φυσικής.

Θυμάμαι πώς χρησιμοποιώ τον Μέλλοντα:

Σήμερα - τώρα (Ενεστώτας)	Αύριο όλη τη μέρα-συνέχεια (Μέλλοντας διαρκείας)	Αύριο για λίγο (Μέλλοντας στιγμιαίος)
διαβάζω ασχολούμαι	θα διαβάζω θα ασχολούμαι	θα διαβάσω θα ασχοληθώ

8. Από το προηγούμενο κείμενο βρίσκω τα ρήματα του Μέλλοντα διαρκείας και τα ρήματα του Μέλλοντα στιγμιαίου και τα βάζω στη σωστή στήλη:

Μέλλοντας διαρκείας	Μέλλοντας στιγμιαίος

δραστηριότητα

9. Ταξιδεύοντας με τις λέξεις στο μέλλον, συμπληρώνω τον παρακάτω διάλογο:

- Τάκης:** Αύριο ..... (ανοίγω) τα σχολεία!
Μαρία: Ναι, το σχολείο αύριο ..... (γεμίζω) πάλι με παιδιά.
Τάκης: Τι ώρα ..... (ξυπνώ) αύριο;
Μαρία: Πρωί πρωί φυσικά! Δεν μου λες, τι θα..... (κρατώ) μαζί σου;
Τάκης: Έλα, ρε Μαρία! Τι να κρατάω;
Μαρία: Δεν ..... (παίρνω) μαζί σου στυλό και τετράδιο;
Τάκης: Αυτά ..... τα .....(κουβαλάω) μαζί μου όλη τη χρονιά! Είναι ανάγκη να τα κουβαλήσω από την πρώτη μέρα;
Μαρία: Χμμ... δίκιο έχεις! Αύριο ούτε και εγώ ..... (φέρνω) μαζί μου τίποτα.

Ο Λουκιανός Κηλαϊδόνης θυμάται και μας τραγουδά...

Αν κοιμηθώ νωρίς
θα σηκωθώ νωρίς,
θα ξεκινήσω νωρίς
και θα παρκάρω νωρίς...

Μα, αν κοιμηθώ αργά,
θα ξεκινήσω αργά
και όταν θα ψάχνω για θέση,
θα 'ναι ...αργά!!!

Προσέχω!!

Αν κοιμηθώ νωρίς

θα ξυπνήσω νωρίς

δραστηριότητα

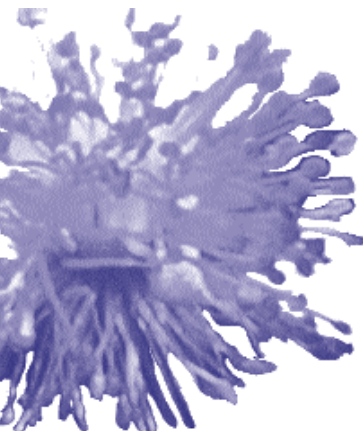
10. Γράφω τι θα κάνω ή τι δεν θα κάνω,

αν

ξυπνήσω κοιμηθώ ετοιμάσω τα μαθήματά μου
--

 νωρίς

- α. ....
β. ....
γ. ....

δραστηριότητα

12. Γράφω τις παρακάτω δραστηριότητες στη σωστή στήλη:

(σκι, συλλογή γραμματοσήμων, διάβασμα, μουσική, ταξίδια, χορός, ζωγραφική, ύπνος, κολύμπι, μπάσκετ, φωτογραφία, σέρφινγκ (στη θάλασσα ή στο Internet), ψάρεμα, βόλτες, τηλεόραση, επισκέψεις, κλάμπινγκ, κηπουρική, κάμπινγκ, θέατρο, κινηματογράφος, ορειβασία, γυμναστική)

Δραστηριότητες	Σε ανοιχτό χώρο	Σε κλειστό χώρο	Ομαδικές	Ατομικές	Συνηθισμένες	Σπάνιες
Σκι	X		X	X	X	

13. Πώς θα παραστήσω τον διάλογο του Ηλία και της μητέρας του με παντομίμα;

14. Γυρίζουμε στην ενότητα 3 και διαβάζουμε το κείμενο από την εφημερίδα "Τα ξεφτέρια". Βρίσκω δυο βασικές διαφορές από τον "Ψύλλο" και τις γράφω. Πώς βλέπουν οι μεγάλοι τον ελεύθερο χρόνο των παιδιών στα δυο κείμενα;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

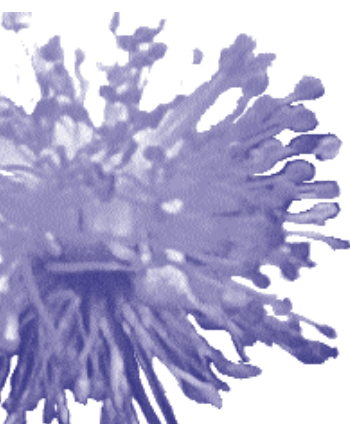
.....

.....

.....

.....

.....

ΕΝΟΤΗΤΑ 10η

Χρονιάρες μέρες

κατανόηση

1. Έμαθα την ιστορία για το "χριστουγεννιάτικο δώρο" του Άντη και απαντώ σε ερωτήσεις:

α. Ποιο ρόλο έπαιξε ο πόλεμος στη ζωή του Άντη;

.....
.....
.....
.....

β. Πώς ζούσε ο Άντης στην ιδιαίτερή του πατρίδα;

.....
.....
.....
.....

γ. Τι προτείνει στο γράμμα του ο Πέτρος; Από πού κατάγεται;

.....
.....
.....
.....

κατανόηση

2. Διαβάζω πώς έρχεται η "καλή χρονιά" στο ποίημα του Μ. Δ. Στασινόπουλου και απαντώ:

α. Πού μένουν οι άνθρωποι που κουβεντιάζουν στο ποίημα και από πού φαίνεται αυτό;

.....
.....
.....

β. Για ποιο γεγονός κουβεντιάζουν;

.....
.....
.....

γ. Ποια μέρα και ποια ώρα συνέβη αυτό;

.....
.....
.....

δ. Ποιοι επιβάτες ξεχώριζαν πάνω στα καράβια; Για ποιο σκοπό έφτασαν στο λιμάνι;

.....
.....
.....

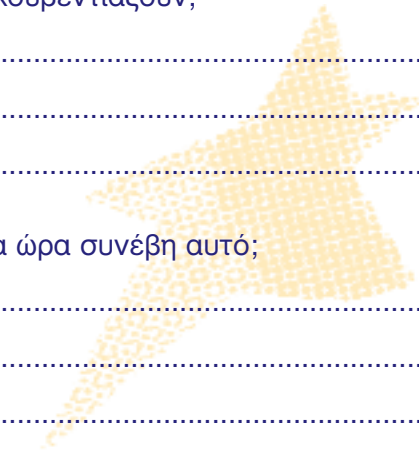
ε. Γράφω τις φράσεις και τις προτάσεις που φτιάχνουν την ευχάριστη ατμόσφαιρα στο ποίημα:

■ με χρώματα

.....
.....

■ με ήχους

.....
.....

Λεξιλόγιο

Προσέχω!

Στο ποίημα

τα καράβια
τα πανιά ————— τα λένε   χρυσά
τις ομορφονιές   τις λένε   χρυσές

Αυτό σημαίνει ότι

τα καράβια ————— είναι ωραία, φωτεινά (και λάμπουν σαν το χρυσάφι!)
τα πανιά —————
οι ομορφονιές   είναι ωραίες, φωτεινές (και λάμπουν σαν το χρυσάφι!)

και όχι ότι:

τα καράβια —————
τα πανιά ————— είναι από χρυσάφι!
οι ομορφονιές —————

3. Συμπληρώνω τα κενά με την κατάλληλη από τις παρακάτω λέξεις:

προμήθειες, χοροπηδά, απώλεια, χρυσό, αναπάντεχη.

α. Μια τέτοια ..... χαρά έφερε και το γράμμα του Πέτρου.

β. Ο πόλεμος και η ..... του πατέρα ήταν για τον Άντη ό, τι χειρότερο μπορούσε να του συμβεί σ' αυτή την ηλικία!

γ. .... άνθρωπος η δασκάλα μας. Μας βοήθησε μέχρι την τελευταία λεπτομέρεια στην οργάνωση της γιορτής.

δ. Χαρούμενα τα παιδιά ..... και φώναζαν για τα δώρα που πήραν.

ε. Τα Χριστούγεννα αγοράζουμε τόσα πράγματα, λες και κάνουμε ..... για ένα εξάμηνο!

ακρόαση

4. Ακούω προσεκτικά το κείμενο "Κόβετε βασιλόπιτα στα δέντρα σας;" και απαντώ στις ερωτήσεις:

α. Ποια διαφορετική ιδέα έχει η ηρωίδα μας για τις φετινές γιορτές;

.....
.....

β. Τι ακριβώς αποφασίζει να κάνει και με ποιους;

.....
.....

γ. Τι έκανε ο Δώρος και πώς φάνηκε στη μητέρα του;

.....
.....

δ. Τι εννοεί η αφηγήτρια με την φράση: "εμείς οι μεγάλοι χάσαμε την ευαισθησία μας";

.....
.....

γραμματική

5. Κοιτάζω τις εικόνες και φτιάχνω τις σύνθετες λέξεις που άκουσα στο κείμενο "Φιλενάδα, φουντουκιά μου":

Εικόνα με
φουντούκια

Εικόνα
πίτας

Εικόνα
βοδιών

Εικόνα
κουλούρας

Εικόνα
με ψωμάκια

Εικόνα
σταυρού

Εικόνα
γάτας

Εικόνα με
κεραμίδια

ΕΝΟΤΗΤΑ 113

Μες στο μουσείο
μια μέρα θα μπω...

κατανόηση

1. Γράφω για μια φίλια που δεν θα σβήσει ποτέ ....

α. Γιατί ο/η αφηγητής/τρια της ιστορίας αγαπά το αλογάκι του Παρθενώνα;

.....
.....

β. Τι ρόλο παίζει η Τέχνη σ' αυτή τη φίλια;

.....
.....

2. Προετοιμάζομαι για μια επίσκεψη στα Μουσεία της Αθήνας:

α. Ποια προγράμματα προσφέρει το Μουσείο Μπενάκη για τους μαθητές της Ε΄ και της ΣΤ΄ τάξης; Σε ποιο θα ήθελες να λάβεις μέρος και γιατί;

.....
.....

β. Τι προσφέρει το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης;

.....
.....

κατανόηση

3. Τι έμαθα για τη διατροφή των Μινωιτών;

α. Από πού και με ποια μέσα πήραν πληροφορίες οι επιστήμονες για τη διατροφή τους;

.....
.....
.....

β. Γιατί οι υπεύθυνοι έδωσαν στην τελευταία αίθουσα της έκθεσης τον τίτλο "είσαι ό, τι τρως";

.....
.....
.....
.....

λεξιλόγιο

4. Συμπληρώνω τα κενά με τις κατάλληλες από τις παρακάτω λέξεις ή φράσεις: εκπαιδευτικά προγράμματα, ελαιόλαδο, προϊστορικής εποχής, μύρα, επιστήμονες, παρατηρεί, σκελετός, όσπρια

α. Όσο περισσότερο ..... κανείς το αλογάκι του Παρθενώνα τόσο του φαίνεται πως ζωντανεύει.

β. Για να προσελκύσει τον μαθητόκοσμο, κάθε Μουσείο εφαρμόζει σήμερα .....

γ. Ποιοι ..... βοήθησαν τους αρχαιολόγους να μάθουν τον ρόλο της διατροφής στην υγεία των ανθρώπων της .....

δ. Ο ..... των ζώων ή των ανθρώπων είναι πολύτιμη πηγή πληροφοριών για τους αρχαιολόγους.

ε. Οι Μινωίτες έτρωγαν συχνά ..... και ..... και έπιναν ....., μπορεί και .....

δραστηριότητα

5. Τι φαγητά άραγε μαγείρευε η Αριάδνη στον Θησέα; Φτιάξτε το μενού τριών ημερών:

α. Δευτέρα

κύριο πιάτο .....
σαλάτα .....
φρούτα .....

β. Τρίτη

κύριο πιάτο .....
σαλάτα .....
φρούτα .....

γ. Τετάρτη

κύριο πιάτο .....
σαλάτα .....
φρούτα .....

δ. Υλικά που χρειαζόταν η Αριάδνη:

.....
.....
.....

5. Βρίσκω τα μουσεία από τον τουριστικό οδηγό μιας πόλης που θα επισκεφτώ και τα γράφω, όπως στο παράδειγμα:

Αρχαιολογικό

Μουσείο

.....
.....
.....

Μουσείο

Σύγχρονης

Τέχνης

.....
.....
.....

S.O.S. !! Το αλογάκι αρρώστησε!!!

- Δυο φύλακες μιλούν με τα κινητά τους τηλέφωνα. Ο πρώτος παρατήρησε ότι ένα κομμάτι από το αλογάκι είναι έτοιμο να πέσει. Ζητά να το επισκεφτεί ένας αρχαιολόγος.

- Ο αρχαιολόγος μιλά με τον φύλακα και εξετάζει το αλογάκι. Πράγματι, ένα κομμάτι από τη χαιτή του κινδυνεύει.

- Δίπλα τους βρίσκεται τυχαία ένας δημοσιογράφος. Ακούει τη συζήτηση και τρέχει αμέσως, στον ραδιοφωνικό σταθμό. Διακόπτει το πρόγραμμα και μεταδίδει: "Έκτακτη είδηση!!! Ο Παρθενώνας κινδυνεύει!".

- Ο υπουργός Πολιτισμού ακούει την είδηση και παίρνει αμέσως τηλέφωνο τον Διευθυντή του Μουσείου Ακροπόλεως και ζητά, φανερά ενοχλημένος, πληροφορίες...

6. Γράφω μικρούς διαλόγους, σύμφωνα με την ιστορία της προηγούμενης σελίδας, χρησιμοποιώντας κάθε φορά τις λέξεις της παρένθεσης

α. Φύλακας Α (νότια πλευρά, αλογάκι μαρμάρινο, χ αίτη, φαίνεται να...)

.....
.....

Φύλακας Β (εντάξει, αρχαιολόγος)

.....
.....

β. Φύλακας Α (πάνω αριστερά)

.....
.....

Αρχαιολόγος (πιθανόν, ρύπανση, ίσως)

.....
.....

γ. Υπουργός (Τι συμβαίνει; Πώς είναι δυνατόν να ....)

.....
.....

Διευθυντής (Φαίνεται ότι ..., η ατμοσφαιρική ρύπανση, κίνδυνος, είναι ανάγκη να ....)

.....
.....

Προσέχω τις φράσεις:

- Ο δημοσιογράφος δείχνει σίγουρος. Λέει:
"Φαίνεται ότι η ρύπανση της ατμόσφαιρας απειλεί την Ακρόπολη".
- Ο αρχαιολόγος δεν έχει ακόμη τελειώσει την εξέταση. Με την πρώτη ματιά λέει:
"Φαίνεται να είναι από τα καυσαέρια." ή "Πρέπει να είναι από το καυσαέριο."

δραστηριότητα

7. Κάνω κι εγώ δικές μου φράσεις για θέματα που είμαι σίγουρος. Χρησιμοποιώ τις εκφράσεις "φαίνεται ότι", "είναι αλήθεια ότι..."

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. Γράφω τέσσερις προτάσεις για το τι πρέπει ή δεν πρέπει, ή για το τι μπορεί να κάνει κάποιος σ' ένα μουσείο. Χρησιμοποιώ τα ρήματα ή τις φράσεις:

(δεν) πρέπει να..., απαγορεύεται να..., είναι δυνατό να...

Παράδειγμα:

- Απαγορεύεται να τραβάμε φωτογραφίες με φλας.
- Μερικές φορές είναι δυνατόν να χρησιμοποιεί κανείς τη μηχανή του, αλλά χωρίς φλας.
- Δεν πρέπει να κάνουμε φασαρία στο μουσείο.

α. ....

β. ....

γ. ....

δ. ....

γραμματική

Διαβάζω τις παρακάτω φράσεις

- Πες του να έρθει να με βρει, για να τα πούμε.
- Πες μου κάτι ακόμα.
- Δες πρώτα στον χάρτη.
- Δείτε εδώ τι βρήκαμε!
- Βρες μου το τηλέφωνο του Νίκου, σε παρακαλώ.
- Βάλε τα γάντια σου κι έλα έξω.
- Πέστε μου τι είδατε στο Μουσείο Μπενάκη.

9. Βρίσκω ποια από τα ρήματα του παρακάτω πίνακα υπάρχουν και στις φράσεις που διάβασα και τα χρωματίζω:

ΠΡΟΣΤΑΤΙΚΗ Ενεστώτας - Αόριστος		Αόριστος ΠΡΟΣΤΑΤΙΚΗ		Αόριστος ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ
λέω	είπα	πες	πείτε-πέστε	να πω
βλέπω	είδα	δες	δείτε-δέστε	να δω
έρχομαι	ήρθα	έλα	ελάτε	να (έ)ρθω
βρίσκω	βρήκα	βρες	βρείτε	να βρω
βάζω	έβαλα	βάλε	βάλτε	να βάλω
βγάζω	βγήκα	βγες	βγείτε	να βγω

10. Βάζω τις παρακάτω φράσεις στη σειρά και κυκλώνω όσα από τα ρήματα του διαλόγου υπάρχουν στον παραπάνω πίνακα:

- α. Έχεις να βγάλεις ακόμα πολλές φωτογραφίες;
- β. Πες μου λοιπόν. Πώς σου φαίνεται η βόλτα μας;
- γ. Καμία. Το φιλμ τελείωσε. Έλα να βρούμε το Μουσείο.
- δ. Εδώ, στο βάθος της αίθουσας μπορείς να δεις και τις Καρυάτιδες.
- ε. Από 'δω, δεξιά! Είναι η είσοδος!
- στ. Πολύ ωραία. Πάντα ήθελα να έρθω στην Ακρόπολη.
- ζ. Εκτός από μία. Αυτή, μαζί με το αλογάκι και άλλα γλυπτά της Ακρόπολης τα πήρε μαζί του ο λόρδος Έλγιν τον δέκατο ένατο αιώνα. Είναι τα περίφημα Ελγίνεια Μάρμαρα, που βρίσκονται στο Βρετανικό Μουσείο, στο Λονδίνο.
- η. Πιστεύεις πως κάποτε θα ξαναγουρίσουν στην Ελλάδα;

προφορικός λόγος

11. Διαβάζω γρήγορα:

πείτε, βγείτε, δείτε, βρείτε
πες, βγες, δες, βρες

δραστηριότητα

12. Συμπληρώνω με τον σωστό τύπο του ρήματος:

α. Ό, τι και να ..... (λέω), έχεις δίκιο.

β. Διάβασε τον οδηγό του Μουσείου και ..... (βρίσκω) την αίθουσα με τον Δία.

γ. Ακούστε τώρα την Ξεναγό και ..... (λέω) αργότερα τι σας άρεσε πιο πολύ.

δ. Γιώργο, ... (βλέπω) τι έχει εδώ!!

ε. .... (έρχομαι) τώρα Μαίρη, ... (λέω) τι δεν σου άρεσε!

στ. Θέλω να ..... (βλέπω) εσείς τι θα διαλέγατε.

ζ. Για να μπορέσεις να ..... (βρίσκω) κάτι όμορφο, πρέπει να ψάξεις.

επικοινωνία

Το λέμε κι έτσι:

Προτείνω μια βόλτα:

Πάμε βόλτα! ⇒ **Δεν πάμε** καμιά βόλτα ⇒ **Δεν θα πάμε** καμιά βόλτα;

δραστηριότητα

13. Κάνω προτάσεις όπως στο προηγούμενο παράδειγμα:

α. Λέω τραγουδάκι.

.....
.....
.....

β. Πάω θέατρο.

.....
.....
.....

γ. Πίνω "πορτοκαλαδίτσα!".

.....
.....
.....

γραπτός λόγος

14. Παρατηρώ προσεκτικά την φωτογραφία με το αλογάκι του Παρθενώνα και το περιγράφω σε μια παράγραφο (10-12 σειρές).

---

15. Γράφω κι εγώ για κάποιο αντικείμενο που είδα σ' ένα Μουσείο και μου έκανε εντύπωση.

---

16. Περιγράφω ένα άλογο που έτυχε να συναντήσω κάποτε. Λέω πού βρισκόταν, πώς ήταν η εμφάνισή του, τι μου έκανε εντύπωση σ' αυτό.

Για να δω τι ξέρω

Το θλογημένο μαντρί

Κάθε χρόνο ο Άγιος Βασίλης τις παραμονές της Πρωτοχρονιάς γυρίζει από χώρα σε χώρα κι από χωριό σε χωριό και χτυπά τις πόρτες για να δει, ποιος θα τον δεχτεί με καθαρή καρδιά. Μια χρονιά, λοιπόν, πήρε το ραβδί του και ξεκίνησε. Ήτανε σαν καλόγερος ασκητής, ντυμένος με παλιά ράσα, με χοντρά παπούτσια και με ένα ταγάρι περασμένο στον ώμο του. Γι' αυτό τον νόμιζαν ζητιάνο και δεν του άνοιγαν την πόρτα. Ο Άγιος Βασίλης έφευγε λυπημένος. Έβλεπε την απονιά των ανθρώπων και συλλογιζότανε τους φτωχούς που ζητιανεύανε. Τους ένιωθε, μ' όλο που ο ίδιος δεν είχε ανάγκη από κανέναν· ούτε πεινούσε, ούτε κρύωνε.

1. Διαβάζω το κείμενο και γράφω με δικά μου λόγια:

α. Πώς ήταν ντυμένος ο Άγιος Βασίλης;

.....
.....

β. Τι έκανε τις παραμονές της Πρωτοχρονιάς και για ποιο λόγο;

.....
.....
.....

2. Ξαναγράφω τις παρακάτω προτάσεις αλλάζοντας τις υπογραμμισμένες λέξεις με άλλες που έχουν την ίδια ή παρόμοια σημασία:

α. Κάθε χρόνο ο Άγιος Βασίλης τις παραμονές της Πρωτοχρονιάς γυρίζει από χώρα σε χώρα κι από χωριό σε χωριό.

.....
.....

β. Οι αρχαίοι Έλληνες πίστευαν ότι σε κάθε δέντρο είχε την κατοικία της μια μικρή θεά.

.....
.....

γ. Αγκάθια έχουν τα βιβλία του σχολείου και δεν τα πιάνεις στα χέρια σου;

.....
.....

3. Γράφω το παρακάτω κείμενο, όπου χρειάζεται, με μικρά γράμματα και τονίζω σωστά τις λέξεις:

ΕΜΕΙΣ ΕΔΩ ΔΕΝ ΗΡΘΑΜΕ ΝΑ ΦΑΜΕ ΚΑΙ ΝΑ ΠΙΟΥΜΕ,
ΠΑΡΑ ΣΑΣ ΑΓΑΠΟΥΣΑΜΕ ΚΙ ΗΡΘΑΜΕ ΝΑ ΣΑΣ ΔΟΥΜΕ.
ΔΩΣΤΕ ΜΑΣ ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΟΚΟΡΑ, ΔΩΣΤΕ ΜΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΤΑ
ΔΩΣΤΕ ΜΑΣ ΚΑΙ ΠΕΝΤΕΞΙ ΑΥΓΑ ΝΑ ΠΑΜΕ Σ' ΑΛΛΗ ΠΟΡΤΑ.

4. Γράφω τα ρήματα που λείπουν στον σωστό χρόνο:

Χτες το πρωί, την ώρα που (μιλώ) ..... με τον Πέτρο στην πλατεία, πέρασε ένας τουρίστας. Καθώς με (ρωτώ) ..... για το λιμάνι, (προσπαθώ) ..... να καταλάβει προς τα πού ήταν.

5. Γράφω τη γνώμη μου για τον μικρό δημοσιογράφο της εφημερίδας "Ο Ψύλλος":

6. Κατά λάθος κλεισμένος/η σ' ένα μουσείο. Γράφω πώς θα περάσω τη νύχτα:

ΕΝΟΤΗΤΑ 19^η

η ομογένεια παίζει θέατρο

κατανόηση

1. Τι το ξεχωριστό πρόσφερε κάθε θεατρικό έργο στους θεατές του Παγκόσμιου Φεστιβάλ Μαθητικού Θεάτρου;

Το παράδειγμα με βοηθά:

Η παράσταση "Ο Φρίξος και η Έλλη" της θεατρικής ομάδας του Πανεπιστημίου Κρήτης εντυπώσισε τους θεατές με τα σκηνικά και τα κοστούμια.

α .....

.....

β .....

.....

γ .....

.....

δ .....

.....

ε .....

.....

2. Ποιος δίνει κίνηση στο κριάρι και με ποια μέσα; Ποιος το οδηγεί και πώς;

.....

.....

.....

.....

3. Γράφω τις λέξεις ή τις φράσεις που δείχνουν ότι το ταξίδι του Φρίξου και της Έλλης γίνεται μέσα στον κόσμο της φαντασίας και του παραμυθιού:

.....
.....
.....

Λεξιλόγιο

4. Συμπληρώνω τα κενά χρησιμοποιώντας τις παρακάτω λέξεις :
σκηνοθέτης, ηθοποιός, ρόλος, θεατής

α. Τον ..... του Αρχοντοχωριάτη έπαιξε ο Βασίλης Διαμαντόπουλος.

β. Η παράσταση κατασυγκίνησε τους .....

γ. Το στήσιμο της παράστασης κέρδισε τον έπαινο της κριτικής. Ο ..... ήταν πραγματικά ευρηματικός.

δ. Οι ..... ερμήνευσαν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τους ρόλους τους .

Προσέχω τι σημαίνουν οι υπογραμμισμένες φράσεις:

■ **Πολλοί μαθητές βγήκαν στο θέατρο για πρώτη φορά:**
Πολλοί μαθητές έπαιξαν στο θέατρο για πρώτη φορά.

■ **Ο Γιάννης τόσον καιρό έπαιζε θέατρο:**
Ο Γιάννης τόσον καιρό κορόϊδευε.

■ **Απόψε έπεσε η αυλαία του Παγκόσμιου Φεστιβάλ Μαθητικού Θεάτρου στο Ρέθυμνο:**
Απόψε τέλειωσαν οι παραστάσεις του Παγκόσμιου Φεστιβάλ Μαθητικού Θεάτρου στο Ρέθυμνο.

■ **Οι αδελφές Καλουτά έπαιζαν στο θέατρο από τότε που ήταν μικρά κορίτσια:**
Οι αδελφές Καλουτά ήταν ηθοποιοί του θεάτρου από τότε που ήταν μικρά κορίτσια.

Λεξιλόγιο

5. Βάζω X στη σωστή σημασία.

α. Μη νομίζετε ότι **παίζω θέατρο** μ' αυτά που σας λέω.

κοροϊδεύω

παίρνω μέρος σε θεατρική παράσταση

λέω κάτι λάθος

β. Τη Δευτέρα 30 Ιουνίου **πέφτει η αυλαία** των εξετάσεων.

αρχίζει το πρόγραμμα των εξετάσεων.

τελειώνουν οι εξετάσεις.

τελείωσαν οι εξετάσεις.

γ. Πολλοί διάσημοι ηθοποιοί **βγήκαν στο θέατρο** σε πολύ μικρή ηλικία

και σε ασήμαντους ρόλους.

παρακολούθησαν θεατρική παράσταση.

βγήκαν από το θέατρο.

άρχισαν να παίζουν στο θέατρο.

δ. Όλοι συμφωνούσαν ότι **έπαιζε** πολύ καλά **στο θέατρο**.

κοροϊδεύε.

ήταν καλός ηθοποιός.

έπαιζε μόνο στο θέατρο.

6. Γράφω προτάσεις με τις φράσεις: **παίζω θέατρο, βγαίνω στο θέατρο, πέφτει η αυλαία.**

α .....

.....

.....

β .....

.....

.....

γ .....

.....

.....

γραμματική

Διαβάζω τις παρακάτω προτάσεις:

- Την Πέμπτη 2 Ιουλίου ολοκληρώθηκε το Παγκόσμιο Φεστιβάλ Μαθητικού Θεάτρου.
- Το κοινό εντυπωσιάστηκε από τα παιδιά της Ουκρανίας.
- Οι ηθοποιοί βάφτηκαν προσεχτικά από τον μακιγιέρ.
- Κανείς δεν αρνήθηκε τη γενική επιτυχία των παραστάσεων του Φεστιβάλ.
- Ο σκηνοθέτης δεν απελπίστηκε από τα λάθη των ηθοποιών. Οι πρόβες συνεχίστηκαν για πολύ.

Προσέχω πώς σχηματίζεται ο Αόριστος στην παθητική φωνή

Ενεστώτας	Αόριστος
ανοίγομαι	ανοίχτηκα
βάφομαι	βάφτηκα
απελπίζομαι	απελπίστηκα
ολοκληρώνομαι	ολοκληρώθηκα
θυμάμαι	θυμήθηκα
αρνούμαι	αρνήθηκα
αγαπιέμαι	αγαπήθηκα

Προσέχω με ποιες λέξεις ή φράσεις χρησιμοποιούμε συνήθως τον Αόριστο.

Ολοκληρώθηκε	⇒	χθες την περασμένη εβδομάδα σήμερα τον προηγούμενο μήνα πριν το Πάσχα πέρυσι πριν δύο χρόνια	⇒	το Παγκόσμιο Φεστιβάλ Μαθητικού Θεάτρου
--------------	---	--	---	--

δραστηριότητα

7. Συμπληρώνω τα κενά με τον σωστό τύπο στον Αόριστο.

- α. Ο Γιάννης.....(αποκοιμάμαι), ενώ παρακολουθούσε την παράσταση.
- β. Ο «Χάρυ Πόττερ».....(διαβάζομαι) παρά πολύ στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια.
- γ. Ο σεναριογράφος.....(ασχολούμαι) με τις τελευταίες διορθώσεις του κειμένου χθες βράδυ.
- δ. Δεν ..... (σκέπτομαι) όμως, ότι ο τροχονόμος σας περίμενε στην γωνία.
- ε. Τα χειροκροτήματα του κοινού ήταν αραιά, αλλά οι ηθοποιοί δεν ..... (απελπίζομαι).

8. Μεταφέρω το παρακάτω κείμενο από τον Ενεστώτα στον Αόριστο. (Προσέχω και τι άλλο πρέπει να αλλάξει).

Συνεχίζεται σήμερα το Φεστιβάλ Μαθητικού Θεάτρου στο Αίθριο του Πανεπιστημίου Κρήτης στο Γάλλου. Η συμμετοχή έχει χαρακτήρα διαγωνισμού. Απόψε διαγωνίζονται τα παιδιά από την Αμερική με το έργο «Ειρήνη» του Αριστοφάνη. Τα παιδιά του Λυκείου Heilbron της Γερμανίας ερμηνεύουν τον λόγο του Λυσία «Υπέρ Αδυνάτου», τονίζοντας τα σατιρικά και θεατρικά στοιχεία του έργου. Την Παρασκευή 3 Ιουλίου παρουσιάζεται από τη θεατρική ομάδα της Ουκρανίας το έργο «Ο Τζιτζικας και τα μυρμήγκια».

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Διαβάζω τι παίζει το θέατρο «Ακάδημος».

Θέατρο

Το θέατρο «Ακάδημος» (Ιπποκράτους 17 & Ακαδημίας, τηλ. 3625119) η παιδική σκηνή της Μαίρης Αναϊρούση-Κουρτζίδου παρουσιάζει το έργο «Η Λίμνη των Κύκνων» σε ελεύθερη απόδοση.

Η πριγκίπισσα Οντέτ μεταμορφώνεται σε κύκνο και σώζει τον παιδόκοσμο που κινδυνεύει.

Παραστάσεις κάθε Κυριακή το πρωί στις 11:00 και το απόγευμα στις 3:00.

Γράφω τώρα:

α. Πότε πήγα στο Θέατρο "Ακάδημος" και με ποιους;

Στο Θέατρο "Ακάδημος" πήγα την Κυριακή το απόγευμα στις 3:00 με τους γονείς μου.

β. Τι είδα;

Είδα την παράσταση της Μαίρης Αναϊρούση "Η Λίμνη των Κύκνων".

γ. Ποια ήταν η υπόθεση;

Η πριγκίπισσα Οντέτ μεταμορφώνεται σε κύκνο και σώζει τον παιδόκοσμο που κινδυνεύει.

δ. Ποιοι έπαιζαν;

Στην παράσταση έπαιζαν οι ηθοποιοί της Παιδικής Σκηνης.

ε. Τι εντύπωση μου έκανε το έργο;

Το έργο ήταν καλό. Μου άρεσαν πολύ τα κοστούμια των ηθοποιών, τα σκηνικά και η μουσική.

στ. Πώς έπαιξαν οι ηθοποιοί;

Οι ηθοποιοί έπαιξαν πολύ καλά. Ήταν πολύ νέοι και άγνωστοι. Σαν να ήταν χρόνια στο θέατρο.

ζ. Τι προτείνω στους φίλους μου.

Νομίζω ότι αξίζει να δείτε το έργο. Στην παράσταση όλοι έχουν δουλέψει με κέφι. Θα σας μείνει αξέχαστη.

σύνταξη

Προσέχω πώς φτιάχνω μια παράγραφο, βάζοντας τις παραπάνω προτάσεις στη σειρά:

Στο Θέατρο "Ακάδημος" πήγα την Κυριακή το απόγευμα με τους γονείς μου. Είδα την παράσταση της Μαίρης Αναϊρούση "Η Λίμνη των Κύκνων". Στο έργο η πριγκίπισσα Οντέτ μεταμορφώνεται σε κύκνο και σώζει τον παιδόκοσμο που κινδυνεύει. Στην παράσταση έπαιζαν οι ηθοποιοί της Παιδικής Σκηνής. Οι ηθοποιοί έπαιξαν πολύ καλά. Ήταν πολύ νέοι και άγνωστοι. Σαν να ήταν χρόνια στο θέατρο. Το έργο ήταν καλό. Μου άρεσαν πολύ τα κοστούμια των ηθοποιών τα σκηνικά και η μουσική. Νομίζω ότι αξίζει να δείτε το έργο. Στην παράσταση όλοι έχουν δουλέψει με κέφι. Θα σας μείνει αξέχαστη!

9. Διαβάζω τι παίζει το σινεμά "Παράδεισος" και γράφω ένα σύντομο κείμενο για το έργο που είδα:

Ταινία: "Scooby Doo". Κωμική περιπέτεια. Ο Scooby Doo, το διάσημο σκυλί και η παρέα του εξερευνούν παράξενα γεγονότα που απειλούν τη ζωή τους και τη Γη...

Πρωταγωνιστούν: Ρουάν Ατκισον, Σαρλ Μισέλ Γκελάρ, Μάθιου Λίπαρντ.
Ώρες προβολής: 6:00 το απόγευμα και 9:00 το βράδυ.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Προσέχω:

α. Λέμε:

■ η παράσταση του θεατρικού έργου

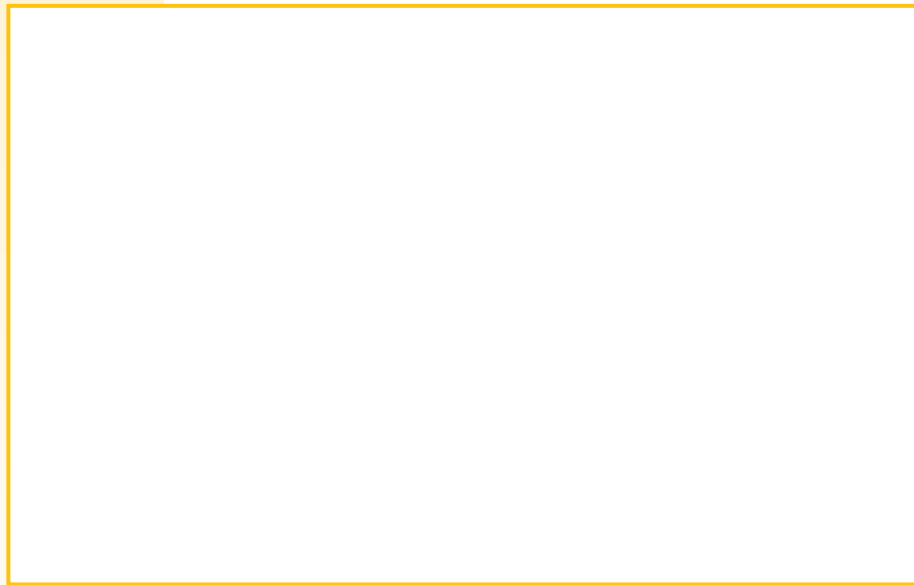
αλλά

■ η προβολή της κινηματογραφικής ταινίας

β. Οι ταινίες στις εφημερίδες και στα περιοδικά αξιολογούνται με αστεράκια:

- * Καλή
- ** Αρκετά καλή
- *** Πολύ καλή
- **** Εξαιρετική

10. Βρίσκω από εφημερίδες ή περιοδικά ειδήσεις για τη θεατρική κίνηση στην πόλη που ζω και φτιάχνω ένα κολάζ, για να το παρουσιάσω στην τάξη. Δεν ξεχνώ να αξιολογήσω τις παραστάσεις:

Διαβάζω τι γράφουν οι εφημερίδες στη στήλη "Αξίζει να δείτε" για τις ταινίες:

* "Ο Αστερίξ και ο Οβελίξ εναντίον του Καίσαρα"

Θεαματική μεταφορά του δημοφιλούς κόμικ στην οθόνη από τον Κ. Ζιντί, με τους Κ. Κλαβιέ, Ζ. Ντεπαρντιέ, Ρ.Μπενίνι, Λ. Κάσντα. Οι Γαλάτες απέναντι στις λεγεώνες του Καίσαρα και η μεγαλύτερη γαλλική παραγωγή εναντίον του Χόλλυγουντ. Η ταινία υπόσχεται πολύ χιούμορ, περιπέτεια, δράση, και φυσικά πολλές εκπλήξεις.

** "Ο ερωτευμένος Σαίξπηρ"

Ρομαντική κωμωδία με τους Τ. Φάινς, Γκουίνεθ Πάλτροου, Τζ. Ντεντς. Οι συναισθηματικές περιπέτειες του νεαρού Σαίξπηρ μεταφέρονται στην οθόνη. Η ταινία μας δείχνει πώς η προσωπική ζωή του επηρεάζει τη συγγραφή των έργων του. Έξυπνο το σενάριο, μέτρια η σκηνοθεσία, καταπληκτική όμως, η αναπαράσταση του 16ου αιώνα και θαυμάσια η ερμηνεία της πρωταγωνίστριας. Σας θυμίζουμε ότι η ταινία πήρε Όσκαρ πρώτου γυναικείου ρόλου. Γι' αυτό αξίζει να τη δείτε.

**** "Το παραμύθι χωρίς όνομα"

Το γνωστό έργο της Πηνελόπης Δέλτα μετέφερε στην θεατρική σκηνή ο γνωστός θεατρικός συγγραφέας Ιάκωβος Καμπανέλης. Αυτήν την παράσταση προβάλλουν στις αίθουσές τους την ερχόμενη εβδομάδα οι κινηματογράφοι της Αθήνας. Το παραμύθι συνδυάζει το κωμικό και το δραματικό στοιχείο· κανένα από τα πρόσωπα του έργου δεν είναι μόνο κακό ή καλό. Γι' αυτό και σε πολλά σημεία η εξέλιξη του μύθου πάει προς το καλό, χάρη στα ελαττώματα των ανθρώπων. Πρέπει οπωσδήποτε να δείτε την ταινία, γιατί έχει γέλιο, αγωνία, πλούσια δράση και πολλά δώρα στους μικρούς θεατές.

Προσέχω ποια σχέση έχουν τα αστεράκια με τις φράσεις που μας λένε να δούμε την ταινία:

*** "Ο ερωτευμένος Σαίξπηρ"

αξίζει να...

*** "Το παραμύθι χωρίς όνομα"

πρέπει να...

ΕΝΟΤΗΤΑ 13α

Τι χρώματα, τι μουσικές!

κατανόηση

1. Απαντώ στις ερωτήσεις:

α. Σε ποιο έργο θέλει να πάει η Ελένη;

.....
.....

β. Πού αποφασίζουν τελικά να πάνε τα παιδιά;

.....
.....

γ. Πού θέλουν να καθίσουν, για να παρακολουθήσουν την παράσταση;

.....
.....

δ. Τι έκανε ο δάσκαλος όταν μπήκε στην τάξη;

.....
.....

ε. Τι άλλαξε στην τάξη όταν άρχισε η μουσική;

.....
.....

Λεξιλόγιο

2. Διαλέγω τη σωστή λέξη από το πλαίσιο και συμπληρώνω τις φράσεις:

πρόγραμμα, σειρά, χορδές, κρατήσαμε, εξώστη

α. Σήμερα θα πάει πολύς κόσμος στην παράσταση. Ευτυχώς που ..... θέσεις και είμαστε σίγουροι.

β. Η Δόμνα Σαμίου παρουσιάζει καλό μουσικό.....

γ. Όταν πας σε μια παράσταση, αν θέλεις να βλέπεις καλά, να ανέβεις στον .....

δ. Χτες στο σινεμά, καθήσαμε στην τελευταία ..... και δε βλέπαμε τίποτα.

ε. Οι ..... της κιθάρας έβγαζαν γλυκούς ήχους.

Γραμματική

Ξεκινώντας για την παράσταση...

Στις οχτώ ακριβώς τα παιδιά βγήκαν από το σπίτι με τους γονείς τους και μπήκαν στο αυτοκίνητο. Ευτυχώς δεν είχε πολλή κίνηση ο δρόμος και έτσι σε ένα τέταρτο έφτασαν στο θέατρο. Κατέβηκαν γρήγορα γρήγορα από το αυτοκίνητο και έτρεξαν προς την είσοδο του κτιρίου. Ανέβηκαν τα πλατιά σκαλιά και μπήκαν στη μεγάλη αίθουσα. Κάθισαν στις μπροστινές θέσεις και περίμεναν να αρχίσει η παράσταση...

3. Ξαναθυμάμαι τα ρήματα και συμπληρώνω τον πίνακα:

χτες	σήμερα
ανέβηκα	.....
κατέβηκα	.....
μπήκα	.....
βγήκα	.....

4. Συμπληρώνω τα κενά:

α. Χτες πήγαμε να επισκεφτούμε τη Μαρία. Μένει σε μια πολυκατοικία στον 4ο όροφο και το ασανσέρ ήταν χαλασμένο. Έτσι, ... (ανεβαίνω) τέσσερις ορόφους με τα πόδια!

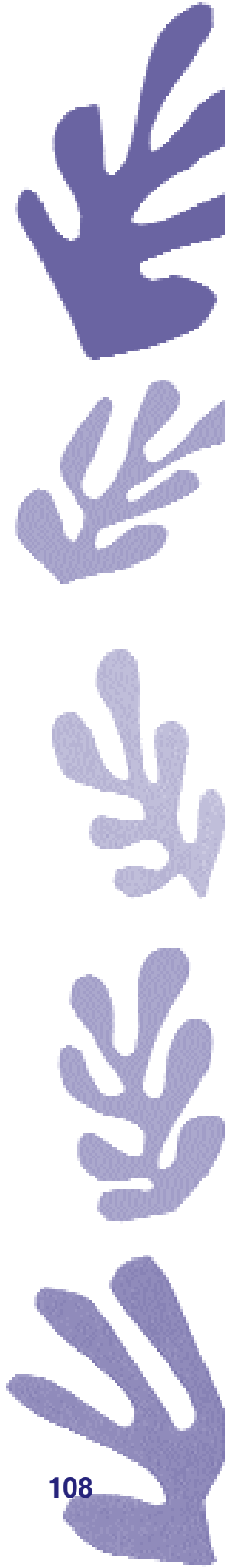
β. Χτες ο Γιάννης ..... (βγαίνω) έξω με την παρέα του.

γ. Προχτές το απόγευμα η Μαρία και η Ελένη πήγαν για ψώνια. .... (μπαίνω) στο σουπερμάρκετ και όταν ..... (βγαίνω) ξανά, κρατούσε πέντε σακούλες η καθεμιά.

δ. Σοβαρά, δεν ήξερες αυτό το διάσημο γκρουπ; Από πού ..... (κατεβαίνω); Από τον Άρη;

ε. Σε πόση ώρα ..... (ανεβαίνω, εσείς) το βουνό;

σύνταξη

**Πάμε να δούμε αυτό το χορευτικό συγκρότημα;
Τι λες, θα είναι καλή αυτή η συναυλία;**

*Νομίζω ότι θα είναι καλή παράσταση
Εγώ άκουσα ότι είναι πολύ καλό το μουσικό πρόγραμμα της Δόμνας
Σαμίου*

- μου φαίνεται
- νομίζω
- πιστεύω
- θεωρώ
- έχω τη γνώμη

ότι/πως...

- στην εφημερίδα λέει
- διάβασα
- μου είπαν
- άκουσα

ότι/πως...

επικοινωνία

5. Εσύ και η παρέα σου θέλετε να βγείτε έξω. Διαλέγεις κάτι από την ατζέντα που είναι παρακάτω. Σε ποια παράσταση θέλεις να πάτε; Πώς θα πείσεις τους φίλους σου γι' αυτό; Η γιαγιά Μάγιερ μένει στην ίδια πολυκατοικία με μας, στο κάτω πάτωμα. Μια μέρα λέει σε μένα και στην αδερφή μου την Κλάρα:

ΟΙ ΔΡΑΠΕΤΕΣ ΤΗΣ ΣΚΑΚΙΕΡΑΣ
Όπερα.

Συναυλία με την Madonna

Ο ΜΑΓΙΚΟΣ ΑΥΛΟΣ,
του Μότσαρτ

Συναυλία με τον
Michael Jackson

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Τα παιδιά θέλουν να παρακολουθήσουν όπερα, συναυλία, μπαλέτο και μιούζικαλ. Ποιο από αυτά έχει μουσική, χορό, τραγούδι ή κάτι απ' όλα; Μπορείς να τους βοηθήσεις;

Παραστάσεις	Μουσική	Χορός	Τραγούδι
όπερα			
συναυλία			
μπαλέτο			
μιούζικαλ			

7. Αυτό είναι το ελληνικό TOP 10 αυτής της εβδομάδας. Ο δημοσιογράφος όμως, του περιοδικού ήταν αφηρημένος και ανακάτεψε τη σειρά των τραγουδιών. Ακούω το TOP 10 από το ραδιόφωνο και βάζω τα τραγούδια στη σωστή σειρά:

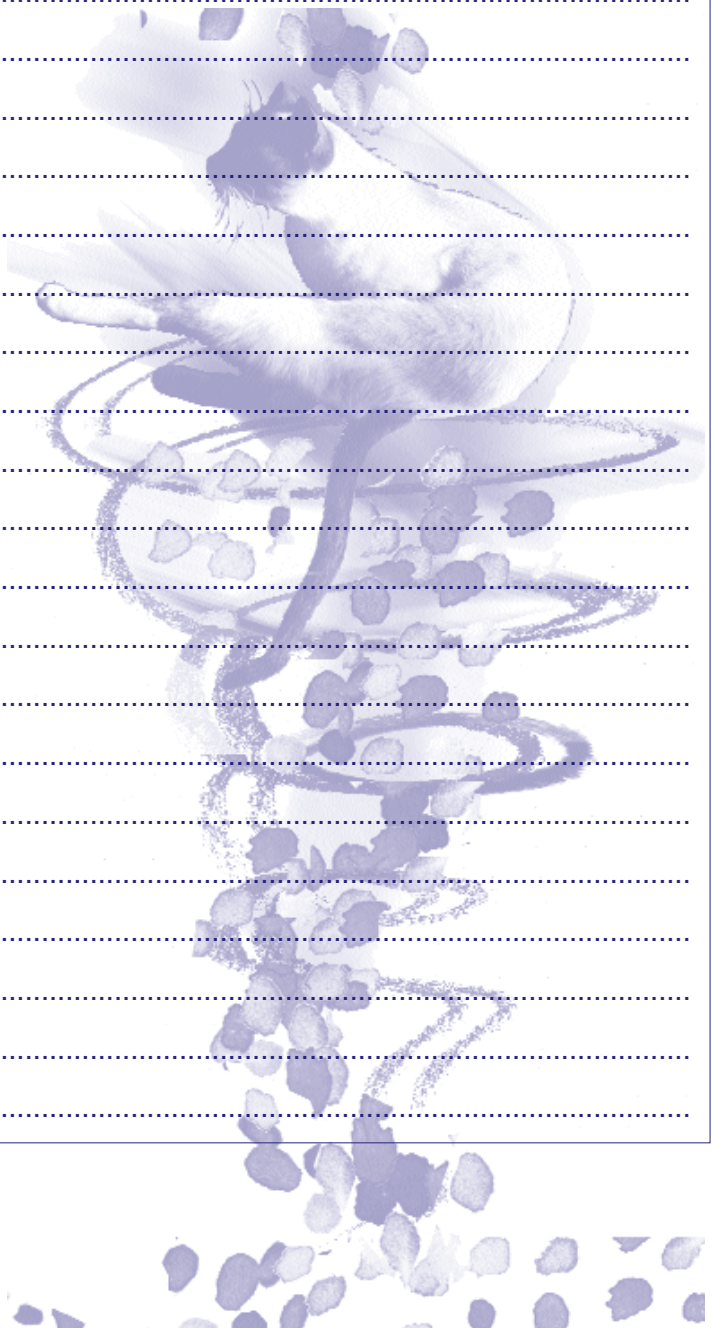
Άκου βρε φίλε ΝΟΤΗΣ ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ	☐
Κατάλληλες προϋποθέσεις Δ. ΒΑΝΔΗ- Γ. ΛΕΜΠΕΣΗΣ	☐
Κομμάτια ΧΡΗΣΤΟΣ ΔΑΝΤΗΣ	☐
Έλα όμως που δεν περνάει ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΣ	☐
Πού να εξηγώ ΓΙΑΝΝΗΣ-ΑΝΤΩΝΗΣ ΒΑΡΔΗΣ	☐
Δώρο Θεού ΚΑΙΤΗ ΓΑΡΜΠΗ	☐
Forgive me this ANNA ΒΙΣΣΗ	☐

(Περιοδικό Κατερίνα)

8. Είσαι δημοσιογράφος σ' αυτό το περιοδικό και γράφεις στη μουσική στήλη. Τώρα ετοιμάζεις το ξένο TOP 10 για το επόμενο τεύχος. Ρωτάς τους συμμαθητές σου ποια είναι τα αγαπημένα τους ξένα τραγούδια και επιλέγεις τα δημοφιλέστερα.

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

ΕΝΟΤΗΤΑ 143

Όλοι μαζί για τη λευτεριά

κατανόηση

1. Απαντώ στις ερωτήσεις: (σύμβολο γραπτού λόγου)

α. Τι ήταν οι κλέφτες και τι έκαναν;

.....
.....

β. Ποιοι ήταν οι ιδρυτές της Φιλικής Εταιρείας και τι πρόσφεραν στην Επανάσταση;

.....
.....

γ. Τι ξέρετε για τον Οδυσσέα Ανδρούτσο;

.....
.....

2. Συμπληρώνω τα κενά στις παρακάτω προτάσεις:

α. Η μεγάλη στιγμή του Ξεσηκωμού είχε πίσω της τετρακόσια χρόνια ..... και .....

β. Στα μέρη που εγκαταστάθηκαν οι Έλληνες πρόσφυγες οργάνωσαν τις .....

γ. Οι Έλληνες των παροικιών ..... μεγάλα ποσά για την προετοιμασία του αγώνα.

κατανόηση

3. Βάζω X στη σωστή πρόταση.

α. Οι Έλληνες των παροικιών

- ασχολήθηκαν με το εμπόριο.
- έστελναν χρήματα στους κλέφτες.
- βοηθούσαν τους λαούς των Βαλκανίων.

β. Η αυστριακή αστυνομία συνέλαβε τον Ρήγα και του έκανε πολλές ερωτήσεις.

- Ο Ρήγας δεν απάντησε σε καμία απ' αυτές
- Η Φιλική Εταιρεία έδινε στα μέλη τις προκηρύξεις
- Ο Ρήγας απάντησε σε όλες τις ερωτήσεις

4. Διαβάζω το δημοτικό τραγούδι για τον Οδυσσέα Ανδρούτσο και γράφω πώς φαίνονται στα μάτια του λαού οι πλάτες, το κεφάλι, το στήθος του. Γιατί άραγε;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

επικοινωνία

Τα στοιχεία της ταυτότητας ενός ήρωα.

Όνομα:	Μάρκος
Επώνυμο:	Μπότσαρης
Τόπος γέννησης:	Σούλι
Χρον. Γέννησης:	1790
Αξίωμα:	Αρχιστράτηγος Δυτικής Στερεάς Ελλάδος
Πού πολέμησε:	Σούλι, Άρτα, Πέτα, Μεσολόγγι
Τόπος θανάτου:	Κεφαλόβρυσο Καρπενησίου
Χρονολογία θανάτου:	Καλοκαίρι 1823

δραστηριότητα

5. Διαβάζω την ταυτότητα του Μάρκου Μπότσαρη και γράφω ένα σύντομο βιογραφικό του.

Ο Μάρκος Μπότσαρης γεννήθηκε .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Έχω χάσει την κάρτα δανεισμού της βιβλιοθήκης. Οι υπεύθυνοι μου ζητούν να συμπληρώσω τα στοιχεία μου για να μου δώσουν μια νέα.

Όνομα: .....

Επώνυμο: .....

Όνομα πατέρα: .....

Όνομα μητέρας: .....

Χρονολογία γέννησης: .....

Πόλη: .....

Οδός: .....

Αριθμός: .....

Σχολείο: .....

Τάξη: .....

9. Παρακάτω δίνεται το μυστικό αλφάβητο των Φιλικών. Διαβάζω τις λέξεις της δεξιάς στήλης και τις γράφω πλάι:

η=α	5=λ	
ξ=β	6=μ	ω5ωγ2ωο3η=-----
υ=γ	7=ν	
ψ=δ	8=ο	ηυ87ηα=-----
ω=ε	9=π	
1=ζ	ο=ρ	ω9η7ηαβηα3=-----
2=θ	α=σ	
3=ι	β=τα	γ35343 ωβωο3η=-----
4=κ	γ=φ	
	δ=χ	
	ε=ου	

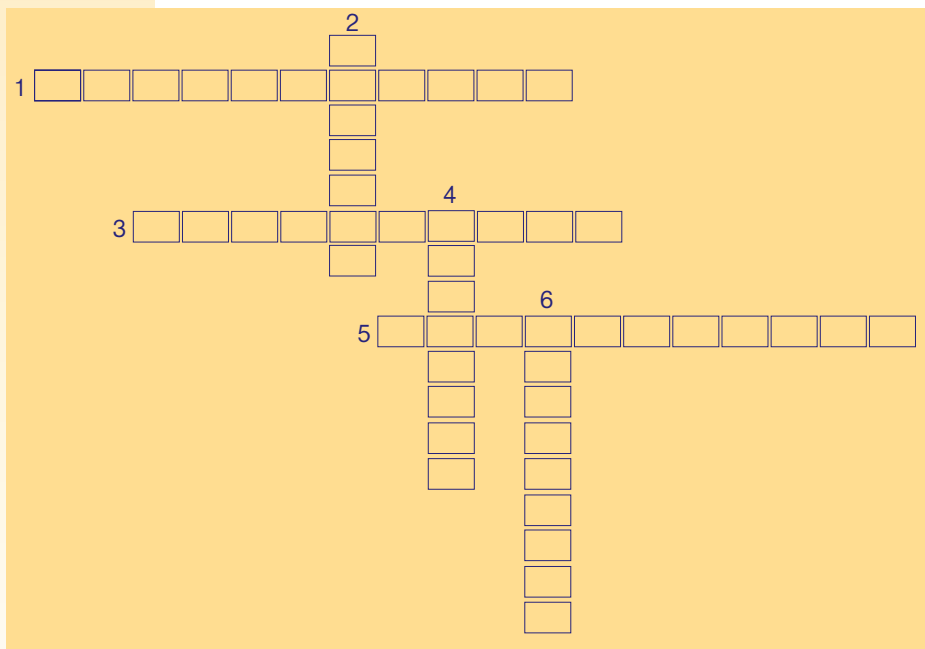
10. Διαβάζω το κείμενο "Η σύλληψη του Ρήγα" και το σκηνοθετώ. Προσεχω:
α) ποια είναι τα κύρια πρόσωπα, (β) ποια είναι τα βοηθά πρόσωπα, (γ) ποια άτομα χρειαζομαι στη σκηνή, (δ) πώς είναι ο χώρος. Έπειτα παίζουμε τη σκηνή.

- α. ....
.....
.....
- β. ....
.....
.....
- γ. ....
.....
.....
- δ. ....
.....
.....

σταυρόλεξο

1. Τον έστειλε η Φιλική Εταιρεία στην Πελοπόννησο.
2. Έγραψε τον "Θούριο".
3. Είχε το ίδιο όνομα με ήρωα της Ιλιάδας και της Οδύσσειας.
4. Ένας από τους ιδρυτές της Φιλικής Εταιρείας.
5. Η γυναίκα αυτή διέθεσε όλη την περιουσία της στον Αγώνα.
6. Ήταν αξιωματικός του Ρωσικού στρατού.

ΕΝΟΤΗΤΗΤΑ 15^η

Πάσχα

κατανόηση

1. Συμβουλευόμαι το κείμενο "Πάσχα στον κόσμο" και συμπληρώνω τα κενά.

α. Σε όλο τον ..... κόσμο, Μεγάλη Εβδομάδα σημαίνει ....., ..., και συμμετοχή σε διάφορες .....

β. Η περιφορά του ..... είναι ένα έθιμο που έχουν μόνο οι ..... χριστιανοί.

γ. Οι πιο πολλές και εντυπωσιακές ..... γίνονται στην .....

ακρόαση

2. Ακούω προσεκτικά το διήγημα του Ηλία Βενέζη "Μια αλλιώςτικη Ανάσταση" και απαντώ στις ερωτήσεις:

α. Ποια ήταν τα ονόματα των γερόντων και ποιας εθνικότητας ήταν;

.....
.....
.....

β. Από πού είχε έρθει στην Λέσβο ο Βασίλης ο Βάρκας και γιατί;

.....
.....
.....

γ. Γιατί και οι δυο λένε: "Σε τι φταιξαμε;"

.....
.....
.....

δ. Ποιο είναι τελικά το αληθινό νόημα της Ανάστασης;

.....
.....
.....
.....

επικοινωνία

3. Μιλώ κι εγώ για τα έθιμα του Πάσχα στον τόπο που ζω.

ΠΑΣΧΑΛΙΝΕΣ ΣΥΝΤΑΓΕΣ

Και τώρα ελάτε να μαγειρέψουμε το "κατσικάκι φρικασέ" ... και καλή όρεξη....

Κατσικάκι ανοιξιότικο φρικασέ

Υλικά

1 κιλό κατσικάκι κομμένο σε 4 μερίδες
1,5 κιλό ξερά κρεμμύδια
3 φρέσκα κρεμμυδάκια
3 κουταλιές ψιλοκομμένο άνηθο
½ φλιτζάνι λάδι
αλάτι και πιπέρι
1 αυγό
χυμός ενός λεμονιού

Εκτέλεση

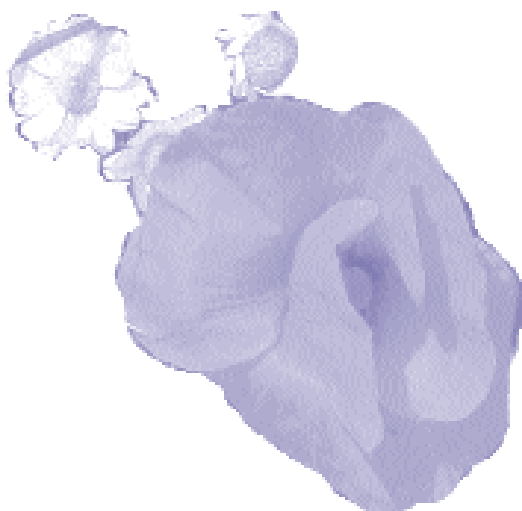
Διαλέξτε μια κατσαρόλα ρηχή και φαρδιά. Βάλτε μέσα το κρέας πλυμένο και ρίξτε του αλάτι και πιπέρι. Σκορπίστε πάνω του ψιλοκομμένα φρέσκα κρεμμυδάκια και τον άνηθο. Ρίχτε ακόμη λίγο αλάτι.

Περιχύστε έπειτα το φαγητό με λάδι, σκεπάστε το και αφήστε το να βράσει

σε πολύ σιγανή φωτιά. Δε χρειάζεται να βάλετε καθόλου νερό, γιατί τα κρεμμύδια βγάζουν πολλά υγρά.

Αφήστε το να σιγοβράσει μέχρι να μαλακώσουν και το κρέας και τα κρεμμύδια. Αν έχει ακόμα υγρά, δυναμώστε τη φωτιά και ξεσκεπάστε την κατσαρόλα. Χτυπήστε το αυγό να γίνει αφράτο, προσθέστε τον χυμό του λεμονιού και συνεχίστε το χτύπημα.

Πάρτε λίγο ζωμό από το φαγητό και ρίξτε το στο αργά αργά στο πιάτο με το αυγολέμονο, μέχρι να γίνει καυτό. Ρίξτε το στην κατσαρόλα και σείστε την καλά προσεκτικά. Δοκιμάστε το αλάτι και το πιπέρι, αν είναι αρκετά. Μην σκεπάσετε την κατσαρόλα γιατί θα κόψει το αυγολέμονο.

ΕΝΟΤΗΤΑ 16^η

Παίμε διάστημα

κατανόηση

1. Διαλέγω και βάζω X στο σωστό:

α. Ο Τζον, η Ρούμπυ και η Μέυ είναι

- άποικοι του Άρη.
- ντόπιοι κάτοικοι του Άρη .

β. Η ζωή στον πλανήτη Άρη φαίνεται στον Ρού

- εξωτερική.
- εξωτική.

γ. Οι άποικοι του Άρη ζουν σε

- σκεπασμένες με θόλο πολιτείες.
- μικρά ήσυχα χωριά κοντά στην θάλασσα.

δ. Τα αερόφυτα

- δίνουν οξυγόνο.
- ξοδεύουν οξυγόνο.

ε. Η Ρούμπυ, όταν βλέπει νερό

- χαίρεται.
- φοβάται.

2. Απαντώ στις ερωτήσεις:

α. Τι θέλουν να αγοράσουν στη Γη τα παιδιά από τον Άρη;

.....
.....
.....

β. Ποια αξιοθέατα θέλουν να δουν στη Γη;

.....
.....
.....

γ. Από πού έχουν μάθει οι μικροί επισκέπτες για τη φύση;

.....
.....
.....

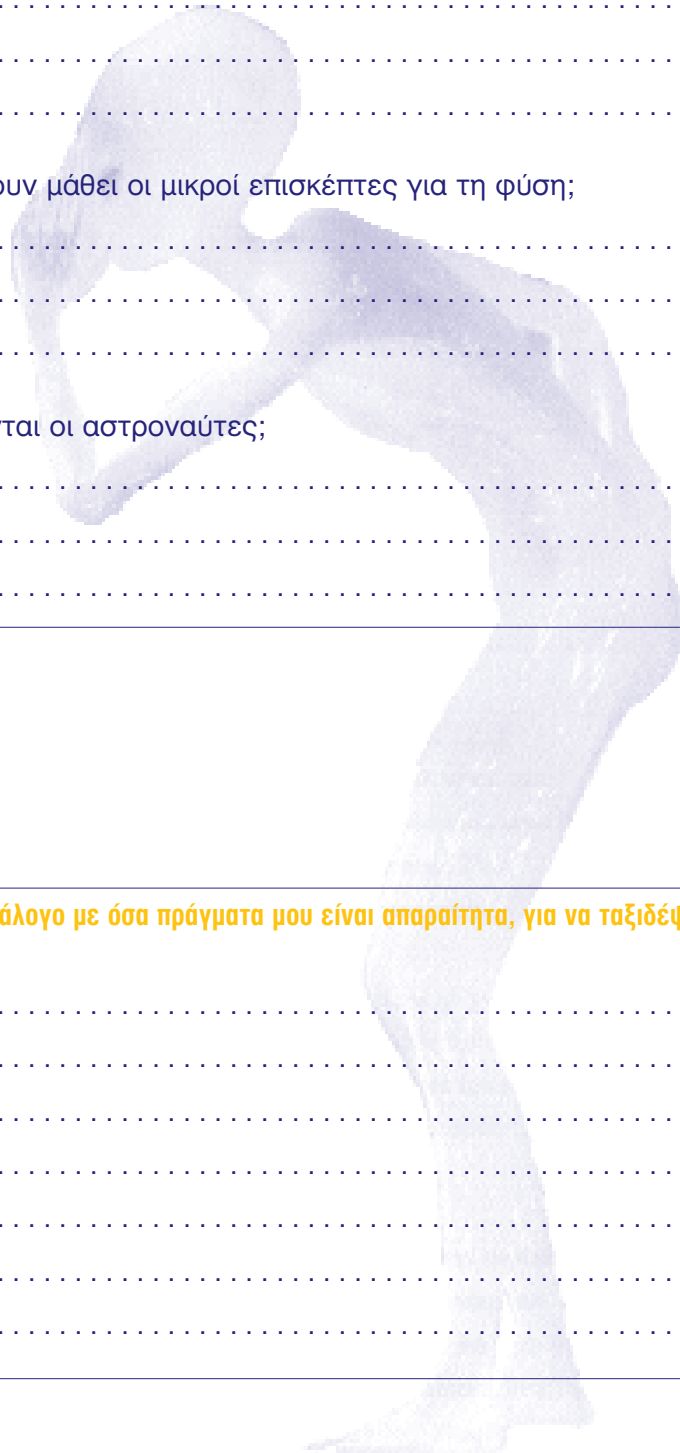
δ. Πού κοιμούνται οι αστροναύτες;

.....
.....
.....

Λεξιλόγιο

3. Κάνω έναν κατάλογο με όσα πράγματα μου είναι απαραίτητα, για να ταξιδέψω στο διάστημα:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

γραμματική

Διαβάζω τις παρακάτω προτάσεις:

Δεν υπάρχει εκπαίδευση στον Άρη; ⇨

Δεν υπάρχει **καλή εκπαίδευση** στον Άρη;

Τι θα έλεγες για τον χάρτη των αστεριών; ⇨

Τι θα έλεγες **γι' αυτόν τον ωραίο χάρτη** των αστεριών;

Προτιμώ τον μετεωρίτη. ⇨

Προτιμώ **εκείνον τον σκαλισμένο μετεωρίτη.**

Έδειχνε πώς ήταν η ζωή στις πολιτείες και στις ερήμους. ⇨

Έδειχνε πώς ήταν η ζωή **στις μεγάλες θολωτές πολιτείες** και στις **χρωματιστές ερήμους.**

Τα φυτά απελευθερώνουν οξυγόνο. ⇨

Τα παράξενα αυτά φυτά απελευθερώνουν οξυγόνο.

Παρατηρώ τι προσθέτουν οι υπογραμμισμένες λέξεις στα ουσιαστικά:

εκπαίδευση, χάρτη, μετεωρίτη, πολιτείες, ερήμους, φυτά οι υπογραμμίσεις;

Διαβάζω και τα παρακάτω:

Δεν υπάρχει **καλή εκπαίδευση** στον Άρη;

Δεν υπάρχει **εκπαίδευση καλή** στον Άρη;

Τι θα έλεγες **γι' αυτόν τον ωραίο χάρτη** των αστεριών;

Τι θα έλεγες **για τον ωραίο αυτό χάρτη** των αστεριών;

Έδειχνε πώς ήταν η ζωή **στις μεγάλες θολωτές πολιτείες.**

Έδειχνε πώς ήταν η ζωή **στις θολωτές μεγάλες πολιτείες.**

4. Σημειώνω το σωστό :

- Δεν υπάρχει καλή εκπαίδευση στον Άρη.
- Δεν υπάρχει καλός εκπαίδευση στον Άρη.

- Τι θα έλεγες γι' αυτόν τον ωραίο χάρτη;
- Τι θα έλεγες γι' αυτός ο ωραίος χάρτη;

- Τα παράξενα φυτά απελευθερώνουν οξυγόνο.
- Τα παράξενο φυτά απελευθερώνουν οξυγόνο.

- Δεν υπάρχει καλή εκπαίδευση στον Άρη.
- Δεν υπάρχει καλόψυχη εκπαίδευση στον Άρη.

- Τι θα έλεγες γι' αυτόν τον ωραίο χάρτη;
- Τι θα έλεγες γι' αυτόν τον γελαστό χάρτη;

- Τα παράξενα φυτά απελευθερώνουν οξυγόνο.
- Τα έξυπνα φυτά απελευθερώνουν οξυγόνο.

προφορικός λόγος

5. Ποιες από τις παραπάνω προτάσεις είναι λάθος και γιατί;

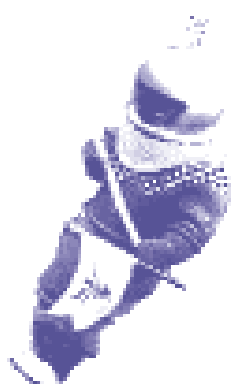
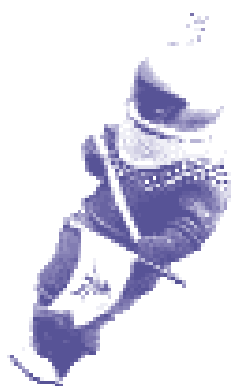
Προσέχω πώς το λέω:

- ο χάρτης
- ο **ωραίος** χάρτης
- ο **σκισμένος** χάρτης

- ο **πρώτος** χάρτης
- ο **δεύτερος** χάρτης

- αυτός** ο χάρτης
- εκείνος** ο χάρτης

- τέτοιος** χάρτης !

γραπτός λόγος

6. Διαλέγω την λέξη που ταιριάζει και τη γράφω στον σωστό τύπο:

κοκκινωπός,-ή, -ό, αρκετός,-ή, -ό, διαστημικός,-ή, -ό, πράσινος,-η, -η, σύντομος,-ή, -ό, τεράστιος,-α, -ο, θολωτός,-ή, -ό

Ο Τζον περπατούσε στην ..... κοιλάδα. Το ..... έδαφος της κοιλάδας ήταν παγωμένο. Έφευγε μακριά από την ..... πολιτεία. Είχε ακόμα ..... οξυγόνο. Τότε συνάντησε ένα ..... ανθρωπάκι. Δίπλα στο ανθρωπάκι υπήρχε ένα ..... σκάφος. Το ανθρωπάκι κάλεσε τον Τζον να μπει μέσα για ένα ..... ταξιδάκι στο διάστημα.

7. Ψάχνω στο λεξικό μου επίθετα που ταιριάζουν στα παρακάτω ουσιαστικά και συμπληρώνω τα κενά:

α. τρία
τεράστια
κίτρινα
διαστημικά

β. _____
_____
_____

γ. _____
_____
_____

δ. _____
_____

σκάφη

πολιτείες

ουρανός

κύματα

επικοινωνία - δραματοποίηση

8. Παίζω μια σκηνή με έναν συμμαθητή μου. Αυτός είναι Αρειανός και εγώ Γήιμος. Συζητάμε για το πώς περνάμε τον ελεύθερο χρόνο μας.

9. Γράφω πώς φαντάζομαι ένα ταξίδι διακοπών στον ... Άρη.

A series of horizontal dotted lines for writing, overlaid on a faint background image of a hand holding a globe.

Γυναίκες στον αέρα

Τερέσκοβα Βαλεντίνα. Ρωσίδα αστροναύτισσα. Γεννήθηκε το 1937 στο Μάσλοβο της επαρχίας Γιαροσλάβ. Έμεινε στην ιστορία, γιατί ήταν η πρώτη γυναίκα που πέταξε στο Διάστημα. Ξεκίνησε από εργάτρια σε υφαντουργείο, ύστερα έμαθε να οδηγεί αεροπλάνο και να πέφτει με αλεξίπτωτο. Τέλος, έγινε αστροναύτισσα και πέταξε γύρω από τη Γη με το "Βοστόκ 6" από τις 16 ως τις 19 Ιουνίου 1966.

Νεοελληνική Γλώσσα για το Γυμνάσιο (Διασκευή)

1. Διαβάζω το κείμενο και γράφω:

α. Ποιο επάγγελμα έκανε στην αρχή η Τερέσκοβα Βαλεντίνα και τι έμαθε να κάνει στη συνέχεια;

.....
.....
.....

β. Γιατί έμεινε στην Ιστορία η Τερέσκοβα Βαλεντίνα;

.....
.....
.....

2. Φτιάχνω δικές μου προτάσεις με τις λέξεις ή φράσεις:

η παράσταση, κερδίζω χρήματα, η ελαφρά μουσική, ο φιλέλληνας, η Φιλική Εταιρεία, πλημμυρίζω, διαστημικός σταθμός.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Απαντώ στις ερωτήσεις φτιάχνοντας προτάσεις:

α. Η ταινία του κινηματογράφου έχει τρία αστεράκια .....
..... δείτε.

β. Για κοίτα, "Οι επτά ψηλοί νάνοι" έχουν τέσσερα αστεράκια.
..... δούμε την παράσταση οπωσδήποτε.

4. Αλλάζω τις προτάσεις σε χρόνο Αόριστο:

■ Σήμερα βρέχει πολύ, βγαίνω τρέχοντας από το αυτοκίνητο και μπαίνω τρέχοντας στο σπίτι.

■ Χτες έβρεχε πολύ, ... τρέχοντας από το αυτοκίνητο και
..... τρέχοντας στο σπίτι.

5. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις που ταιριάζουν, να τις γράψετε στο σωστό τύπο και να σχηματίσετε προτάσεις, όπως στο παράδειγμα:

αστραφτερός	δόντια
έξυπνος	γέλιο
ευγενικός	αστείο
μικρός	αδερφή
ξεκαρδιστικός	βλέμμα
ζωηρός	παιδί

Παράδειγμα:

■ αστραφτερά δόντια: Ο Γιώργος έχει αστραφτερά δόντια

α. ....

β. ....

γ. ....

δ. ....

ε. ....

6. Πάσχα στο διαστημόπλοιο. Γράφω πώς φαντάζομαι τη βραδιά της Ανάστασης, ταξιδεύοντας για τη σελήνη.

A series of horizontal dotted lines for writing, contained within a rectangular frame. The lines are evenly spaced and extend across the width of the frame.

ΕΝΟΤΗΤΑ 179

Βιβλία, Βιβλίο, Βιβλία!

κατανόηση

1. Υπογραμμίζω τη σωστή πρόταση:

- Οι Κινέζοι:
  - πήραν το μυστικό της κατασκευής του χαρτιού από τους Άραβες.
  - πρώτοι κατασκεύασαν το χαρτί.
  - είχαν τη μεγαλύτερη βιβλιοθήκη του κόσμου.
- Οι Άραβες:
  - διέδωσαν αμέσως την κατασκευή του χαρτιού μόλις την έμαθαν
  - ανακάλυψαν την τυπογραφία.
  - έμαθαν το μυστικό από έναν Κινέζο αιχμάλωτο.
- Ο Γουτεμβέργιος:
  - καταγόταν από την Ισπανία.
  - εφεύρε τα τυπογραφικά στοιχεία.
  - τελειοποίησε την κατασκευή του χαρτιού.

2. Ποια στοιχεία δίνει ο πελάτης, όταν ζητά ένα βιβλίο "ΣΤΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ";

α. Συγγραφέας: .....

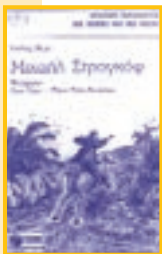
β. Τίτλος βιβλίου: .....

γ. Εκδόσεις: .....

Λεξιλόγιο

3. Συμπληρώνω τα κενά σύμφωνα με το παράδειγμα: Ιούλιος Βέρν, Μιχαήλ Στρογκώφ, εκδόσεις Πατάκη.

- α. Συγγραφέας: Ιούλιος Βερν
- β. Τίτλος βιβλίου: Μιχαήλ Στρογκώφ
- γ. Εκδόσεις: Πατάκη

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Βάζω κι εγώ στη σωστή στήλη τα στοιχεία 5 βιβλίων που έχω στη βιβλιοθήκη του σπιτιού μου.

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ	ΕΚΔΟΣΕΙΣ	ΤΟΠ.ΧΡΟΝ. ΕΚΔ.
α.			
β.			
γ.			
δ.			
ε.			

γραμματική

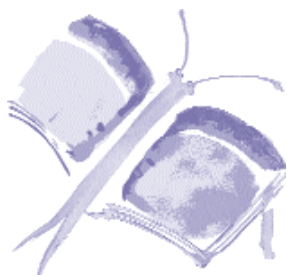
Ξαναθυμάμαι τους βαθμούς των επιθέτων και τις καταλήξεις τους:

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
-ός	-ότερος	-ότατος
-ύς	-ύτερος	-ύτατος
-ής, -ές	-έστερος	-έστατος

Υπάρχουν όμως και κάποια επίθετα που ο συγκριτικός και ο υπερθετικός βαθμός δεν έχουν τις παραπάνω καταλήξεις. Τα παραθετικά αυτών των επιθέτων λέγονται **ΑΝΩΜΑΛΑ**.

ΑΝΩΜΑΛΑ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

απλός	απλούστερος	απλούστατος
γέρος	γεροντότερος	-----
κακός	χειρότερος	-----
καλός	καλύτερος	άριστος
λίγος	λιγότερος	ελάχιστος
μεγάλος	μεγαλύτερος	μέγιστος
μικρός	μικρότερος	ελάχιστος
πολύς	περισσότερος	-----

5. Παρατηρώ προσεκτικά τις παρακάτω φράσεις, υπογραμμίζω και γράφω στην κατάλληλη στήλη τα παραθετικά των επιθέτων που βρίσκονται στην παρένθεση .

(απλός, μεγάλος, λίγος, μικρός)

α. Τα απλούστερα από τα υλικά ήταν οι πέτρες, τα κεραμικά και οι ξύλινες πλάκες.

β. Μεγαλύτερη όμως διάδοση, γνώρισε η γραφή κειμένων με τον πάπυρο και την περγαμινή.

γ. Επτακόσια περίπου χρόνια οι Κινέζοι κράτησαν μυστική τη μέγιστη αυτή εφεύρεση.

δ. Κράτησαν βέβαια το μυστικό τους λιγότερο χρόνο από ό,τι οι Κινέζοι.

ε. Η κατασκευή όμως, του χαρτιού, άνοιξε το δρόμο σε μια ανακάλυψη που δεν είχε μικρότερη αξία από αυτήν.

στ. Από τότε τυπώνονται τα βιβλία εύκολα και σε ελάχιστο χρόνο.

	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
απλός		
μεγάλος		
λίγος		
μικρός		

6. Κάνω συγκρίσεις χρησιμοποιώντας τον συγκριτικό βαθμό των επιθέτων:

γέρος, κακός, καλός

(παππούς - γιαγιά . Γιάννης - Γιώργος καλοκαίρι - χειμώνας).

α. ....
.....
.....

β. ....
.....
.....

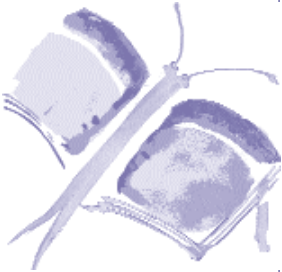
γ. ....
.....
.....

δραστηριότητα

7. Μια ιδέα: Φτιάχνουμε τη βιβλιοθήκη της τάξης μας;

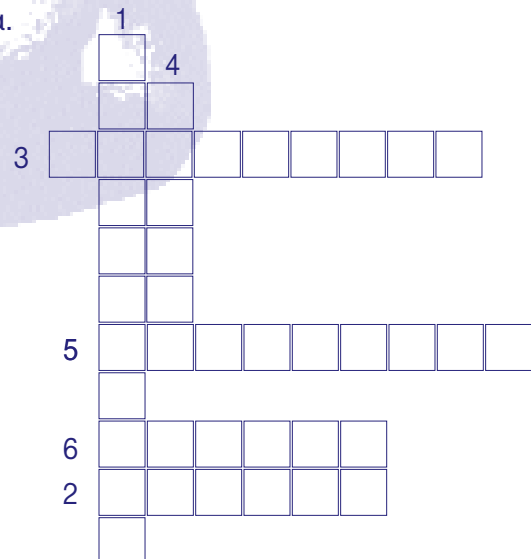
Όλοι μαζί θα οργανώσουμε τη δική μας βιβλιοθήκη. Έχετε στο σπίτι σας ελληνικά βιβλία; Αν ναι, φέρτε ένα, δυο στην τάξη. Στο τέλος της χρονιάς όποιος έχει διαβάσει τα περισσότερα βιβλία θα πάρει ένα βραβείο και κάποιο δώρο από όλους τους άλλους!!

* Μην ξεχάσετε να κρατήσετε και ένα τετράδιο δανεισμού!!!

σταυρόλεξο

- Υπάρχουν και τέτοια... βιβλία.
- Αυτοί ανακάλυψαν το χαρτί.
- Παλιά έγγραφαν και σ' αυτήν.
- Από αυτούς έμαθαν το χαρτί οι Ευρωπαίοι.
- Έτσι λέγεται αυτός που γράφει βιβλία.
- Το μικρό όνομα του Γουτεμβέργιου.

Βιβλία για παιδιά

Η *Αλίκη στη χώρα των θαυμάτων* είναι μία ιστορία που αφηγήθηκε ο Λιούις Κάρολ (1832-1898) σε παιδιά κατά τη διάρκεια μιας εκδρομής. Από τότε έγινε βιβλίο και κατέκτησε όλο τον κόσμο, αφού μεταφράστηκε ακόμα και στις γλώσσες Εσπεράντο και Σουαχίλι...

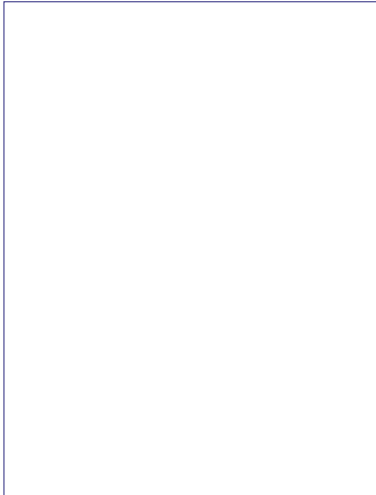
-Αλίκη, ξύπνα! Ξέρεις πόσο κοιμήθηκες; Ήταν η Ντίνα που της χάιδευε τα μαλλιά.

-Βρισκόμουν σε μια χώρα τόσο παράξενη, είπε η Αλίκη και διηγήθηκε στην Ντίνα όλες τις περιπέτειες που είχε ζήσει. Όταν τελείωσε, η αδερφή της τη φίλησε και της είπε:

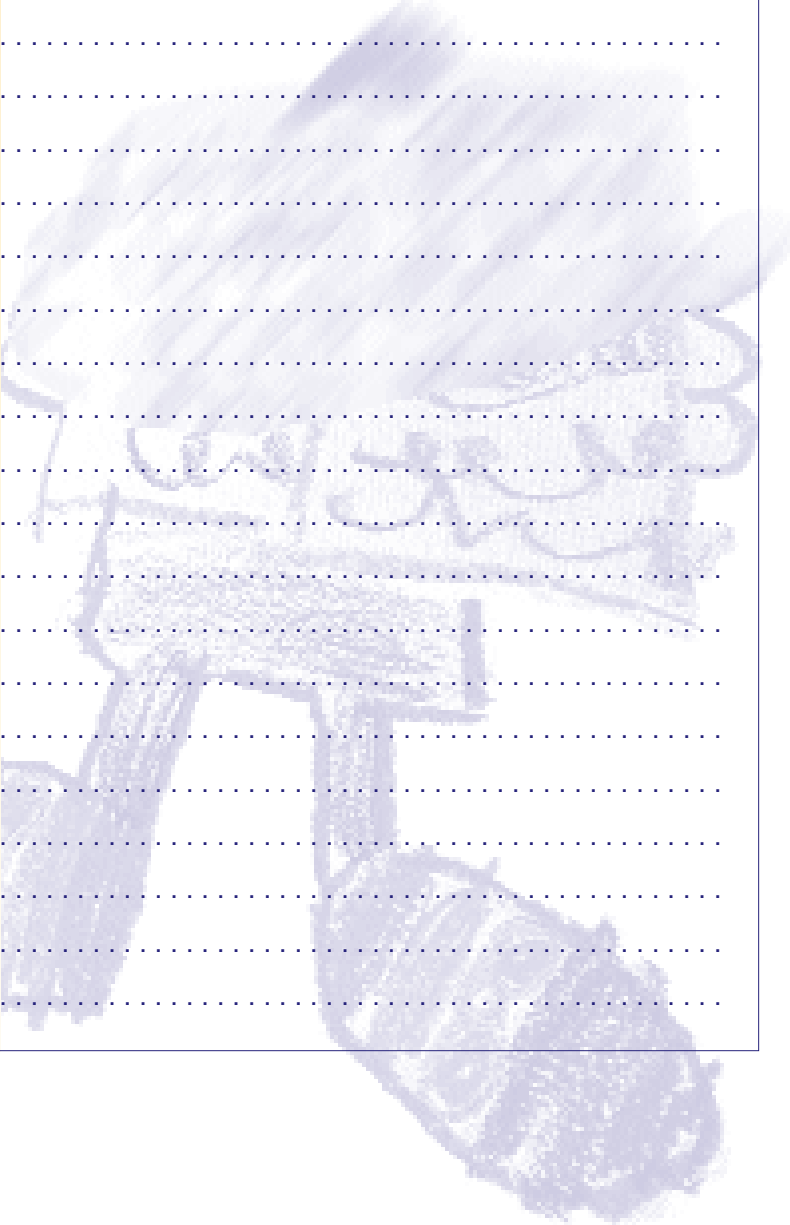
-Αγαπητή μου, ήταν ένα παράξενο όνειρο. Τώρα όμως πρέπει να γυρίσουμε στο σπίτι μας!

8. Γράφω λίγα λόγια για ένα αγαπημένο μου βιβλίο, σχεδιάζω στο πλαίσιο ένα εξώφυλλο που θα ήθελα να έχει και αντιγράφω μια παράγραφο του κειμένου που μου αρέσει ιδιαίτερα. Λέω και το γιατί.

.....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....

.....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....

ΕΝΟΤΗΤΑ 18^η

Γλώσσες...!

κατανόηση

1. Απαντώ στις ερωτήσεις:

α. Πώς κατάλαβε το παιδί της ιστορίας ότι υπήρχαν και άλλες γλώσσες διαφορετικές από τη δική του;

.....
.....

β. Πώς αντιδρούσε το παιδί, όταν άκουγε ξένες γλώσσες στο περιβάλλον του;

.....
.....

γ. Γιατί το παιδί είχε τη γνώμη ότι η "γάτα καταλάβαινε τι έλεγαν" όσοι μιλούσαν ξένη γλώσσα;

.....
.....

δ. Τι έκαναν οι άνθρωποι και σκέφτηκε ο Θεός ότι έγιναν πολύ περήφανοι;

.....
.....

ε. Γιατί δεν κατάφεραν να τελειώσουν το χτίσιμο του πύργου;

.....
.....

στ. Τι έγινε;

.....
.....

ζ. Πώς ονομάστηκε αυτός ο μισοτελειωμένος πύργος;

.....
.....

Λεξιλόγιο

2. Συμπληρώνω τις φράσεις με τις κατάλληλες λέξεις:

διδάσκω, συνεννοούμαι, καταλαβαίνω, μιλάω, γλώσσα

α. Ποια ξένη ..... μαθαίνεις στο σχολείο;

β. Η κ. Καίτη είναι καθηγήτρια ξένων γλωσσών. ....
γαλλικά στο σχολείο μας.

γ. Δεν ..... ιταλικά αλλά ..... πολύ καλά
γαλλικά.

δ. Ο φίλος μου ο Γιόχαν δεν ξέρει ελληνικά και εγώ δεν ξέρω
γερμανικά. Έτσι εμείς ..... στα αγγλικά.

3. Ο "E.T." ο Εξωγήινος κατέβηκε στη γη. Είδε την αγγελία και τη διαφήμιση της πρώτης σελίδας και σκέφτηκε: "Θέλω να ταξιδέψω. Πού να ξέρω όμως, ποια γλώσσα μιλάνε σε κάθε χώρα για να τη μάθω! Μπορείτε να με βοηθήσετε;"

■ Πού μιλάνε ιαπωνικά;	Στην Ιαπωνία.
■ Πού μιλάνε γαλλικά;	Στη .....
■ Πού μιλάνε κινέζικα;	.....
■ Πού μιλάνε ρωσικά;	.....
■ Πού μιλάνε φινλανδικά;	.....
■ Πού μιλάνε τούρκικα;	.....
■ Πού μιλάνε πολωνικά;	.....

Μιλάς ελληνικά;

■ Μιλάω

πολύ καλά
καλά
αρκετά καλά
έτσι κι έτσι
λίγο
πολύ λίγο

- Δεν μιλάω καθόλου ελληνικά
■ Δεν ξέρω λέξη!

δραστηριότητα

4. Κάνω την ίδια ερώτηση σε ένα συμμαθητή μου για τις παρακάτω γλώσσες και σημειώνω στον πίνακα τι μου απαντάει:

- Μιλάς αγγλικά;
- Δεν μιλώ καθόλου αγγλικά

αγγλικά	καθόλου
γαλλικά	
γερμανικά	
δανέζικα	
ελληνικά	
ιαπωνικά	
ινδικά	
ιρλανδικά	
ισπανικά	
ιταλικά	
κινέζικα	
ρωσικά	
σουηδικά	
φινλανδικά	

γραμματική

	μου
	σου
η χώρα	του/ της/ του
	μας
	σας
	τους

5. Απαντώ:

- α. - Είσαι από την Ελλάδα. Ποια γλώσσα μιλάνε στην χώρα **σου**;
- Στην χώρα **μου** μιλάνε ελληνικά.

- β. - Ο Γιόχαν είναι από την Γερμανία. Ποια γλώσσα μιλάνε στην χώρα **του**;

- .....

γ. - Η Τίνα είναι από την Ολλανδία. Ποια γλώσσα μιλάνε στην χώρα **της**;

- .....

δ. - Εσείς είστε από τη Νορβηγία. Ποια γλώσσα μιλάνε στην χώρα **σας**;

- Στη χώρα μας μιλάνε .....

ε. - Ο Περ και ο Μάρκουσ είναι από τη Σουηδία. Ποια γλώσσα μιλάνε στη χώρα **τους**;

- .....

Η μπλούζα **του Νίκου**

⇒ Η μπλούζα **του**

Το βιβλίο **της Μαρίας**

⇒ Το βιβλίο **της**

Το ποδήλατο **του παιδιού**

⇒ Το ποδήλατό **του**

Ο υπολογιστής **του Πέτρου και της Γιάννας**

⇒ Ο υπολογιστής **τους**

6. Απαντώ:

α. - Αυτή είναι η κασέτα της Νίκης;

- Ναι, αυτή είναι η κασέτα ____.

β. - Πού είναι το μπλουζάκι του Πέτρου;

- Το μπλουζάκι ____ είναι για πλύσιμο.

γ. - Αυτό είναι το σπιτάκι του σκύλου σου;

- Αυτό είναι το σπιτάκι ____.

δ. - Μήπως είδες την μπάλα του Γιάννη και της Ελένης;

- Ναι, εδώ είναι η μπάλα ____.

ε. - Το δωμάτιο των παιδιών είναι βρώμικο.

- Τι; Το δωμάτιό ____ είναι βρώμικο; Πάλι βαρέθηκαν να το καθαρίσουν.

Διαβάζω τα παραδείγματα και προσέχω:

Αυτή είναι **η δική μου** κασέτα, όχι **η δική σου**.

- Έχασα το μολύβι μου!
- Πάρε **το δικό μου** να γράψεις.
- Αυτός ο δίσκος είναι του Νίκου;
- Ναι, **δικός του** είναι.

ο δικός	μου	δίσκος	οι δικοί	μας	δίσκοι
η δική	σου	κασέτα	οι δικές	σας	κασέτες
το δικό	του/της/του	μολύβι	τα δικά	τους	μολύβια

7. Απαντώ:

- α. Αυτή η σοκολάτα είναι δικ_ μου.
- β. Αυτό το παντελόνι είναι δικ_ του.
- γ. Αυτές οι κάλτσες είναι δικ_ της.
- δ - Ποιανού είναι ο καφές;
  - Είναι δικ_ μου.
- ε. Αυτά τα καπέλα είναι δικ_ μας.
- στ. - Ποιανού είναι αυτοί οι μαρκαδόροι; Μήπως είναι της Μαρίας;
  - Ναι, είναι δικ_ της.

8. Συμπληρώνω αυτά που λένε ο Καραγκιόζης και ο Χατζιαβάτης παρακάτω. Μετά ακούω τον διάλογο, για να δω αν είναι σωστά.

Ο Καραγκιόζης θέλει βοήθεια

Καραγκιόζης: Αχ, αχ, αχ! Χατζιαβάτη καλέ ___ φίλε. Με βρήκε μεγάλο κακό!

Χατζιαβάτης: Κακό; Τι κακό;

Καραγκιόζης: Να, χάλασε το φρίζα **μου**. Τι να κάνω χωρίς φρίζα, ε;

Χατζιαβάτης: Τι χάλασε; Το φρύδι ___; Μπα, μια χαρά μού είσαι.

Καραγκιόζης: Όχι καλέ το φρύδι ___, το φρίζα ___! Κουφός είσαι; Και ξύνισε το γάλα και σάπισαν τα φρούτα και κόπηκε το γιαούρτι. Μεγάλο κακό!

Χατζιαβάτης: Α! Τώρα κατάλαβα. Χάλασε το ψυγείο ___.

Καραγκιόζης: Ναι, ναι. Ε, κι εγώ τι είπα; Το φρίζα. Τι θέλεις τώρα, ξύλο;

Χατζιαβάτης: Όσοχι Καραγκιόζη ___, όχι! Να για το "φρίζα" ... το λένε "ψυγείο" στα ελληνικά.

Καραγκιόζης: Τι; Άρπα την που μου κάνεις και τον έξυπνο! Κι αυτή, κι αυτή, αχ, αχ ...

Χατζιαβάτης: Ωχ, ωχ, μηηη ... μη ... αου, αου!

*Ιωάννα Τουλουμπτζόγλου,
Ο Καραγκιόζης θέλει βοήθεια*

ακρόαση

9. Ακούω το κείμενο «Ο Καραγκιόζης θέλει βοήθεια» και απαντώ :

α. Ποιο κακό βρήκε τον Καραγκιόζη;

.....

β. Τι είχε ο Καραγκιόζης μέσα στο ψυγείο;

.....

γ. Ποια είναι η σωστή ελληνική λέξη για "το φρίζα".

.....

Να τι λέμε, όταν δεν καταλαβαίνουμε κάτι σε μια ξένη γλώσσα:

Πώς λένε .... στα ελληνικά;
Πώς είναι ... στα ελληνικά;
Πώς το λένε αυτό στα ελληνικά;
Δεν καταλαβαίνω αυτή την λέξη.
Συγγνώμη, το ξαναλές;
Μου εξηγείς αυτή την λέξη;
Πιο αργά, παρακαλώ!

επικοινωνία

■ Οι Ινδιάνοι για να επικοινωνήσουν μεταξύ τους όταν είναι μακριά, στέλνουν σήματα με τον καπνό.

■ Όταν μια μέλισσα είναι έξω από την κυψέλη και ανακαλύψει τροφή, ειδοποιεί τις υπόλοιπες κάνοντας κύκλους στον αέρα. Οι κινήσεις αυτές είναι γνωστές ως "χορός των μελισσών".

10. Εσείς πώς συνεννοείστε μεταξύ σας, όταν δεν θέλετε να σας ακούσει ο δάσκαλος μέσα στην τάξη;

Ο παπαγάλος

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ένας παπαγάλος, φούσκωνε, καμάρωνε, σαν κι αυτόν δεν ήταν άλλος.

Ήτανε γλωσσομαθής, αγγλικά, ελληνικά, γλώσσες ήξερε πολλές, μα σωστά καμιά.

- Καλημέρα, χα βα γιου;,
- Μια χαρά είμαι, εσύ πώς πας;
- Νο του μπετ, ας πούμε οράιτ, άιντε μπάι ήρθε το μπας.

Πάντοτε τις μπέρδευε και μαζί του όλοι γελούσαν, αφού άλλα έλεγε κι άλλα εκείνοι εννοούσαν.

Μα μια φίλη κουκουβάγια τον συμβούλεψε σοφά: "μάθε, μωρέ παπαγάλε, δύο γλώσσες και σωστά!"

Λεξικά, δασκάλους βρήκε και μελέτησε σκληρά κι από τότε τον θαυμάζουν όλα τ' άλλα τα πουλιά.

"Καλημέρα σου, για πού;"
"Για την πόλη, το σχολείο, άντε γεια σε χαιρετώ, ήρθε το λεωφορείο".

Αντζελα Βασιλείου

γραμματική

11. Απαντώ:

α. Τι χρειάζομαι για να μάθω μια ξένη γλώσσα;

.....
.....
.....

β. Βρίσκω από το κείμενο τη λέξη που δείχνει αυτόν που ξέρει ξένες γλώσσες:

.....
.....
.....

«Άνθρωποι είμαστε
και λάθη κάνουμε...
Προπαντός όταν μαθαίνουμε
για... ξένη γλώσσα!»

δραστηριότητα

12. Θυμάστε τα παιδιά που μαγείρευαν στην κατασκήνωση του Γιοχάνεσμπουργκ; Πώς τα κατάφερναν να συνεννοούνται μεταξύ τους; Έτσι όπως τα λέει το κείμενο; Αν όχι, τότε παίξτε την παρακάτω σκηνή, χωρίς, όμως, να μιλάτε...

- Δώσε μου το αλάτι, φώναζε ο ένας.
  - Σου το έδωσα, το κρατάς στο χέρι σου. Δεν το βλέπεις;
  - Πες μου είναι καλή η σάλτσα: Μήπως πρέπει να δέσει λίγο ακόμα;
  - Κάνε γρήγορα! Πεινάω, σου λέω!
  - Ρίξε του και λίγη ρίγανη!
  - Του έριξα αρκετή, απαντούσε ο «μάγειρας».
- Έτσι πέρασαν οι μέρες με φωνές, γέλια και χαρές.

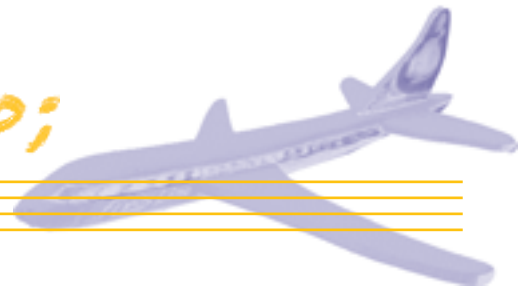
ΕΝΟΤΗΤΑ 19η

Τρένο,

πλοίο,

ή αεροπλάνο;

κατανόηση

1. Απαντώ στις ερωτήσεις:

α. Γιατί μερικοί προτιμούν να ταξιδεύουν με το τρένο;

.....
.....
.....
.....

β. Πώς περιγράφει η θεία τη στιγμή της απογείωσης;

.....
.....
.....
.....

λεξιλόγιο

2. Διαγράψω ή τι δεν ταιριάζει:

αεροδρόμιο:

αεροσυνοδοί
αεροπλάνα
κάμπος
φαράγγια
σταθμός

τρένο:

αναχώρηση
απογείωση
επιβάτης
εισπράκτορας
λιμενικοί σταθμοί
σταματώ
διάδρομος

λιμάνι:

άφιξη
επιβίβαση
επισκέπτης
πλοίο
πρακτορείο
Λιμενικός

επικοινωνία

Ζητώ διευκρινίσεις και πληροφορίες

Πελάτης: Καλημέρα σας.

Υπάλληλος: Καλημέρα σας. Σε τι μπορώ να σας φανώ χρήσιμος;

Πελάτης: **Μερικές πληροφορίες θα ήθελα, σας παρακαλώ.** Έχασα το πλοίο των 08:00 για Σίφνο και **θα ήθελα να μου πείτε πότε φεύγει το επόμενο.**

Υπάλληλος: Λυπάμαι. Δεν υπάρχει πλοίο κατευθείαν για Σίφνο.

Πελάτης: Δεν υπάρχει πλοίο για Σίφνο! Δεν κατάλαβα καλά.

Δηλαδή, είναι αδύνατον να πάω σήμερα στη Σίφνο;

Υπάλληλος: Δεν καταλάβατε καλά! Σας είπα δεν υπάρχει πλοίο κατευθείαν για Σίφνο. Μπορείτε, όμως, να πάρετε το επόμενο για Σέριφο. Φεύγει σε μισή ώρα. Προλαβαίνετε...

Πελάτης: Για Σέριφο! Μα εγώ θέλω να πάω στη Σίφνο.

Υπάλληλος: Στις 12:30 αναχωρεί από Σέριφο το επόμενο για Σίφνο. Σε μισή ώρα θα είστε εκεί!

Πελάτης: **Είστε σίγουρος γι' αυτό;**

Υπάλληλος: Απολύτως!

Πελάτης: Σας ευχαριστώ πολύ.

Για πληροφορίες ή διευκρινίσεις δρομολογίων ρωτώ με φράσεις όπως:

Θα ήθελα να μου πείτε τι ώρα φεύγει το πλοίο / τρένο / αεροπλάνο για...

- Πότε φεύγει το επόμενο πλοίο / τρένο / αεροπλάνο για...
- Δεν άκουσα / κατάλαβα καλά. Μου το ξαναλέτε, παρακαλώ...

ακρόαση

3. Ακούω προσεχτικά την ανακοίνωση για την αναχώρηση του πλοίου και υπογραμμίζω το σωστό.

α. Το δρομολόγιο με το πλοίο Ιόνιον Εξπρές

- Θα γίνει σήμερα το βράδυ.
- Θα έχει καθυστέρηση.
- Δεν θα γίνει σήμερα.

β. Το πλοίο Ιόνιον Εξπρές έχει πρόβλημα

- Λόγω απεργίας.
- Λόγω καιρού.
- Λόγω βλάβης στο μηχανοστάσιο.

γ. Πότε θα γίνει το δρομολόγιο με το πλοίο Αιγαίον Εξπρές

- Αύριο στις 8:30.
- Μεθαύριο στις 8:30.
- Σήμερα στις 8:30.

δ. Οι επιβάτες θα διανυκτερεύσουν

- Στο πλοίο.
- Σε ξενοδοχείο.
- Στο λογιστήριο.

ε. Οι επιβάτες

- Μπορούν να δειπνήσουν στο τραπέζι του καπετάνιου
- Πρέπει να εξαργυρώσουν το εισιτήριό τους
- Μπορούν να εξαργυρώνουν το εισιτήριό τους στο λογιστήριο του πλοίου

Μαθαίνω:

■ Στην Ελλάδα το πλοίο ήταν πάντα ένα από τα κυριότερα μέσα συγκοινωνίας και μεταφοράς. Έτσι, ο λαός μας στην καθημερινή του κουβέντα λέει:

A: Από χθες σε βλέπω άκεφο. Τι έπαθες και είσαι έτσι; **Πέσανε έξω τα καράβια σου;**

A: Πέτρο, θα δεχτείς τελικά να βάλεις υποψηφιότητα για πρόεδρος της τάξης μας;

B: Τι να σου πω. Δεν ξέρω. Είναι πολύ δύσκολη και υπεύθυνη θέση.

A: Πολλή δουλειά έχει η θέση του Διευθυντή!

B. Ε, βέβαια! **Μεγάλα καράβια, μεγάλες φουρτούνες!**

A: Τι καιρός και αυτός σήμερα! Άκουσες στην τηλεόραση τι έγινε; Πλημμύρες, καταστροφές, χιονοθύελλες!

B: Αχ! και ξέχασα έξω το καπέλο μου!

A: Τι λες παιδί μου ! **Εδώ καράβια χάνονται, βαρκούλες αρμενίζουν!**

Προσέχω και μαθαίνω:

- Πέσανε έξω τα καράβια σου
- Εδώ καράβια χάνονται, βαρκούλες αρμενίζουν
- Μεγάλα καράβια, μεγάλες φουρτούνες

5. Υπογραμμίζω τώρα τη σωστή σημασία των φράσεων:

α. "Πέσανε έξω τα καράβια σου" σημαίνει:

- συνέβη κάτι δυσάρεστο.
- βυθίστηκε κάποιο πλοίο.
- δεν συνέβη κάτι δυσάρεστο.

β. "Εδώ καράβια χάνονται, βαρκούλες αρμενίζουν" σημαίνει:

- κάποια πλοία βυθίστηκαν αλλά κάποιες βάρκες όχι.
- όταν βυθίζονται πλοία, τότε τρέχουν βάρκες να τα σώσουν .
- κάποια γεγονότα είναι τόσο σημαντικά, ώστε κάποια άλλα φαίνεται να είναι ασήμαντα.

γ. "Μεγάλα καράβια, μεγάλες φουρτούνες" σημαίνει:

- κάποιες σημαντικές θέσεις έχουν και μεγάλες ευθύνες.
- όταν το πλοίο είναι μεγάλο, τότε οι φουρτούνες είναι μεγαλύτερες.
- τα μεγάλα καράβια ταξιδεύουν μόνο με μεγάλες φουρτούνες.

Ξαναθυμάμαι ό,τι έμαθα για τις δευτερεύουσες προτάσεις

6. Συνδέω τις προτάσεις με τον σύνδεσμο *ότι\πως*.

Π.χ Αύριο θα έχουν απεργία οι οδηγοί των λεωφορείων. *Διάβασα στην εφημερίδα*

Διάβασα στην εφημερίδα ότι αύριο θα έχουν απεργία οι οδηγοί των λεωφορείων.

α. Πολλές μεγαλουπόλεις αντιμετωπίζουν κυκλοφοριακό πρόβλημα. *Νομίζω*

.....

β. Είναι ήδη 7:30 και δεν έχει γίνει αναγγελία. Η πτήση έχει καθυστέρηση. *Φαίνεται*

.....

γ. Με το τρένο δεν έχουμε το άγχος της οδήγησης και της κυκλοφορίας. *Έχω σκεφτεί*

.....

δ. Αύριο έχουν απεργία οι οδηγοί των λεωφορείων. *Άκουσα*

.....

ε. Μπορείτε να μεταφέρετε με τρένο κατοικίδια ζώα; *Είμαι σίγουρος*

.....

στ. Σε όλα τα μέσα συγκοινωνίας υπάρχουν ιδιαίτερες θέσεις για τα άτομα με ειδικές ανάγκες. *Νομίζω*

.....

7. Συνδέω τις προτάσεις με τον κατάλληλο χρονικό σύνδεσμο όταν / πριν/αφού/ μόλις.

Π.χ. **Πριν** ξεκινήσει το ταξίδι του, ο πιλότος συμβουλευέται τον πύργο ελέγχου (πριν, αφού)

α. ....έφυγα, πήρε τηλέφωνο. (**μόλις, πριν**)

β. Θα κλείσουμε τα εισιτήρια, ...πρώτα ρωτήσουμε τις τιμές. (**αφού, όταν**)

γ. Καλού κακού, ...φύγουμε με το αυτοκίνητο, ας ακούσουμε το δελτίο καιρού (**πριν, όταν**)

δ. ....έφτασε ο Γιάννης στο λιμάνι , το πλοίο είχε ήδη φύγει. (**όταν, μόλις**)

ε. Δεν δικαιούστε έκπτωση, ...δεν έχετε μαζί την μαθητική σας ταυτότητα. (**όταν, πριν**)

στ. .... ταξιδέψετε, δεθείτε με την ζωή. Φορέστε την ζώνη ασφαλείας. (**πριν, όταν**)

8. Συνδέω τις προτάσεις με τον σύνδεσμο να:

Π.χ. **Μπορείτε.** Ρωτήστε στον ταξιδιωτικό σας πράκτορα για τις νέες μας τιμές.
Μπορείτε να ρωτήσετε στον ταξιδιωτικό μας πράκτορα για τις νέες μας τιμές;

α. **Πρέπει.** Προμηθευτείτε έγκαιρα τα εισιτήρια σας.

.....

β. **Πρέπει.** Διαβάζετε προσεχτικά τους όρους του εισιτηρίου σας.

.....

γ. **Είναι εύκολο.** Καλέστε ένα ταξί, παρακαλώ.

.....

δ. **Μου αρέσει.** Ταξιδεύω με το αεροπλάνο.

.....

ε. **Καλό είναι.** Έχεις πάντα μαζί σου ψιλά.

.....

στ. **Μπορείς.** Περιμένεις στο τέρμα των λεωφορείων.

.....

Προσέχω την παρακάτω πρόταση

Όσο αυξάνεται το δολλάριο, τόσο αυξάνονται και οι τιμές των καυσίμων

Όσο + ρήμα , τόσο + ρήμα

9. Συνδέω τις φράσεις με το όσο ....., τόσο...

Π.χ. μειώνονται οι θέσεις εργασίας / αυξάνεται η ανεργία.

Όσο μειώνονται οι θέσεις εργασίας, τόσο αυξάνεται η ανεργία

α. οι οδηγοί δεν ακολουθούν τους κανόνες του κώδικα οδικής κυκλοφορίας / θα γίνονται τροχαία δυστυχήματα.

.....
.....

β. δεν γυμνάζεσαι / θα βλάπτεις την υγεία σου.

.....
.....

γ. θα έχουν απεργία οι πιλότοι / θα ταλαιπωρείται το επιβατικό κοινό.

.....
.....

δ. δεν πηγαίνεις στον γιατρό / θα πονάς.

.....
.....

ε. δεν του μιλάς/ θα χειροτερεύουν οι σχέσεις σας.

.....
.....

Το τόσο και το όσο το χρησιμοποιούμε και αλλιώς. Πρόσεξε το παρακάτω παράδειγμα.

Η διεύθυνση του αεροδρομίου ανακοίνωσε ότι **τόσο** οι πτήσεις εσωτερικού, **όσο** και οι πτήσεις του εξωτερικού θα έχουν καθυστέρηση λόγω καιρού.

Το λέμε και αλλιώς:

Η διεύθυνση του αεροδρομίου ανακοίνωσε ότι **και** οι πτήσεις εσωτερικού **και** οι πτήσεις εξωτερικού θα έχουν καθυστέρηση λόγω καιρού.

Παρά τις προσπάθειες **τόσο** της τροχαίας **όσο** και της δημοτικής αστυνομίας το κυκλοφοριακό πρόβλημα δεν επιλύθηκε.

τόσο + προσδιορισμός, **όσο και** + προσδιορισμός

10. Συνδέω τις παρακάτω φράσεις με το τόσο ... όσο

Π.χ. Το αποτέλεσμα του χθεσινού αγώνα ήταν απογοητευτικό/ για τους παίκτες/ και για τον πρόεδρο της ομάδας.

Το αποτέλεσμα του αγώνα ήταν απογοητευτικό **τόσο για** τους παίκτες **όσο και για** τον πρόεδρο της ομάδας.

α. Η απόφαση ήταν εναντίον / της Μαρίας / και του Γιάννη.

.....

β. Η έκπτωση στα εισιτήρια των λεωφορείων ισχύει / για τους μαθητές / και για τους φοιτητές.

.....

.....

γ. Οι ποινές για την μη εφαρμογή του νόμου θα επιβάλλονται/ στους εμπόρους / και στους πελάτες.

.....

.....

δ. Τα καυσαέρια από τις εξατμίσεις των αυτοκινήτων βλάπτουν / το περιβάλλον / και την υγεία μας.

.....

.....

ε. Έχετε σκεφτεί ότι με το τρένο ξενοιάζουμε από το άγχος / της οδήγησης / και της κυκλοφορίας.

.....

.....

στ. Με το Orient Express ταξίδευαν / διπλωμάτες/ και τυχολιώχτες.

.....

ΕΝΟΤΗΤΑ 902

τα παιδιά
στον κόσμο
τον 21^ο αιώνα

κατανόηση

1. Απαντώ στις ερωτήσεις:

α. Περιγράψτε την ατμόσφαιρα του παιχνιδιού:

.....
.....
.....

β. Τι όνειρα κάνουν τα παιδιά;

.....
.....
.....

γ. Πώς μπαίνουν τα παιδιά του Τρίτου Κόσμου στη νέα χιλιετία;

.....
.....
.....

δ. Σε τι διαφέρουν τα παιδιά του 2003 από τα παιδιά που ζουν ...
"κάπου στη Γαλλία";

.....
.....
.....
.....

Λεξιλόγιο

2. Ξέρετε παιχνίδια που έπαιζαν παλιότερα στην Ελλάδα ή σε άλλες χώρες ; Τι σημαίνουν οι λέξεις μήλα, φιδάκι, πεντόβολα στον κόσμο των παιχνιδιών;

3. Υπογραμμίζω το σωστό.

α. Τι παίρνουμε από το έδαφος

- γάλα
- ξυλεία
- κρέας

β. Τι βάζουμε στο ψυγείο

- τρόφιμα
- βιβλία
- παλιά πράγματα

γ. Τι παίρνουμε από το υπέδαφος

- πετρέλαιο
- νερό
- πολύτιμα μέταλλα

4. Ενώνω τις λέξεις που ταιριάζουν και σκέφτομαι πώς θα τις παρουσιάσω ως δικαιώματα όλων των παιδιών.

εκπαίδευση

ηλεκτρονικοί υπολογιστές

τέχνη

διαδίκτυο

παιχνίδι

σχολείο

μπάλα

μουσική

τραγούδι

φίλοι

πληροφόρηση

διακοπές

ελεύθερος χρόνος

ξεκούραση

Διαβάζω:

- Πώς ήταν ο καιρός ;
- Ο καιρός ήταν πολύ καλός.
- Και πώς περάσατε;
- Περάσαμε **υπέροχα!**

Τι ωραία! Σε μια βδομάδα έχουμε διακοπές!

Από τα επίθετα φτιάχνω επιρρήματα:

Επίθετο

καλός, -ή, -ό
 εύκολος , -ή, -ό
 δύσκολος, -η, -ο
 άσχημος, -η, -ο
 υπέροχος, -η, -ο

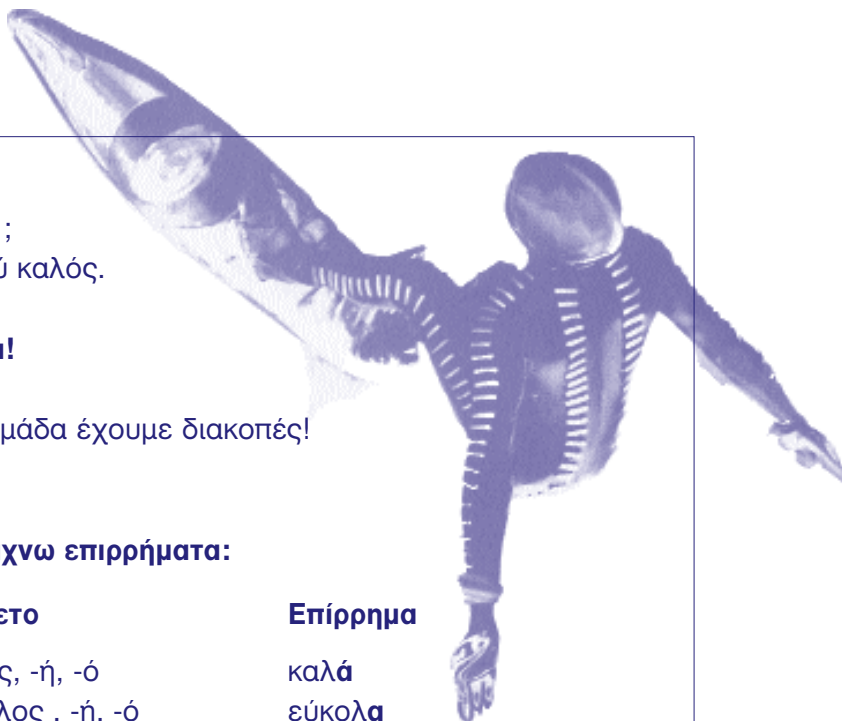
Επίρρημα

καλά
 εύκολα
 δύσκολα
 άσχημα
 υπέροχα

5. Συμπληρώνω τα κενά με τις κατάλληλες από τις παρακάτω λέξεις:

(Μπράβο, καλά, χοντρά, φυσικά, χτες, κόκκινο και άσπρο, πολλές, όλες- όλες, Όχι).

- Πώς σου φάνηκε ο Νίκος σήμερα;
- ....., ήταν, αν και φαινόταν λίγο κουρασμένος.
- ....., αφού όλη τη μέρα δεν σταμάτησε καθόλου.
- Τι εννοείς
- Δεν είδες το καινούργιο του ποδήλατο;
- ....., πότε το πήρε,
- ..... είχε γενέθλια και του το χάρισαν οι γονείς του.
- Τι χρώμα έχει;
- Τα χρώματα της ομάδας του, ... και .....
- Έχει ..... ταχύτητες;
- ..... - - ..... είναι δώδεκα, αλλά έχει και .....
- λάστιχα για τους ..... δρόμους.
- ....., ... ! Εγώ στη θέση του δε θα έμενα λεπτό στο σπίτι.

γραπτός λόγος

6. Διαλέγω ένα από τα παρακάτω θέματα και γράφω γι' αυτό δέκα-δώδεκα γραμμές.

α. Εγώ μετά από είκοσι χρόνια.

β. Ο κόσμος των μεγάλων και ο κόσμος των παιδιών: μακριά, κοντά ή μαζί;

γ. Χρειάζομαι ένα φίλο!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. Πάρτε μια συνέντευξη από τους γονείς σας.

- Ρωτήστε τους πώς ζούσαν, όταν ήταν παιδιά, πώς ονειρεύονταν να είναι ο κόσμος, όταν θα μεγάλωναν.
- Ρωτήστε τους αν τα όνειρα που είχαν, πραγματοποιήθηκαν, αν σας θεωρούν ή όχι τυχερούς που ζείτε αυτή την εποχή. Να δικαιολογήσουν τη γνώμη τους.
- Εδώ γράφετε τα κυριότερα σημεία της συνέντευξης:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ΕΝΟΤΗΤΑ 21^η

Χίλια χρόνια

Εξερευνήσεις

κατανόηση

1. Απαντώ στις ερωτήσεις:

α. Πώς προετοιμάστηκε ο Κολόμβος για το μεγάλο του ταξίδι; Ποιο βιβλίο τον επηρέασε;

.....
.....
.....
.....

β. Πώς υποστήριξε ο Κολόμβος τη σπουδαιότητα της ανακάλυψής του;

.....
.....
.....
.....

λεξιλόγιο

2. Παρατηρώ προσεκτικά τον χάρτη με τις εξερευνήσεις των μεγάλων θαλασσοπόρων και μιλώ για την πορεία που ακολούθησαν. Με βοηθούν και οι παρακάτω φράσεις:

κατευθύνομαι προς...

φαίνεται στον ορίζοντα...

κάνω τον περίπλου της γης...

ακολουθώ την πορεία προς ...

ανακαλύπτω νέο δρόμο...

3. Συμπληρώνω τα κενά με τις κατάλληλες από τις εξής λέξεις:

ξηρά, κατόρθωμα, εξερευνητής, ανακάλυψη, ορίζοντας, περίπλους, γεωγράφος, πλέω.

- α. Ο Μαγγελάνος ήταν ο τελευταίος μεγάλος ..... , που έκανε τον ..... της γης.
- β. Το ταξίδι του Κολόμβου στη Ν. Αμερική ήταν ένα μεγάλο ..... , αλλά οι φίλοι του δεν πίστευαν την ..... του.
- γ. Ο Κολόμβος διάβασε πολλά βιβλία ..... πριν αρχίσει την περιπλάνησή του.
- δ. Ο Ερρίκος ο Θαλασσοπόρος θα έφθανε γρηγορότερα στην Κίνα, αν ..... προς τα δυτικά.
- ε. Όταν στον ..... φάνηκε ..... , ο Μαγγελάνος δεν πίστευε στα μάτια του.

γραμμαστική

Προσέχω τις παρακάτω φράσεις:

- Πόσοι από μας δεν ξενύχτησαν **διαβάζοντας** τις περιπέτειες του Ιουλίου Βερν;
- Ο Μαγγελάνος πίστευε ότι μπορούσε να φτάσει στην Ανατολή, **αποφεύγοντας** το ακρωτήριο της Καλής Ελπίδας.
- Λίγο αργότερα ο Κολόμβος ταξίδεψε προς τα δυτικά, **νομίζοντας** και πάλι ότι πλέει προς τα ανατολικά.

Θυμάμαι:

διαβάζω	⇒	διαβάζ- οντας
τιμώ	⇒	τιμ- ώντας

4. Αλλάζω τα ρήματα σε μετοχές ενεστώτα ενεργητικής φωνής.

π.χ αλλάζω ⇒ αλλάζοντας

α. τραγουδώ	⇒	.....	ε. κατοικώ	⇒	.....
β. μπαίνω	⇒	.....	στ. γνωρίζω	⇒	.....
γ. ανακαλύπτω	⇒	.....	ζ. αντιμετωπίζω	⇒	.....
δ. εξερευνώ	⇒	.....	η. παρακολουθώ	⇒	.....

5. Συμπληρώνω τα κενά με τη μετοχή ενεστώτα ενεργητικής φωνής

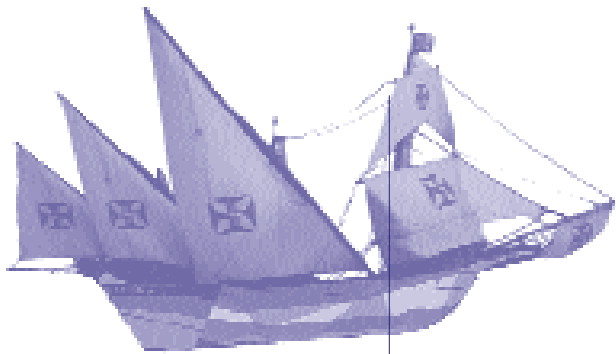
- α. Μου αρέσει να περνώ την ώρα μου ..... (διαβάζω)
- β. Ο Νίκος έφυγε ..... (τρέχω) για να προλάβει το λεωφορείο.
- γ. Έμεινε πίσω μην ..... (μπορώ) να τρέξει.
- δ. Ο Μάρκο Πόλο ..... (προχωρώ) στο εσωτερικό της Ασίας, ανακάλυψε νέους δρόμους για το εμπόριο των μπαχαρικών.
- ε. .... (βλέπω) τη θάλασσα κάτω από τα πόδια μου δεν πίστευα στα μάτια μου.
- στ. Περιπατούσαμε στο δρόμο ..... (μιλώ) για τη μουσική που μας αρέσει.

σύνταξη

6. Μετατρέπω τα ρήματα της δεύτερης πρότασης στη μετοχή ενεστώτα ενεργητικής φωνής:

- π. χ. Χθες διασκεδάσαμε. Χορεύαμε μάμπο.
Χθες διασκεδάσαμε χορεύοντας μάμπο.
- α. Διαβάζω εφημερίδα. Περιμένω το τρένο.
.....
- β. Η Κατερίνα. Ξενυχτά. Διαβάζει τα μυθιστορήματα του Ιουλίου Βερν.
.....
- γ. Ο Κολόμβος χαιρέτησε τους ιθαγενείς της Ν. Αμερικής. Νόμιζε ότι είναι Ινδοί.
.....
- δ. Ο Μαγγελάνος πιστεύει ότι μπορεί να φθάσει στην Ανατολή. Αποφεύγει το ακρωτήριο της Καλής Ελπίδας.
.....
- ε. Να κλείσεις την πόρτα. Βγαίνεις από το δωμάτιο.
.....
- στ. Ο Νίκος με κοιτούσε. Χαμογελούσε.
.....

σύνταξη

Διαβάζω προσεκτικά τις παρακάτω προτάσεις και παρατηρώ:

- **Όταν** ο Χριστόφορος Κολόμβος **γύρισε** στην Αμερική, η βασίλισσα του **πρόσφερε** πλούσια δώρα.
- **Όταν ταξίδευα** για την Αμερική **σκεφτόμουν** διαρκώς τους πρώτους θαλασσοπόρους.
- **Όταν θέλω** να ταξιδέψω σε μέρη μακρινά και άγνωστα, **κλείνω** τα μάτια μου και ονειρεύομαι.

Προσέχω:

Όταν + ενεστώτας	⇒	ενεστώτας
Όταν + παρατατικός	⇒	παρατατικός
Όταν + αόριστος	⇒	αόριστος

7. Συμπληρώνω τις προτάσεις:

α. Όταν ο Χριστόφορος Κολόμβος έφτασε στην Αμερική, ...
(εντυπωσιάζομαι) από τη βλάστηση της περιοχής.

β. Όταν ταξιδεύω με τη φαντασία μου, ... (πηγαίνω) όσο μακριά θέλω.

γ. Όταν πηγαίνουμε στη Λαϊκή, ... (ψωνίζω) πάντα φρούτα και λαχανικά.

δ. Όταν εγώ ερχόμουν, εσύ ..... (πηγαίνω).

ε. Όταν διάβαζε το βιβλίο των μεγάλων ανακαλύψεων, ...
(σκέφτομαι) πόσο δύσκολο ήταν να ταξιδεύεις εκείνη την εποχή.

στ. Όταν ο Ροβινσώνας Κρούσος βρέθηκε στο νησί μόνος του,
..... (αρχίζω) την εξερεύνησή του.

8. Ακούω προσεκτικά το κείμενο "Ένα παράξενο γεύμα" και απαντώ στις ερωτήσεις:

α. Πώς γλίτωσε ο Γκιούλιβερ από το κυνήγι του βάτραχου ;

.....
.....
.....
.....

β. Πώς βρέθηκε ο Γκιούλιβερ μέσα στη μπιζελόσουπα;

.....
.....
.....
.....

γ. Γιατί ο Γκιούλιβερ "έτρεμε ολόκληρος από την τρομάρα" του;

.....
.....
.....
.....

δ. Πώς συμπεριφέρθηκε ο Γκιούλιβερ, για να γλιτώσει από το γιγαντονάνο;

.....
.....
.....
.....

ε. Γιατί ο γιγαντονάνος πέταξε τον Γκιούλιβερ στο ποτήρι με το κρασί;

.....
.....
.....
.....

γραπτός λόγος

9. Ψάχνω στον παγκόσμιο Άτλαντα ένα άγνωστο απομακρυσμένο χωριό και καταστρώνω ένα σχέδιο εξερεύνησής του. Μαθαίνω για τη φύση και το κλίμα της περιοχής, τους ανθρώπους, τους κινδύνους που μπορεί να αντιμετωπίσεις και γράφω ένα φανταστικό ημερολόγιο μιας εβδομάδας· σαν να βρέθηκα εκεί ναυαγός!

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ΕΝΟΤΗΤΑ 222

οδοιπορικό στην Αυστραλία

κατανόηση

1. Απαντώ στις ερωτήσεις:

α. Τι γιορτάζουν οι Αυστραλοί τη Μέρα της Αυστραλίας;

.....
.....

β. Ποια χρονιά πρωτόφτασαν Έλληνες στην Αυστραλία; Ποιος ήταν ο λόγος;

.....
.....

γ. Με ποια πλοία έφταναν τα κύματα των μεταναστών;

.....
.....

δ. Γιατί έμειναν τελικά στην Αυστραλία οι περισσότεροι από τους Έλληνες μετανάστες;

.....
.....

ε. Ποιοι ήταν οι μακρινοί παράδεισοι που έβλεπαν στον χάρτη οι μετανάστες;

.....
.....

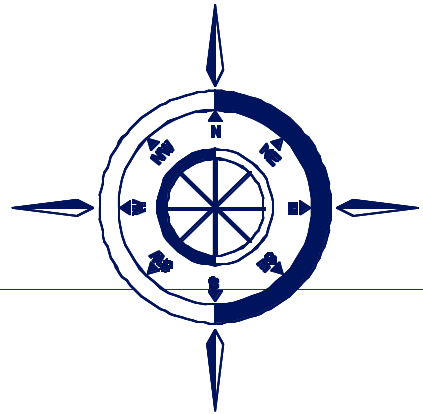
στ. Τι ονειρεύονταν στο κατάστρωμα του πλοίου οι ταξιδιώτες;

.....
.....

Λεξιλόγιο

2. Υπογραμμίζω τη σωστή σημασία:

- α. ανακαλύπτω
- βρίσκω κάτι που υπάρχει
  - βρίσκω τη σημασία μιας λέξης
  - αποκαλύπτω
- β. προκόβω
- προοδεύω
  - αποκτώ πολλά χρήματα
  - επιβιώνω
- γ. μετανάστευση
- εγκατάσταση σε χώρα, όπου βρίσκω δουλειά
  - ταξίδι για σπουδές
  - εξερεύνηση

γραμμαστική

3. Υπογραμμίζω τη σωστή σημασία:

Η πυξίδα μάς δείχνει...
Τα σημεία του ορίζοντα

Β = βορράς

Ν = νότος

Α = ανατολή

Δ = δύση

ΒΔ = βορειοδυτικά

ΝΔ = νοτιοδυτικά

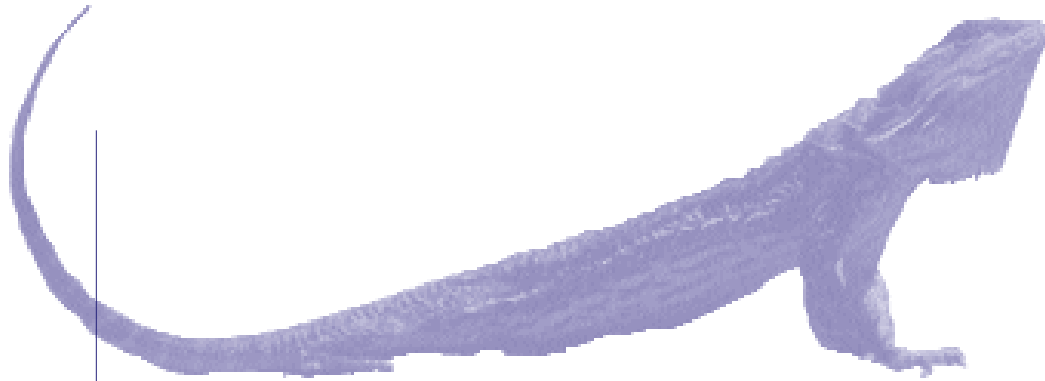
ΝΑ = νοτιοανατολικά

ΒΑ = βορειοανατολικά

Η Ελλάδα βρίσκεται

νότια	της	Ευρώπης
ανατολικά	της	Ιταλίας
βόρεια	της	Αφρικής
δυτικά	της	Τουρκίας

ανατολικά / δυτικά / βόρεια / νότια + γενική

Παρατηρώ τον χάρτη της Ελλάδας στην τάξη μου και διαβάζω!

Η Ελλάδα βορειοδυτικά **συνορεύει** με την Αλβανία, βόρεια με τα FYROM και την Βουλγαρία και ανατολικά με την Τουρκία

η Ελλάδα συνορεύει

βόρεια	με	την / τον	.....
νότια	με	την / τον	.....
ανατολικά	με	την / τον	.....
δυτικά	με	την / τον	.....

Η πρόθεση «από»

- Η Ελλάδα δυτικά **βρέχεται από** την Αδριατική θάλασσα, ανατολικά βρέχεται από το Αιγαίο πέλαγος και νότια από το Λιβυκό πέλαγος.

- Η Αυστραλία είναι ένα μεγάλο νησί. Ανατολικά **βρέχεται από** τον Ειρηνικό ωκεανό, νότια και δυτικά και βόρεια από τον Ινδικό ωκεανό.

η Ελλάδα βρέχεται

βόρεια	από	την / τον	.....
νότια	από	την / τον	.....
ανατολικά	από	την / τον	.....
δυτικά	από	την / τον	.....

δραστηριότητα

4. Γράφω τα σύνορα της χώρας που μένω χρησιμοποιώντας τις φράσεις του παραπάνω πίνακα.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. Συμπληρώνω το κάθε κενό στο παρακάτω κείμενο με την κατάλληλη από τις προθέσεις: από, προς, μετά, σε, για.

(Ξαναθυμάμαι τις προθέσεις που έμαθα στο βιβλίο της προηγούμενης τάξης).

Η τάξη μου αποφάσισε να πάμε εκδρομή μακριά ..... τη Φραγκφούρτη, την πόλη που μένουμε. Πήραμε την εθνική οδό με κατεύθυνση .... την Ελβετία. Επειδή ο οδηγός κουράστηκε από την κίνηση που είχε ο αυτοκινητόδρομος, κατά τις έντεκα σταματήσαμε ..... ένα πάρκινγκ. .... μισή ώρα ξεκινήσαμε και στις δύο παρά τέταρτο φθάσαμε στην πόλη Βίντερτουρ της Ελβετίας, όπου βρήκαμε ξενοδοχείο και μείναμε. Την άλλη μέρα, αντί να πάμε στη Ζυρίχη πήγαμε ..... την πόλη Χερισάου. Βγαίνοντας ..... αυτή κι ύστερα ..... λίγα χιλιόμετρα ανεβήκαμε με το τελεφερίκ στο Ζένιτς, που είναι ..... τις ψηλότερες κορυφές των ελβετικών Άλπεων. Σε μια καφετέρια, που ήταν χτισμένη πάνω στους βράχους, πήραμε το πρωινό μας. .... το σημείο που καθόμαστε, η θέα ήταν καταπληκτική. Ξαφνικά κάποιος με ανεμόπτερο πέταξε απ' την κορυφή κι έφτασε ως κάτω στην κοιλάδα.

γραμματική

Προσέχω τις παρακάτω φράσεις

Η Νέα Ζηλανδία βρίσκεται

ññ
ññ

μακριά από την Ευρώπη

κοντά στην Αυστραλία

Ο Γιάννης πάρκαρε το αυτοκίνητό του

ññ
ññ

μπροστά από το δικό μου

πίσω από το δικό μου

Τα γυαλιά του Φοίβου είναι

ññ
ññ

πάνω στην εφημερίδα

κάτω από την εφημερίδα

μακριά
πίσω
κάτω

από

έναν, μία, ένα...
τον, την, το...

κοντά
πάνω

σε

έναν, μία, ένα...
στον, στη(ν), στο...

Η πρόθεση «κατά»

Διαβάζω τα παραδείγματα

Δεν ξέρω ακριβώς τι ώρα θα γυρίσω. Ελπίζω όμως, **κατά** τις τέσσερις και μισή να είμαι σπίτι.

Κατά

τις τέσσερις
το μεσημέρι
το απόγευμα

θα περάσω από το σπίτι σου

Θα εμφανιστεί ξανά κατά

τον Δεκέμβρη
τα μέσα της εβδομάδας
την Άνοιξη

κατά + αιτιατική

Το λέμε και αλλιώς

κατά τις τέσσερις

περίπου στις τέσσερις
γύρω στις τέσσερις
λίγο μετά τις τέσσερις
λίγο πριν από τις τέσσερις

Η πρόθεση «μέχρι»

Ρωτώ χρησιμοποιώντας την πρόθεση "μέχρι"

Μέχρι πότε

ññ

θα πηγαίνεις στο σχολείο;

θα έχετε τελειώσει τις δουλειές σας;

(Ενώ λέμε: Πότε θα τελειώσετε τις δουλειές σας;)

Μέχρι πότε +

Μέλλοντας διαρκείας

Μέλλοντας συντελεσμένος

Μέχρι

αύριο
την Πέμπτη
την άλλη εβδομάδα
τον Μάρτη
τον επόμενο μήνα
τον άλλο χρόνο

γραμματική

Αλλά !

λέμε: **μέχρι του χρόνου**

- **Μέχρι πού** πήγατε βόλτα;
- Μέχρι τον κήπο.

Μέχρι

τον κήπο
την πλατεία
την πόλη
το ταχυδρομείο

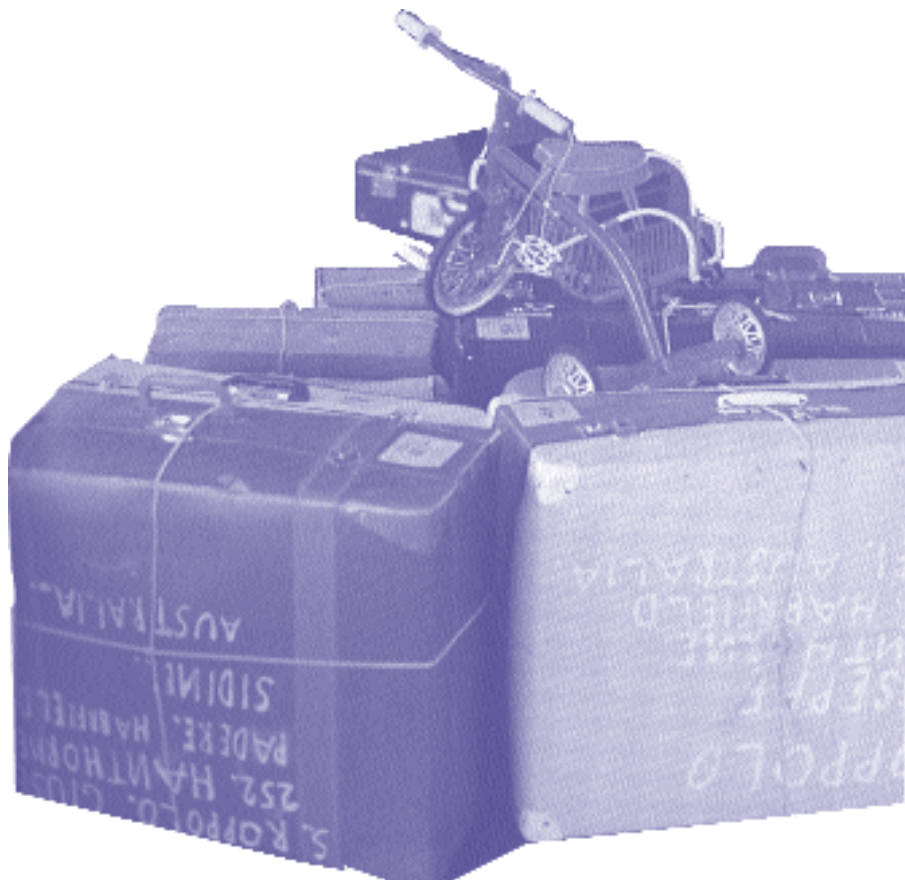
μέχρι + αιτιατική

Μαθαίνω να ρωτώ/να απαντώ και με άλλες προθέσεις:

- **Με ποιον** θα πας φέτος διακοπές;
- Θα πάω **με την** παρέα μου.
- **Από πού** είναι ο Νίκος;
- Ο Νίκος είναι **από τον** Καναδά.

Σε ερωτηματικές προτάσεις προσέχω τη σειρά των λέξεων

Πρόθεση + ερωτηματική αντωνυμία ή επίρρημα

δραστηριότητα

6. Φτιάχνω ερωτήσεις όπως στο παράδειγμα:

Ο Γιάννης πήγε **μέχρι το** ταχυδρομείο.

Μέχρι πού πήγε ο Γιάννης;

α. Μέχρι την άνοιξη θα είναι έτοιμο το νέο αεροδρόμιο.

β. Ο καιρός θα παραμείνει ίδιος μέχρι και την Πέμπτη.

γ. Η απόφασή μου για το ταξίδι στην Αυστραλία εξαρτάται από τον Γιάννη.

δ. Η Ελλάδα συνορεύει στα βόρεια με την Αλβανία, τα Σκόπια και τη Βουλγαρία.

ε. Ο Κίμωνας πήρε σήμερα ένα δώρο για την Μαρία .

7. Σχηματίζω σύνθετες λέξεις με την πρόθεση κατά-, και συζητώ τη σημασία της.

κατά + καλοκαίρι

κατακαλόκαιρο

κατά + μεσημέρι

.....

κατά + χειμώνας

.....

κατά + στήθος

κατάστημα

κατά + καρδιά

.....

κατά + μάτια

.....

κατά + άσπρος

κάτασπρος

κατά + μαύρος

.....

κατά + κόκκινος

.....

κατά + κίτρινος

.....

κατά + πράσινος

.....

κατά + γαλανός

.....

κατά + μόνος

κατάμονος

κατά + ξανθός

.....

κατά + χλωμός

.....

Διαβάζω και θυμάμαι

πρόθεση + ουσιαστικό στην αιτιατική

Στου κουφού την πόρτα...

Στην πόρτα του κουφού...

Στου Φρίξου...

Στο σπίτι του Φρίξου...

8. Συμπληρώνω τις προθέσεις που λείπουν.

- α. Θέλω ..... του χρόνου να έχω βελτιώσει τα ελληνικά μου.
- β. Χθες πήγαμε βόλτα με το αυτοκίνητο ..... την Αστόρια και γυρίσαμε.
- γ. - Τι ώρα γύρισες χθές στο σπίτι σου; Σ' έπαιρνα τηλέφωνο όλο το απόγευμα.
- Ε, νομίζω ..... τις επτά το απόγευμα.. Δε θυμάμαι και καλά, γιατί δεν κοίταξα το ρολόι μου.
- δ. Έχω παρκάρει το αυτοκίνητό μου μπροστά ..... το δικό σου. Ελπίζω να μπορείς να φύγεις μετά.
- ε. Κάτω ..... τα βιβλία σου θα βρεις και τα χαρτιά που ψάχνεις.
- στ. Πολύ ωραίο παντελόνι ! Και πολύ καλή ποιότητα. Το αγόρασα ..... ένα καινούργιο μαγαζί στην Αθήνα.
- ζ. Όταν ήρθε ο Βαγγέλης στο σπίτι έβγαλε μέσα ..... την τσάντα του ένα ωραιότατο βιβλίο.

γραφτός λόγος

9. Φτιάχνω διαλόγους για κάποια από τα σχέδιά μου για το καλοκαίρι χρησιμοποιώντας όποιες από τις παρακάτω εκφράσεις θέλω .

- Σκέφτομαι να.....
- Σχεδιάζω να.....
- Λέω να .....
- Προγραμματίζω να....
- Θέλω να ....
- Σκοπεύω να ....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ακρόαση

10. Ακούω προσεκτικά το κείμενο "Γιατί πηδούν τα καγκουρό" και διαλέγω τη σωστή απάντηση:

α. Το καγκουρό πριν από πολλά χρόνια περπατούσε:

- με τα τέσσερα πόδια.
- με τα δύο πόδια.
- δεν περπατούσε καθόλου.

β. Το καγκουρό ήταν:

- ένα ντροπαλό ζώο.
- ένα φοβισμένο ζώο.
- ένα κακομαθημένο ζώο.

γ. Τι έπαθαν τα μπροστινά πόδια του καγκουρό:

- τα χτύπησε κάποιος κυνηγός.
- έπιασαν φωτιά και μίκραιναν.
- τα χτύπησε με το αυτοκίνητό του κάποιος απρόσεκτος κυνηγός.

δ. Το καγκουρό άρχισε να πηδάει με τα πιασινά του πόδια:

- γιατί τα μπροστινά ήταν πιο κοντά, και έτσι δεν μπορούσε να περπατήσει.
- γιατί τα μπροστινά του πόδια είχαν καεί και μικράναι.
- τα πιασινά του πόδια ήταν πιο δυνατά και πιο μακριά.

Για να δω τι ξέρω

Σαντορίνη

Η Σαντορίνη με τα πέντε νησιά και με τα δεκατέσσερα όμορφα χωριά της είναι ένα μικρό αλλά μαγευτικό σύνολο νησιών. Τα μουσεία, η αρχαία πόλη στο Ακρωτήρι, οι όμορφες παραλίες, το παράξενο ηφαίστειο, η πεντακάθαρη κρυστάλλινη θάλασσα, η καθαρή ατμόσφαιρα, ο καυτός ήλιος και τα μαγευτικά δειλινά κάνουν τη Σαντορίνη αξέχαστη.

Νεοελληνική Γλώσσα για το Γυμνάσιο

δραστηριότητα

11. Για να βρεις το όνομα αυτής της χώρας, που είναι 58 φορές μεγαλύτερη από την Ελλάδα, πρέπει να αντικαταστήσεις κάθε γράμμα της πινακίδας με το αντίθετό του στο αλφάβητο (δηλαδή Α≠Ω, Β≠Ψ, Γ≠Χ κλπ):

Ω Ε Η Ζ Θ Ω Ξ Ω

_____

(από το περιοδικό
Ανακαλύπτω τον κόσμο)

11. Παίρνεις πρόσκληση από έναν φίλο ή φίλη, που γνώρισες στο Διεθνές Φεστιβάλ Μαθητικού Θεάτρου του ΕΔΙΑΜΜΕ, να επισκεφθείς τη χώρα του. Τι προετοιμασίες θα κάνεις; Βρες πληροφορίες από την εγκυκλοπαίδεια και γράψε για την ιστορία, τη γεωγραφία και τον πολιτισμό της χώρας που θα επισκεφθείς.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

δραστηριότητα

1. Γιατί μένει αξέχαστο ένα ταξίδι στη Σαντορίνη;

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Ψάχνω στο λεξικό μου και γράφω τη σημασία των λέξεων:

απογείωση: .....

αποχωρισμός: .....

εξερευνητής: .....

περιπετειώδης: .....

καθρεφτίζομαι: .....

3. Από τα παρακάτω επίθετα σχηματίζω επιρρήματα και συμπληρώνω με το κατάλληλο την κάθε πρόταση: (φυσικός -ή -ό, υπέροχος -ή -ό, δύσκολος -ή -ό).

α. Στην εκδρομή περάσαμε.....

β. .... τίποτε δεν γίνεται χωρίς κόπο.

γ. Με τη ζέστη ..... ανεβήκαμε στο βουνό.

ΠΗΓΕΣ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

4. Καθημερινές ιστορίες

- Το κείμενο «Στο Σούπερμάρκετ», Απόσπασμα από το μυθιστόρημα της Ευγενίας Φακίνου Ασπραδενή, εκδ. Κέδρος, Αθήνα 1978.
- Το κείμενο «Η γιαγιά Μάγιερ», από το βιβλίο του Ντιμίτερ Ινκίοφ, Η αδελφή μου η Κλάρα και τα φαντάσματα, μτφρ. Άλκη Ζέη, εκδ. Κέδρος, Αθήνα 1980.
1ο φύλλο αξιολόγησης, «Η Χιονάτη της Πάρνηθας», από το βιβλίο του Ηλία Βενέζη Γαλήνη, εκδ. Εστία, Αθήνα χ.χ.

5. Όσα δεν γράφει η Ιστορία

- Το απόσπασμα από το ποίημα του Οδ. Ελύτη Άσμα Ηρωικό και πένθιμο για τον χαμένο ανθυπολοχαγό της Αλβανίας, εκδ. Ίκαρος,
- Τα αποσπάσματα είναι από το μυθιστόρημα του Γιάννη Μπεράτη Το Πλατύ ποτάμι, εκδ. Ερμής, Αθήνα
- «Η Ελλάδα στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος», Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ. 15, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα χ.χ.

7. Επικοινωνούμε με τον κόσμο

- Το κείμενο «Τα παιδιά διαβάζουν εφημερίδα», από την Εφημ. Καθημερινή, (Ερευνητές), Αθήνα 14,3, 1999.
- Το τραγούδι του Λουκ. Κιλαηδόνη «Αν κοιμηθώ νωρίς» από τον δίσκο «Τα μικροαστικά», στίχ. Γιάννη Νεγρεπόντη.
2ο Φύλλο Αξιολόγησης
- Ανδρ. Καρκαβίτσα, «Το ευλογημένο Μαντρί», Λόγια της πλώρης, εκδ. Εστία, Αθήνα χ.χ.

12. Η Ομογένεια παίζει θέατρο

- Τα κείμενα για τις θεατρικές παραστάσεις και τις προβολές των κινηματογραφικών ταινιών είναι διασκευές ειδήσεων από το περιοδικό ΣΑΪΝΙΑ, τεύχ. 105.

14. Όλοι μαζί για τη Λευτεριά

«Η συνάντηση μελών της Φιλικής Εταιρείας», από το βιβλίο του Τηλ. Μουδατσάκη, Η Θεωρία του Δράματος στη Σχολική Πράξη, εκδ. Εξάντας, Αθήνα 1998.

13. Τι χρώματα τι μουσικές

- Οι πληροφορίες για το ΤΟΠ-ΤΕΝ από το περιοδικό Κατερίνα, τεύχ. 1037, 02.11.1999.

15. Πάσχα

Πασχαλινές συνταγές
3ο Φύλλο Αξιολόγησης

- Το κείμενο «Γυναίκες στον αέρα», από το βιβλίο Η Νεοελληνική Γλώσσα για το Γυμνάσιο, τεύχ. Α΄, ΟΕΔΒ, Αθήνα 2001.

18. Γλώσσες..!

- «Ο Καραγκιόζης θέλει βοήθεια», διασκευή από το ομώνυμο θεατρικό σκέτς της Ι. Τουλουτζόγλου, από την Ομάδα Αυστραλίας.
- Το ποίημα «Ο παπαγάλος» είναι της Άντζελας Βασιλείου, από την Ομάδα Αυστραλίας.

Φύλλο Αξιολόγησης

- Το κείμενο για τη Σαντορίνη είναι διασκευή του ομωνύμου κειμένου, από το βιβλίο Η Νεοελληνική Γλώσσα για το Γυμνάσιο, τεύχ. Α΄, ΟΕΔΒ, Αθήνα 2001.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ (ΙΤΥΣΥΔΕ)
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ (Ε.Κ.ΔΙΔ.)
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ (ΕΚΕΤΕ)
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ (ΕΚΕΔΒ)